

Memoria

CURSO 2015-2016

Ceip Condessa de Fenosa
Cod. 32015116
O Barco de Valdeorras
(Ourense)

Índice de contidos

MEMORIA DO EQUIPO DIRECTIVO.....	3
MEMORIA FINAL DO CICLO DE ENSINO INFANTIL.....	8
MEMORIA DO PRIMEIRO CICLO DE PRIMARIA.....	14
MEMORIA FINAL DO 2º CICLO PRIMARIA.....	20
MEMORIA TERCEIRO CICLO DE PRIMARIA.....	26
MEMORIA DO DEPARTAMENTO ORIENTACIÓN.....	30
MEMORIA DE AUDICIÓN E LINGUAXE.....	36
MEMORIA DE PEDAGOXÍA TERAPÉUTICA.....	40
MEMORIA DE LINGUA INGLESA.....	46
MEMORIA DA ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA.....	50
MEMORIA DA AULA DE EDUCACIÓN MUSICAL.....	54
MEMORIA DE RELIXIÓN.....	56
MEMORIA DAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E COMUNICACIÓN.....	58
MEMORIA DA AXENDA 21.....	60
ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS.....	64
COMEDOR ESCOLAR.....	70
Anexos.....	73

MEMORIA DO EQUIPO DIRECTIVO

a) Dinamización dos órganos de goberno e de coordinación docente do centro e o impulso da participación nestes dos diversos colectivos da comunidade educativa.

Como todos os anos, os equipos de coordinación docente reuníronse cunha periodicidade semanal, agás nalgunha data sinalada na que se substituíu a reunión de ciclos por reunións xerais de carácter informativo ou para a coordinación de actividades complementarias.

Co gallo de unificar os temas das reunións e o tratamento das mesmas, facilitáselles aos coordinadores un guión (cos puntos acordados na Comisión de Coordinación Pedagóxica) dos temas a tratar, anuncios dos distintos equipos e de Actividades Complementarias, así como notas informativas, que permiten que se teña un coñecemento similar dos procesos que se realizan no colexio por parte de todos os ciclos.

Como órgano que pon en común as aportacións dos ciclos aos distintos temas tratados e que determina as liñas de actuación unitarias está a Comisión de Coordinación Pedagóxica. Este órgano réunese os luns, agás, do mesmo xeito que os ciclos, cando se substitúe a súa reunión pola convocatoria dunha reunión xeral.

No tocante a outros órganos, como é o claustro ou o consello escolar de centro, reúnense cando é preceptivo e cando os asuntos pendentes así o requiren.

b) Xestión dos recursos humanos e materiais para proporcionar unha oferta educativa ampla e axustada ás demandas sociais.

Hai catro eixos sobre os que xira unha boa parte do traballo no noso centro: a normalización lingüística, o coidado do medio ambiente, a atención á diversidade e as tarefas relacionadas coa Biblioteca Escolar (promoción da lectura, formacións de usuarios, alfabetización en información...).

Das propostas para o desenvolvemento destes eixos de traballo encárganse os equipos de normalización, da axenda21 e de apoio á biblioteca, en bastantes ocasións traballando sobre propostas conxuntas e conseguindo unha implicación practicamente total do profesorado do centro.

Teremos que destacar a total implantación do proxecto Abalar e do proxecto EDIXGAL. Deste xeito as aulas de 5º e 6º curso de primaria contan non só cos medios técnicos para unha educación dixital, senón que a máis diso dispoñen dos libros dixitais do proxecto, enriquecidos coas achegas que fan os propios mestres nas súas áreas respectivas.

Seguimos insistindo nas carencias de formación por parte da administración neste proxecto que levaría, no caso de atoparse con profesorado acomodaticio, a unha repetición mimética, en formato dixital, do ensino máis tradicional, xa que o cambio de soporte non significa necesariamente un cambio metodolóxico,

Tampouco tivemos noticia da ferramenta de autor que na xornada de coordinadores de EDIXGAL nos comentaron que en breve se ía poñer en funcionamento, e que había facilitar enormemente o noso labor en materias de avaliación e de creación de recursos. Por fin semella que nestes días de fin de curso xa se puxo en marcha, polo que de cara ao próximo ano teremos que incluír esta ferramenta nos nosos intereses formativos.

Tampouco notamos unha celeridade maior nas demandas que se fixeron dende o centro para a reposición de equipamentos, xa que podemos chegar a estar unha semana ou máis esperando a reposición dunha lámpada, co que se inutiliza a pizarra dixital durante ese mesmo período.

No que atinxe ao resto do centro, este ano rematamos, cos recursos propios do centro, de dotar a cada aula de pizarras dixitais, e estamos en trámites para adquirir unha pizarra para a aula de música, co que rematamos a dotación básica para todo o centro deste tipo de dispositivos. Tamén recibimos dous ordenadores que foran reemplazados na delegación de educación, equipamento que está á espera de substituír algúns equipos que comezan a dar mostras de obsolescencia.

Na Web xa estamos instalados plenamente no funcionamento de DRUPAL e a nosa aula virtual acaba de ser actualizada á versión 2.0 de Moodle. Non obstante temos as nosas serias dúbidas sobre de a política de protección de datos e a súa repercusión nos contidos da Web. Sería de desexar que as recomendacións da Consellería fosen máis específicas, e, sobre todo, que nos garantiran por exemplo o aloxamento dos recursos de vídeo nun servidor localizado dentro do espazo estatal, xa que os servidores habituais (youtuber, vímeo...) non o fan.

A aula de ordenadores segue a cumprir a súa función, sendo empregada polas clases sen equipamento Abalar en horas de desdobre, nas clases de iniciación á informática en infantil e nas clases de Alfabetización en Información, así como en actividades extra-escolares organizadas polo concello do Barco.

A sala conta co sistema operativo MiNiNo Ártabros, o que nos permite funcionar con equipamentos sen a potencia suficiente para outros sistemas máis esixentes no tocante a requirimentos técnicos dos aparatos, pero botamos en falta dispoñermos de CDs de instalación para recargar equipos que se avarían. Neste momento empregamos CDs descargados de internet que non teñen a mesma configuración do instalado pola Xunta, o que provoca certos problemas á hora de traballar cos alumnos e alumnas.

Por último sinalar os traballos de mantemento da aula de recursos para mestres, onde as infeccións por virus (xa que son equipos nos que está instalado Windows) son frecuentes e obrigan a restaurar os sistemas operativos con certa frecuencia, coa conseguinte perda de datos. As causas habituais destas infeccións son malas prácticas, infeccións ao través de memorias USB e correos potencialmente perigosos. Unha solución sería migrar os equipos a Ubuntu, aínda que existe unha oposición por parte do profesorado a esta solución, xa que están na maior parte dos casos habituados a Windows e dálles nuggalla habituarse a outros sistemas.

A pesares destes contratemplos a aula segue a ser unha moi importante fonte de recursos e lugar de preparación de materiais para as aulas.

c) Organización de actividades extra-escolares que favorezan a apertura do centro, conectando este co seu contorno

No noso centro están programadas, dende 1º de infantil deica 6º de primaria, unha serie de saídas escolares pola contorna que deberían, ao remate da escolaridade obrigatoria, ter permitido aos nosos alumnos coñecer os lugares e servizos básicos do concello e comarca. Como complemento a estas saídas, e dende o equipo de apoio á biblioteca realizáronse unha serie de miniwebquests co fin de preparar as visitas e que teñan un valor educativo moito maior.

Xa por terceiro ano realizouse neste curso a actividade de “Mochilas pola Lingua”, artellada polo equipo de normalización, que consiste nunha xornada de convivencia nun dos pobos do concello ou dos concellos do redor, para coñecermos costumes, lugares de interese ecolóxico ou histórico, procesos industriais, gandeiros e agrícolas. En anos anteriores visitáronse polo alumnado de 5º e 6º os lugares de Arcos e Viloiira, e neste ano fíxose a xornada no lugar de Veigamuíños e Tremiñá, onde puidemos visitar unha explotación gandeira, aprendemos coas

palilleiras e os oleiros, vimos como se fiaba e se facían cestos e visitamos unha adega tradicional.

A xornada de convivencia de Ensino Infantil de Cholo e Nela celebrouse en Viloira e o noso centro, como é habitual, participou dela. É moi interesante ver a implicación das familias nesta actividade, dos obradoiros de pais para preparar materiais, das reunións de preparación da xornada, etc...

d) Disponibilidade para atender ao alumnado e ás súas familias, ofrecendo información e respondendo ás súas demandas.

Todos os titores e titoras están dispoñibles para atender ás familias os martes en horario de 17:00 a 18:00 h.

A parte o Equipo Directivo ten as súas horas de atención distribuídas de tal xeito que nas mañás hai en todo momento un dispoñible para atender as demandas das familias.

Tamén queremos, e de feito imos acadando un certo suceso neste sentido, que a web do centro se constituía nunha referencia informativa no que atinxe a convocatorias de axudas, prazos de matrícula, menús do comedor escolar...

Novamente queremos facer referencia aos blogs que, aos poucos, vanse incorporando ao traballo das aulas e que constitúen un nexa entre o centro e as familias, que poden observar unha parte da vida escolar reflectidas neles.

Aos blogs, neste curso, sumouse a aula virtual que en breve esperamos sirva, non só de material educativo para o alumnado, senón de punto de encontro coas familias. De feito, e de cara ao curso que vén, o profesorado dos primeiros cursos de primaria ten pensado ir substituíndo algún libro de texto por cursos elaborados na aula virtual, o que significará que os pais e nais terán que acudir a ela para, cos seus fillos, acceder a contidos e recursos educativos, fomentando deste xeito unha comunidade virtual educativa.

e) Impulso e posta en marcha de programas de iniciativas de innovación e formación que mellore o funcionamento do centro.

Tal e como é habitual no noso centro houbo un intenso traballo de formación ao través dun Proxecto de Formación Permanente do Profesorado en Centros (PFPPC), que tivo dúas liñas de traballo, unha adicada á programación de Unidades Didácticas en base ás programacións elaboradas no curso pasado, e que constou dun curso de formación e máis un seminario permanente, e por outra banda unha liña adicada ao desenvolvemento desas unidades na aula virtual.

Este PFPPC terá continuidade no vindeiro curso, xa que se nos comunicou que nos planes de formación para o vindeiro curso ían desaparecer os grupos de traballo e os seminarios permanentes, que nun principio eran a opción que se ía adoptar, pero que dada esta decisión administrativa non nos deixou máis alternativa que continuar no PFPPC. A idea que imos desenvolver é a da creación de recursos TIC para o apoio dos proxectos educativos das aulas.

Queremos destacar a gran implicación do profesorado, que xa ven de vello no centro, no proceso de formación permanente que nos permite ofertar un ensino de calidade, actualizado e innovador.

O Proxecto documental Integrado "A Convivencia", proposto conxuntamente pola Biblioteca, a Axenda 21 e o ENDL, contou coa participación de todo o colexio, e continuou o traballo encetado no curso anterior. Neste ano desenvolveuse un proceso de discusión nas aulas de distintos conceptos relacionados coa convivencia (igualdade, solidariedade, empatía, felicidade, perdón...) que levou a crear un documento, a xeito de constitución escolar, no que

se recollen os dereitos e deberes do alumnado con relación a estes aspectos. Este documento foi sometido ao sufraxio do alumnado do centro e aprobado por unha grande maioría de votantes, e pasará a constituír o eixo esencial do noso Plan de Convivencia.

Tamén neste apartado queremos falar dos programas contrato, un para a mellora da escritura, da lectura e do cálculo, e outro de acompañamento escolar fóra do horario lectivo, que se solicitaron no remate do curso pasado.

Os horarios das distintas titorías elaboráronse de acordo a este proxecto e así cada clase dispuxo de dúas horas semanais de apoio neste ámbito, coa idea de, nunha das dúas horas traballar aspectos de lecto-escritura con profesorado de apoio, e outra hora adicala a desdobrar a aula, e mentres un grupo traballa a lecto-escritura dende un ámbito dixital, a outra parte da clase poda traballar na aula con recursos tradicionais.

O programa de acompañamento continúa o labor do PROA que viñamos facendo dende hai anos. A idea que se tenta materializar, lonxe dunhas pasantías tradicionais, é a adquisición por parte do alumnado dunhas rutinas cotiás, de repaso das súas tarefas e dos contidos traballados nas aulas, de orde nos seus hábitos... Neste curso, e dado que non se contou con profesorado propio do centro para a realización da actividade foi levado adiante por unha profesora externa contratada pola Consellería.

No tocante ás actividades da Biblioteca Escolar achegaremos a información sobre as súas actividades no apartado de anexos.

f) Dinamización da atención á diversidade dos alumnos con necesidades educativas especiais.

Somos centro de referencia para a escolarización de alumnos con necesidades educativas especiais, e iso para nós constitúe todo un reto para compatibilizar unha atención o máis individualizada posible cos beneficios da inclusión.

Aos alumnos en escolarizados combinada tentamos integralos na meirande parte das horas que se pode facer cunha certa expectativa de integración real, normalmente as horas de artística e educación física, pero tamén noutras áreas como sociais e naturais, ou as que, en función das recomendacións pedagóxicas, nos suxira a orientadora do centro.

No resto do alumnado procuramos que os apoios, a non ser nos exercicios logopédicos, se realicen no grupo clase, xa que así consideramos que son máis efectivos e non teñen carga negativa algunha. Cando isto, por razóns organizativas, non se pode levar a cabo, dispoñemos de aulas de desdobre onde os grupos de recuperación, agrupados polas características do traballo a realizar con eles, poden realizar as súas tarefas.

Queremos sinalar que non só é o profesorado de PT quen realiza estas tarefas de apoio, senón que calquera hora libre que se atopa nos horarios se adica a apoios, xa que consideramos moi importante o traballo para recuperar na medida do posible o rendemento destes rapaces.

Neste ano continuamos coa atención ao alumnado de altas capacidades, obtendo moi bos resultados e unha moi boa resposta por parte dos rapaces atendidos.

Tamén distintos cursos, nesta liña de atención á diversidade, traballaron dentro do programa Talento 3.0 cunha metodoloxía de proxectos, e cuns resultados para nós de moito éxito no tocante ao aproveitamento do alumnado e á súa motivación. Desgraciadamente este programa reduciuse e só 5 centros de Galicia van continuar nel. Sen embargo pensamos que a dinámica de traballo que implica este proxecto vai seguir inspirando proxectos do centro, e dende este equipo directivo así se vai potenciar dadas as incuestionables vantaxes que proporciona.

g) Outros

Dado que estamos nunha época de cambios legislativos, moitos documentos do centro necesitarán no futuro máis inmediato dunha revisión e adecuación a estas novidades legislativas, actividade na que investiremos unha parte dos nosos esforzos para o vindeiro curso.

A pesares da entrada en vigor da LOMCE onde desaparece a estrutura de ciclos que viña mantendo o noso sistema educativo dende hai ben anos, nós consideramos conveniente continuar traballando con este sistema que nos facilita a coordinación, a achega de propostas innovadoras e que organiza os cursos en grupos con intereses, metodoloxías e contidos afíns.

Sinalar que para o vindeiro curso continuaremos coas materias de libre configuración de 4º e 6º de primaria adicadas a ALFIN (Alfabetización en información), que xa se puxo en marcha este ano con resultados bastante esperanzadores en canto que son un complemento importante para adquirir hábitos de estudo e investigación por parte do alumnado.

Queremos destacar o importante traballo do profesorado do colexio, nunha época de recortes de todo tipo que afectan ao ensino público, para manter unha oferta educativa de alta calidade, cunha implicación de todos os sectores educativos en manter un servizo público esencial en niveis de excelencia.

Por fin, tras anos de reclamar a presenza dun administrativo que puidese axudar a levar o tremendo papelame burocrático que xera a marcha do colexio, temos dende este último trimestre unha administrativa a tempo completo no centro co que esperamos poder levar moito mellor os labores de xestión burocrática que sempre recaían no equipo directivo.

MEMORIA FINAL DO CICLO DE ENSINO INFANTIL**Agrupamentos do alumnado e mestres/as integrantes do ciclo.**

- 3 anos A (14 nenos/as): María de las Mercedes Molina Tato
- 3 anos B (14 nenos/as): María Nieves Alejandre Lorenzo
- 4 anos A (14 nenos/as): Águeda Varela España
- 4 anos B (13 nenos/as): María Nieves Escuredo López
- 5 anos A (23 nenos/as): María Teresa López Guitián
- 5 anos B (22 nenos/as): Sonia González González
- Apoio á Integración: Cristina Delgado Delgado
- Apoio, Psicomotricidade e Música: María de los Ángeles Guitián Sarria

Este curso contamos cun total de 100 nenos e nenas e 8 mestras.

Mestres e mestras especialistas:

- Orientadora do Centro: Natacha Longo González
- Audición e Linguaxe: Marta Gayoso Ríos e Gemma Breijo Calvo.
- Pedagogía Terapéutica: Manuela Álvarez Lana. Rubén López Fernández e Concepción Dolores Sánchez Rodríguez.
- Inglés: María de las Mercedes Gallego Delgado.
- Relixión: Ana Sánchez Castro.

Plan de adaptación:

- **Para o alumnado de novo ingreso.**

O plan de Adaptación que temos vixente para o alumnado de 3 anos atende principalmente a:

Coordinación coas familias, antes de comezar o curso escolar, para informar sobre aspectos relativos ao funcionamento do centro, en xeral, e, máis concretamente, da etapa infantil.

Mantivemos dúas reunións coas familias antes de comezar o curso escolar. A primeira reunión foi no mes de Xuño. Estivo guiada polo director do centro e a orientadora, contando tamén coa presenza da coordinadora do ciclo. Esta charla serviunos de toma de contacto para darlles a benvida, explicarlles o funcionamento do transporte e o comedor, comprobar os alumnos/as que serían recollidos polas garderías e os que escolleron Relixión ou Atención Educativa. Tamén lles explicamos algunhas normas básicas do centro e do ciclo, entregándolle información por escrito sobre a importancia deste período, cal debía ser o seu papel, os hábitos que debían ir afianzando durante o verán, así como algunha bibliografía básica de utilidade segundo as necesidades de cada un. Ademais, tratamos de solucionar posibles dúbidas das familias e ofrecémoslles a nosa axuda continuada para favorecer a adaptación ao noso centro. Nesta primeira reunión, invitamos aos nenos/as de novo ingreso e ás familias a vir por primeira vez ao centro o día da festa de fin de curso.

Na segunda reunión, xa no mes de Setembro, as familias coñeceron ás titoras de cada grupo e ás mestras especialistas, establecéronse os horarios do período de adaptación e as normas acordadas polo equipo de ciclo. Tamén se acordaron as reunións coa orientadora. Este ano, preparouse un power-point para explicar a base da metodoloxía empregada na etapa: o traballo por proxectos.

Establecemento de quendas para os primeiros días da escolarización:

Este ano, dividimos cada aula pola metade facendo dous grupos. Pretendemos dar maior tempo e atención para que a adaptación fora o máis personalizada posible. O horario quedou como segue:

	do 10 ao 25 de setembro	28, 29, 30 de setembro	Outubro
Grupo A	10:15h. a 11:45h.	10:00h. a 13:00h. todo o grupo (A+B)	Horario normal, con comedor e transporte: de 10:00h. a 13.30h. e de 15:30h. a 17.00h.
Grupo B	12:00h. a 13:30h.		

Entrevistas da orientadora coas familias:

Aproveitamos eses días antes do comezo do curso para que cada familia tivera unha reunión coa orientadora para recoller datos sobre os nenos e nenas e solucionar posibles dúbidas.

Entrevista da titora coas familias:

As titoras tamén se reuniron con cada familia para obter a información necesaria e favorecer unha resposta educativa axeitada e individualizada.

Apoio ao labor das titoras na aula por parte das mestras de apoio do ciclo:

Durante o mes de setembro, nas horas de apoio, agás música e psicomotricidade, as mestras de apoio colaboraron na atención das aulas de 3 anos.

Todo o establecido neste plan de adaptación lévase a cabo con calquera neno ou nena que se incorpore durante o curso escolar, sempre que a familia así o desexe.

- **Para o alumnado de 5 anos. Paso a primaria.**

O plan de adaptación para os nenos e nenas de 5 anos ten como finalidade favorecer o paso a primeiro de Educación Primaria. Para isto:

- Realízanse actividades co primeiro ciclo ao longo do curso, como o Samaín ou os festivais de Nadal e das Letras Galegas.
- A final de curso, os nenos e nenas visitan as aulas dos nenos e nenas de primeiro.
- Establécese unha reunión coas familias dos nenos e nenas de 5 anos coa Orientadora, a coordinadora de E. Infantil e a coordinadora do primeiro ciclo de educación primaria, que se realizou a finais do mes de xuño.

Calendario das reunións de ciclo e temas tratados:

As reunións do ciclo de infantil foron sempre semanais, os mércores alternando o horario de 13:30h a 14:30h e de 17:15h a 18:15h. Tamén houbo algunhas fóra do horario escolar ou en momentos puntuais para resolver asuntos urxentes. Os temas tratados seguen o mesmo guión para todos os ciclos, completándose con outros propios do ciclo:

- Elaboración do Plan Xeral anual.
- Achegas ao Proxecto Lingüístico de Centro, especificando as estratexias para garantir o coñecemento das dúas linguas oficiais.

- Actividades propostas polos distintos equipos de traballo do centro: Axenda 21, Normalización e Dinamización da Lingua Galega e Biblioteca.
- Propostas e acordos da CCP e do DO.
- O PDI, que este ano seguimos traballando o tema da convivencia coa finalidade de elaborar unha constitución.
- Organización de actividades complementarias: O Magosto, O Samaín, Ciencia en galego, O Apalpador, O Festival de Nadal, O Día da Paz, Educación viaria, O Entroido, O Mercadiño de intercambio do libro usado, Festival de primavera, Mes das Letras Galegas, Actos solidarios e saídas á contorna.
- Avaliación das actividades complementarias e extraescolares.
- Elaboración do calendario e das normas das avaliacións dos tres trimestres.
- Paso a primaria: Tivemos unha reunión coas titoras do primeiro ciclo de Primaria, a finais do mes de xuño, para establecer puntos comúns e facilitarlle ao alumnado o cambio de etapa educativa.
- Realizáronse reunións cos representantes das distintas editoriais.
- Organización da XIX Convivencia de Educación Infantil.
- Elección dos libros de texto para o vindeiro curso.

Consecución dos obxectivos xerais do ciclo:

Os obxectivos da Educación Infantil fan referencia ás progresións do alumnado cara a adquisicións de capacidades relacionadas con:

- Coñecer o seu corpo e as súas posibilidades e limitacións.
- Formar unha autoimaxe positiva.
- Tomar iniciativa nas actividades habituais (autonomía).
- Adquirir hábitos básicos e actitudes positivas.
- Relacionarse cos demais a través das distintas formas de comunicación e representación.
- Participar na creación dunhas normas que regulen a convivencia.
- Desenvolverse autonomamente na vida en grupo.
- Coñecer a contorna.

Resumimos o que para nós sería a finalidade da etapa de educación infantil en axudar ao neno/a a conformar a súa propia personalidade e aprender a saber facer (razoar e actuar).

Valoramos fundamentalmente o desenvolvemento da personalidade de cada alumno/a a partir da creación dun conxunto de valores que impregnen a vida na aula, baseados en: o respecto polas diferenzas, a cooperación, a responsabilidade, a autonomía, o diálogo, a axuda, a creación autónoma, a sensibilidade, o goce polas cousas que facemos no día a día e a confianza.

Entendemos a aula como unha micro-sociedade onde os alumnos/as teñen as súas responsabilidades e teñen que actuar autonomamente nas diferentes rutinas, dándolles o espazo e o tempo necesarios para facelo.

A nosa metodoloxía baséase fundamentalmente no traballo por proxectos e na implicación e participación das familias na vida escolar.

Este traballo por proxectos implica o desenvolvemento das diversas competencias clave: Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, competencia dixital, aprender a aprender, competencias sociais e cívicas, sentido de iniciativa e espírito emprendedor e conciencia e expresións culturais.

Aproveitamento dos recursos humanos e materiais:

- Cada aula está dotada de materiais manipulativos adaptados á idade do alumnado. Este ano, o centro instalou catro encerados dixitais nas aulas que restaban, polo que todas as aulas de infantil teñen Pizarra Dixital Interactiva (PDI) a día de hoxe.
- Contamos cunha aula de psicomotricidade e dispoñemos da aula de música do centro para as sesións desta materia. Utilizamos a aula de informática unha sesión semanal con cada grupo de nenos. E a biblioteca e o salón de actos tamén son espazos que utilizamos con frecuencia.
- A maiores, tanto as familias como as mestras, achegamos recursos materiais e persoais concretos a cada núcleo de aprendizaxe. Neste apartado, merece especial atención agradecer ás familias a súa colaboración e presenza en cada escenario de aprendizaxe: aportando os seus coñecementos, participando en obradoiros, aportando materiais, colaborando na confección de materiais específicos...
- Visitas á contorna que, ademais de favorecer unha aprendizaxe concreta, implica a posta en práctica das normas de convivencia en contextos diversos e aumenta as relacións intragrúps.
- Participación en actividades do ciclo, cos outros ciclos e con todo o centro favorecendo que se amplíen as relacións entre o alumnado.
- Achegas doutros mestres e mestras do centro cando se precisa.
- A colaboración das familias en todo o que lles solicitamos. Este ano, no festival de Nadal, un grupo de nais representaron, para os nenos e nenas de infantil e do primeiro ciclo de primaria, o conto “A ratiña presumida”. Ademais, participaron na actividade “Os martes ... conto”, no “Samaín”, na visita dos Reis Magos, no “Día da ciencia en galego”, no Entroido, na Convivencia “Cholo e Nela”, na graduación dos nenos e nenas de 5 anos e na festa de fin de curso. Queremos agradecer de maneira especial esta colaboración.

Actividades realizadas:

Actividades conxuntas co centro:

- “Os nosos autores en voz alta”. Todos os venres, no tempo da lectura silenciosa, nenos e nenas de primaria viñeron ás nosas aulas de infantil para lernos poemas de Manuel María (homenaxeado o día das Letras Galegas) e Rosalía de Castro.
- “Os martes ... conto”. Os pais e nais, normalmente, ou algún familiar, e algunha mestra, contan un conto na biblioteca os martes en horario de 17:00h a 18:00h. para todos os nenos e nenas que quixeron ir.
- O Magosto. Asamos e comemos castañas no patio do colexio, estiveron invitadas as familias dos alumnos/as. Cada alumno planta unha castaña, cóidaa no cole e, despois, lévaa para a súa casa.
- Día da ciencia en galego: realizamos experimentos no patio do colexio. No caso de infantil, pais e nais voluntarios son os científicos..
- Actos solidarios de recollida de roupa ou de cartos para os máis necesitados, colaborando coa cruz vermella e outras entidades sen ánimo de lucro.
- O Festival de Nadal. Os nenos e nenas de infantil cantaron e bailaron cancións no escenario.
- O día contra a violencia de xénero. Cada ciclo fixo un lazo solidario xigante, estampando as mans de todo o alumnado do colexio nun acto común que se celebrou no pavillón do centro.
- Cadea solidaria por París. Todo profesorado e alumnado saíu ao patio a facer unha cadea solidaria como símbolo de solidariedade co pobo de París tras os atentados da sala Bataclán na capital francesa; gardando un minuto de silencio.
- O Día da Paz. Aprendemos e bailamos a canción “Madre, tierra” de Chayanne todos xuntos.
- O Entroido. Ademais dos tradicionais xoves de comadres e compadres, seguimos as ordes do meco vindo caracterizados con algo na cabeza, maquillaxe, disfrace libre e en pixama ... Este

ano, a temática de disfraces do colexio foi “Os xogos olímpicos”. Na etapa de Educación Infantil recreamos as diferentes modalidades de natación.

- Asistimos como público invitado ao festival de primavera.
- Programa de radio “A lingua nas ondas”. Describimos a algunha personaxe coñecida.
- “Mercadiño do libro usado”, na Semana do “Día do Libro”.
- Festival das letras galegas. Cantamos no escenario e representamos poemas de Manuel María.
- Campaña intercentros para conmemorar o día das letras galegas: As aulas de infantil elaboraron e decoraron sobre unha tea un verso do poema “A lúa” de Manuel María para colgar no Malecón.
- Proxecto Documental Integrado. Unha representación do alumnado de cada nivel se reuniu para debater sobre o contido e redacción da constitución do colexio.
- Festa de fin de curso organizada pola ANPA con inchables no patio do colexio.
- Actividades conxuntas co primeiro ciclo de primaria:
- A Festa de “O Samaín”. Organizamos unha rotación por distintos xogos dentro do pavillón.
- Visitounos o Apalpador polas aulas e tróuxonos castañas.
- Visita dos Reis Magos no salón de actos.
- Festival das Letras Galegas. É unha actividade conxunta do colexio pero, por falta de espazo, divídese en dúas partes: infantil e primeiro ciclo de primaria e segundo e terceiro ciclo.
- Visita do alumnado de 5 anos ás aulas de primeiro curso.

Actividades Conxuntas dentro do propio ciclo:

- Actuación do “Mago Victor”, por cortesía da editorial Edelvives.
- Plantación de piñeiros. A concellería de Medio Ambiente na semana da natureza visitou o centro para plantar unhas sementes con todos os nenos da etapa infantil.
- XIX CONVIVENCIA DE EDUCACIÓN INFANTIL, que se celebrou o 19 de maio en Viloira. O tema deste ano era “O mar”, baixo o título “Cholo e Nela no arrecife de coral”. Do noso colexio, participaron 97 nenos e nenas, 57 familiares, 1 coidadora e 8 mestras; un total de 163 persoas.
- Festa de Graduación dos nenos e nenas de 5 anos. Celebramos un acto de graduación no salón de actos no que as titoras lles entregan un diploma a cada neno e nena. Acudiron os familiares dos nenos e nenas de 5 anos, os alumnos e alumnas de 4 anos e as titoras, as mestras especialistas e apoios, o director e a orientadora. As familias dos graduados e graduadas traen da casa comida e bebida (biscoitos, tortillas, empanadas, aperitivos variados...) para compartir ese día no patio con todos os asistentes e con todo o alumnado de infantil.

Outras actividades complementarias e extraescolares:

Ademais das anteriormente citadas, no ciclo levamos a cabo outras actividades relacionadas co coñecemento da contorna, segundo estaban previstas na PXA:

- Visita ao Centro de Saúde (3 anos). Estivemos coa hixienista dental e co fisioterapeuta. A hixienista veu poñernos un vídeo ao colexio para completar a actividade.
- Visita á panadería (3 anos): Por motivos alleos a nós, este a no as clases de 3 anos non puideron facer esta saída prevista na PXA. Como é unha saída programada para 4º de infantil e non se solapa coas de ningún outro curso, gustaríanos facela, de ser posible, no primeiro trimestre do vindeiro curso 2016-2017, pois parécenos moi interesante e cun carácter moi educativo para os rapaces.
- Visita á clínica veterinaria (4 anos). Un veterinario explícanos cousas interesantes sobre os animais.

- Visita aos Bombeiros (4 anos). Coñecemos en que consiste o traballo dos bombeiros e visitamos as instalacións do parque de bombeiros.
- Visita á radio COPE VALDEORRAS (5 anos). Entramos nun estudio de radio e gravamos un programa que se emitiría con posterioridade.
- Visita ao mercado (5 anos). Recorremos os postos da praza de abastos e explicáronnos que se vende en cada sitio. Houbo unha degustación na froitaría e un agasallo por parte das dependentas.
- A maiores, fixemos outras saídas e actividades, relacionadas cos proxectos traballados, non incluídas na PXA:
- Sesións de Educación Viaria para os nenos e nenas de 3 e 5 anos desenvolvidas por unha Policía Local da vila, apoiada con vídeos e cancións. Aprendemos moito sobre como temos que comportarnos cando imos no coche e tamén cando imos pola rúa de peóns.
- Saída ao Teatro Bergidum (4 e 5 anos). Representación da obra de teatro BURBUJAS DE PAPEL.
- XIX Convivencia de Educación Infantil no CEIP Ramón Otero Pedrayo de Viloira.
- Excursión á granxa escola de Barreiros, en Sarria (4 anos). Pasaron un fermoso día en contacto coa natureza.
- Saída a “Las cabañas de Carucedo” (5 anos B).

Dificultades atopadas, necesidades para o curso que vén e propostas de mellora:

Este ano, aínda que a principio de curso se nos preguntou por ciclos as actividades complementarias e extraescolares nas que queríamos participar, así coma as do equipo Normalización e Dinamización da Lingua Galega, seguimos notando unha concentración de actividades no mes de maio.

Somos conscientes de que hai que facer algunhas pequenas melloras tanto no patio como nas aulas das que xa ten constancia o equipo directivo e que se transmitirán ao Consello Escolar.

Para rematar, queremos valorar positivamente:

- As entrevistas das familias dos nenos e nenas de 3 anos coa Orientadora, que nos permiten unha maior recollida de información sobre os alumnos e alumnas e unha mellor intervención educativa.
- A axuda realizada polas mestras de apoio, reestruturando o seu horario para dirixir o seu esforzo cara as actividades máis relevantes de cada momento, especialmente na organización da Convivencia de educación infantil.
- A colaboración das familias en todo canto lles pedimos. Este ano, traballaron arreo, a máis de noutras cousas, na elaboración de murais e paneis para a Convivencia de Infantil.
- Poder dispor das pequenas cousas que precisamos. Os ingresos que recibe o centro non son suficientes para todas as necesidades que temos pero o equipo directivo está pendente de que non nos falte nada.

MEMORIA DO PRIMEIRO CICLO DE PRIMARIA

Compoñentes do ciclo.

- Titora 1º A: Aurea Ochoa Ochoa.
- Titora 1º B: Rosa Varela Gómez (Coord).
- Titora 2º A: Mª Carmen Marcos Luis
- Titora 2º B: Aurora Delgado Pérez
- Lingua estranxeira: Inglés: Mercedes Gallego Delgado.
- Ed. Musical: Xoaquín Freixeiro Álvarez
- Orientadora: Natalia Longo González
- Audición e Ling.: Marta Gayoso Ríos
- Ped. Terapéutica: Ana M.ª Álvarez Silva

Outros profesores que interveñen no ciclo:

- Pilas Santás Rodríguez (EF)
- Ana Sánchez Castro (ER)
- Genma Breijo Calvo (AL)
- Concepción Moldes Carriba (Apoio e VSC)
- Modesto Rodríguez Centrón (Apoio)

Reunións e temas tratados

As reunións tiveron lugar os mércores de cada semana, agás os días que tiñamos reunión xeral, en horario de 13:30h a 14:30h na aula de 1ºB

Os temas tratados e acordados nas mesmas foron:

1. Elaboración e aprobación dos obxectivos xerais para o curso 2.015-2.016 que constan na PXA.
2. Elaboración de mapas conceptuais das distintas unidades.
3. Horarios para asistir ás distintas actividades de biblioteca. Traballo de lectura na biblioteca e na aula. Lectura silenciosa, en grupo, individual. Expresión e comprensión lectora.
4. Horarios para acudir á aula de informática.
5. Determinación dos obxectivos mínimos do ciclo.
6. Reunións trimestrais cos pais/nais. Valoramos moi positivamente a frecuencia trimestral destas reunións que antes só se facían ao comezo do curso.
7. Información do funcionamento das clases de apoio organizadas dende o Departamento de Orientación.
8. Participación e valoración das actividades complementarias e extraescolares.
9. Coordinación entre os mestres titores e o resto dos profesores que comparten clases no ciclo.
10. Conveniencia de recordar as normas de comportamento no centro. Insistencia na importancia de combater a agresividade. Este tema foi tratado no Proxecto Documental Integrado de centro.
11. Posta en común cara as avaliacións e os criterios das mesmas.
12. Revisión e selección conxunta dos libros de texto de 1º e 2º curso cara ao ano que vén.
13. Asumir o compromiso co departamento de orientación na realización dunha avaliación inicial e final para identificar os factores de risco e facilitar a toma de decisións dos titores (promoción, repetición).
14. Preparación e execución do proxecto “as máquinas” elaborado ao abeiro dun curso de formación, con exposicións de aparellos e ferramentas como motivación para o

alumnado, participación das familias na elaboración de máquinas simples e ferramentas para a exposición final onde os alumnos de cada aula fixeron unha exposición oral de todo o proceso de elaboración diante de pais, profesorado e compañeiros/as.

15. Avaliación das distintas actividades complementarias para a súa mellora de cara ao vindeiro curso.

Actividades dentro do centro

Os compoñentes do Ciclo participaron este ano nas seguintes actividades:

- Equipo de Biblioteca
- Axenda 21: participando en reunións periódicas.
- Proxecto de Centro: A convivencia
- Grupos de traballo sobre Programacións e Aula Virtual (Moodle)
- Equipo de Normalización Lingüística.

Fixéronse todas aquelas actividades que o equipo considerou oportunas para acadar os obxectivos establecidos:

1. Elaboración de carteis, murais, mapas conceptuais...en relación as unidades didácticas estudadas.
2. Uso das TICs polos nenos/as con actividades complementarias aos temas estudados nas aulas, os cales relacionamos de forma directa cos distintos centros de interese; Tamén, e grazas aos novos encerados dixitais, o ciclo puido presentar as actividades diarias dos textos en soporte informático.
3. Participación nos Clubs de lectura e escritura cos alumnos de 3º ciclo.
4. Organización e participación en todas as conmemoracións do centro: Festival de Nadal, Día da Paz, Entroido, Letras Galegas, Contacontos, Recitado de poemas, teatro, Semana da Natureza, O Samaín, Exposición de Cabazas e de Peóns, Día da Ciencia. Xogos Populares, Festival de Primavera, Magosto e Festa Fin de Curso
5. Participación en actividades de fomento e estímulo da lectura: Vaile co conto ao profe, Contacontos, teatro, Clubs de lectura, Lectura Silenciosa. Actividades da biblioteca, de centro e aulas, contacontos. Lecturas compartidas de autores insignes nas diferentes aulas, neste curso concretamente de Manuel María pola súa conmemoración nas Letras Galegas 2016
6. Elaboración de manualidades cara datas especiais: Magosto, Samaín, Nadal, Día do Pai, Día da Nai, Día da Paz.
7. Participación no proxecto Axenda 21 que inclúe:
  - Vixiancia das Patrullas Verdes.
  - Incentivar o aforro no consumo de papel.
  - Participar na recollida do lixo.
  - Facer prácticas de clasificación selectiva do lixo nos colectores do patio.
  - Participar na limpeza de patio os luns.
  - Colocación de puntos limpos e símbolos nos colectores.
  - Participación no Proxecto Silencio coas cancións nas filas, no comedor, na biblioteca.
  - Participar nas actividades do horto aromático e ecolóxico.
  - Participar na realización de adornos con material reciclado para o Nadal.
  - Participación no reciclado de Toner e recollida de tapóns de plástico e rotuladores e bolígrafos usados.
  - Ecocine

8. Participación en diferentes concursos e actividades: (Olimpiada do Saber, tarxetas de Nadal, marca-páxinas contos, biblioteca, conta-contos, poemas e todos os organizados polo ENDL do centro, Semana da natureza, recitado de poemas, ilustracións de textos, relatos curtos no Samaín, visita ao túnel do terror no Samaín, festa do Nadal, visita do Apalpador, Mercadiño de intercambio de libros, festa do Entroido, Magosto..)
  9. Participación nas actividades do día da Paz
  10. Colaboración voluntaria con ONG para axuda en diferentes programas: roupa, xoguetes, recollida de diñeiro para axuda aos refuxiados sirios por mediación da Cruz Vermella.
  11. Ciencia Divertida en Galego.
  12. PDI "A Convivencia".
  13. Proxecto "As máquinas".
  14. Participación no programa de Radio "A lingua nas Ondas".
  15. Participación na elaboración da revista escolar "Trágame Terra".
  16. Visitas ao Blog do colexio e participación no blog da biblioteca.
  17. Dende o noso grupo seguimos a valorar como moi positivamente a actividade da lectura silenciosa así como as lecturas dos venres de contos e poemas aos compañeiros/as dos outros cursos. Este intercambio foi enriquecedor tanto para os lectores como para os oíntes.
  18. Participación dos encargados de cada curso na exposición diaria da lectura dun libro ou exposición oral dun traballo en colaboración coas familias
- Todas as actividades quedan concretadas nas actas de cada reunión.

Actividades fóra do colexio

- Excursión a Ponferrada
- Saídas no contorno
  - Visita á biblioteca municipal e punto limpo (1º curso)
  - Visita á envasadora de castañas (2º curso) e medios de transporte (estacións do tren, autobuses e parada de taxis).
  - Saídas ao teatro Lauro Olmo (documentais, films, monicreques...)

É necesario axustarnos ás decisións tomadas na PXA, aínda que en ocasións ao longo do curso xorden actividades e visitas interesantes que non estaban programadas de antemán, polo que é necesario coordinarnos entre todos os ciclos e clases do colexio para evitar solapar as excursións, e tratar así que os nenos non repitan as actividades e outros non se queden sen a oportunidade de experimentalas. Para isto sería necesaria unha maior coordinación co equipo de ensino infantil onde se ten dado este solapamento de visitas.

Aproveitamento dos medios e recursos

Debemos destacar neste curso a dotación tan importante que se fixo de Encerados dixitais, e ordenadores portátiles en tódalas aulas de 1º e 2º curso; esto favorece a total introdución das novas tecnoloxías e, polo tanto a elaboración das aprendizaxes dende as TICs, cambiando substancialmente a nosa forma de traballo.

As titoras de 1º e 2º utilizan o Blogue onde se pode ver: xogos, actividades, contidos curriculares que se están traballando, así coma as fotos dos alumnos nas diversas actividades e saídas, blogues tanto do primeiro ciclo como do resto do colexio.

Asistimos cos nenos/as á aula de informática no horario establecido para iniciar aos nenos/as en distintos programas: JClic, internet, procesadores de texto (openoffice write)

É preciso sinalar a mellora considerable nestas actividades grazas aos apoios recibidos, que nos permitiron o desdobre dos grupos máis numerosos.

Tamén contamos con programas e páxinas feitas no colexio que cada ano se van incrementando, ademais dos que xa tiñamos noutros cursos: O corpo humano, ao veterinario, supermercado, a oficina de correos, e que consultamos sempre que é preciso.

Utilización de recursos audiovisuais (televisión, DVD, CD) no Salón de Actos e na Biblioteca.

Uso por parte dos nenos/as do servizo de biblioteca (préstamo, contacontos, vaille co conto ao profe...), e tamén a utilización da biblioteca como prolongación da aula e como a nosa principal fonte de recursos.

Participación nos diferentes concursos (Olimpíada do saber, concursos do ENDL, concurso literarios no blogue da biblioteca, Fertiberia, Debuxa o teu almorzo, Semana da Natureza...)

Maximización dos recursos co intercambio de libros de lectura entre os diferentes compoñentes do ciclo.

Nivel de consecución dos obxectivos

Aínda que a maioría dos nenos/as do Ciclo foron adquirindo os obxectivos de maneira satisfactoria, seguimos pensando que é necesario mellorar no referente as normas de convivencia e comportamento tanto dentro da aula como en corredores, comedor, patio...

Sería conveniente seguir coa aplicación do carné por puntos como un dos medios postos en marcha para educar condutas, aínda que debemos mellorar a súa aplicación. É importante destacar que hai que darlle importancia aos prazos de entrega dos carnés e cumprir as sancións e premios de forma xeneralizada.

Por outra banda valórase moi positivamente o recurso dos “Piñeiros” e dunhas cancións nas filas e outras estratexias que este ano se puxeron en marcha para traballar a contaminación acústica e así conseguir algo máis de silencio nos espazos comúns: filas, corredores, comedor, biblioteca... Aquí, a colaboración continuada dun grupo de profesores foi fundamental para acadar o obxectivo final que non era outro que rebaixar o nivel de ruído que no Centro tiñamos nalgúns momentos.

Parécenos moi importante ter reunións para acordar pautas, facer traballo de seguimento e así mesmo de avaliación para ver o grao de consecución dos obxectivos ao rematar o ciclo.

Outro aspecto que valoramos é o dereito de permanecer un ano máis no curso no caso de non acadar os obxectivos mínimos; a longo prazo o resultado é claramente positivo.

Por último, debemos destacar o alto grao de compromiso que este ciclo tivo en todas as propostas do Centro, participando e adaptando as suxestións feitas ao noso nivel específico.

Tal e como reflicte a PXA cara ao vindeiro curso pretendemos substituír o libro de Lengua por algún caderniño de traballo e de lecturas comprensivas, que nos permitiría traballar a área doutro xeito diferente, empregando recursos dixitais e metodoloxía por proxectos...

Avaliación dos apoios e educación especial

A atención aos nenos/as con n.e.e realizouse nas aulas de PT e AL, asistindo ás aulas ordinarias no horario marcado pola Orientadora do centro. Este ano puidemos constatar que vistos os resultados do 1º trimestre, alumnos con dificultades de aprendizaxe recibiron tamén apoio, e grazas a isto, a súa melloría foi notable.

Dende o ciclo seguimos a insistir nos problemas que trae de seu o número excesivo de alumnos/as, o espazo reducido das aulas, o que fai moi difícil a atención individualizada.

Valoramos positivamente os apoios recibidos na aula para que se manteñan sempre que sexan necesarios.

No primeiro ciclo recibiron apoio:

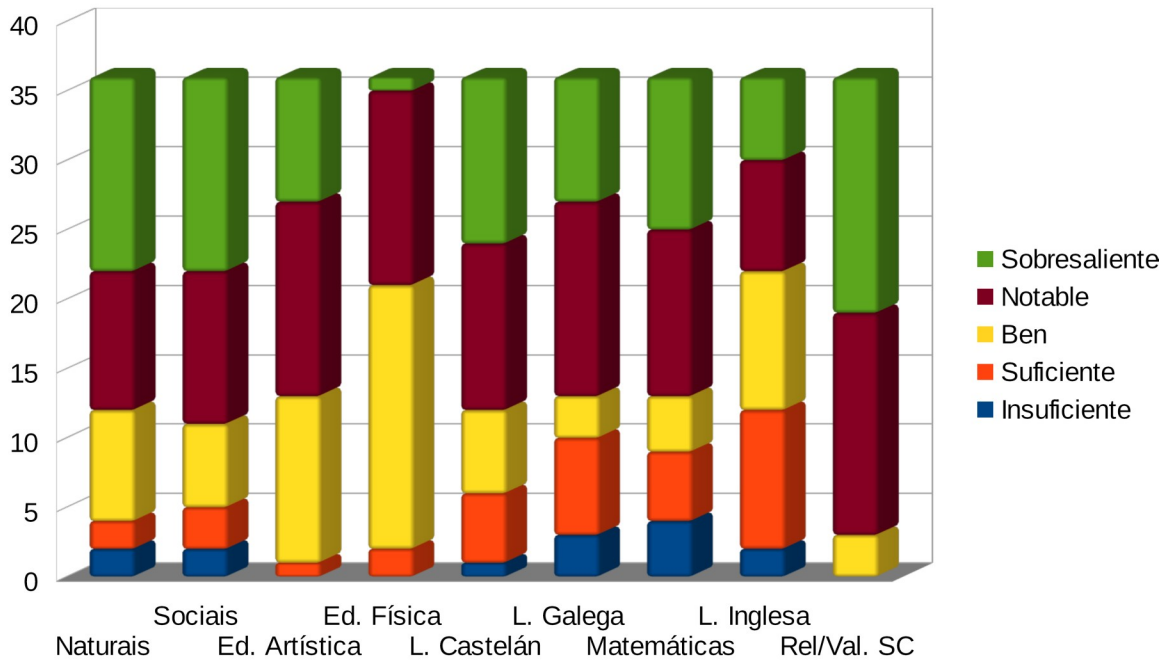
	1ºA	1ºB	2ºA	2ºB
AL	4	5	5	2
PT	2	3	5	4
AL e PT	3	2	2	1

Valoración das actividades conxuntas ciclo inicial e ed. infantil.

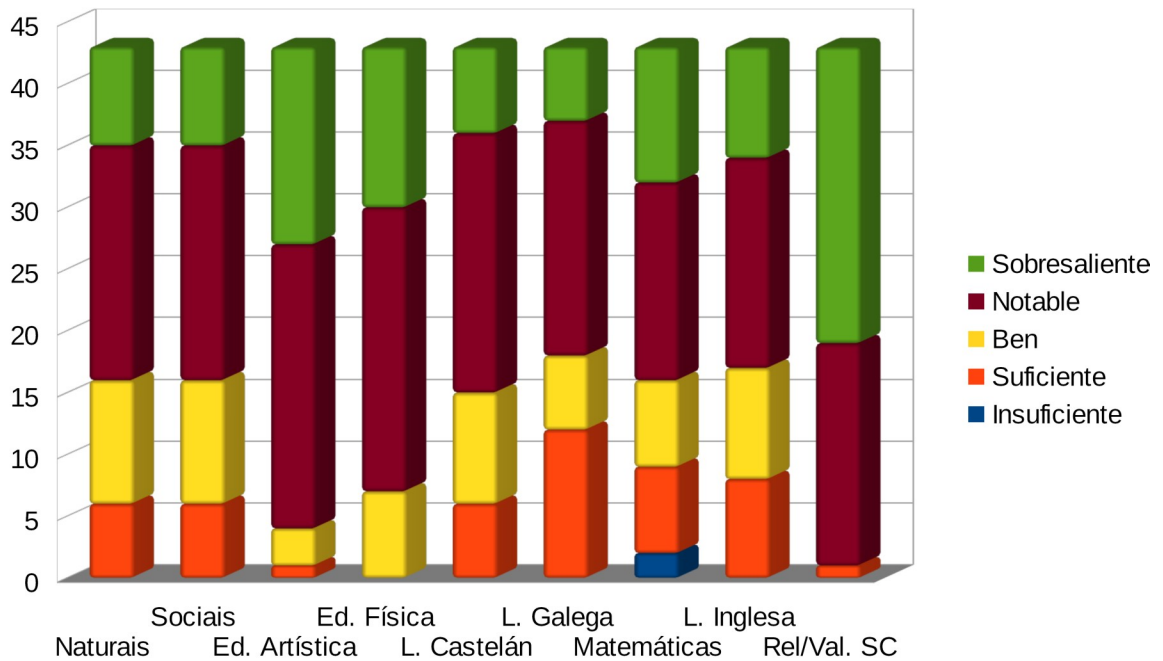
De novo este curso xuntámonos os alumnos de Ed. Infantil e Primeiro Ciclo para ter algunha actividade especial en común. No primeiro trimestre foi a festa do Samaín, e no terceiro as celebracións das letras galegas.

Os alumnos de infantil de 5 anos visitaron as instalacións de primaria para familiarizarse co entorno e a finais deste curso fíxose unha reunión cos pais/nais destes alumnos que entran en primeiro, na que participaron as coordinadoras de ambos os dous ciclos educativos e a orientadora.

Estas actividades teñen por obxectivo principal realizar actuacións conxuntas que faciliten a coordinación e o tránsito de infantil a primaria. Foron valoradas moi positivamente e procuraremos aumentalas nos próximos cursos conscientes da importancia do tránsito dunha etapa a outra de da necesidade de facelo do mellor xeito posible.

Resultados da avaliación final de 1º de primaria

Resultados da avaliación final de 2º de primaria

MEMORIA FINAL DO 2º CICLO PRIMARIA

Compoñentes do ciclo

Os mestres que imparten docencia no 2º ciclo de primaria son os seguintes:

- Titora 3ºA: Mª Carmen García Fernández.
- Titora 3ºB: Mª Pilar Santás Rodríguez
- Titora 4ºA: Mª Encarnación Moldes Cobelas.
- Titora 4ºB: Mª Consuelo González Rodríguez.
- Inglés: Manuel Francisco Gómez Vidal.
- Educación Física: Modesto Rodríguez Centrón.
- Música: Xoaquín Freixeiro Álvarez.
- Matemáticas (3ºB): Francisco Pérez Lemos.
- Mestres de PT: Ana Mª Álvarez Silva, Rubén López Fernández, Concepción Dolores Sánchez Rodríguez e Manuela Álvarez Lana.
- Mestras de AL: Marta Gayoso Ríos e Gemma Calvo Yáñez.

Os mestres adscritos a este ciclo son os que seguen: as mestras titoras, os mestres de PT: Ana Mª Álvarez Silva e Rubén López Fernández e Modesto Rodríguez Centrón (mestre de E.F. e coordinador).

Periodicamente contamos, nas reunións de ciclo, coa presenza da orientadora, Natalia Longo González.

Calendarios de reunións e temas tratados

As reunións do 2º ciclo realizáronse os mércores en horario de 13:30 a 14:30. Nelas tratáronse temas relacionados co desenvolvemento do curso e problemáticas puntuais de diversa índole.

Os temas tratados foron os seguintes:

- Preparación das reunións de inicio de cada ciclo coas familias.
- Estabelecemento, modificación e discusión de programacións.
- Estabelecemento dos obxectivos de ciclo e organización dos apoios en colaboración co Equipo de Orientación.
- Preparación das probas de avaliación inicial.
- Organización e proposta de excursións, saídas, actividades culturais e educativas.
- Organización e preparación de festividades escolares: Samaín, Magosto, Nadal, Día da Paz, Entroido, Letras Galegas ...
- Avaliación das actividades complementarias e extraescolares.
- Participación en concursos diversos.
- Participación nos distintos grupos de traballo e proxectos desenvolvidos no centro.
- Avaliación dos materiais traballados no ciclo.
- Memoria do curso 2015-2016 correspondente ao segundo ciclo.

Actividades

Actividades dentro da aula ou centro

Como cada ano intentamos participar naqueles concursos que se axustaban á nosa programación (Semana da Natureza, concurso de cartaces "As Estacións de Manuel María", Concurso Literario de Veigamuíños...).

Actividades nas que participamos:

1. Celebración do Samaín:
  1. Exposición de cabazas decoradas.

2. “Polo San Martiño, peóns ao camiño” (coa exposición de peóns “tuneados” e a participación de todo o colexio, nun recreo, co fin de fomentar o uso e, nalgúns casos, o coñecemento deste xogo popular).
3. Dentro das actividades promovidas pola Axenda21, participouse:
  1. Recollidas selectivas de plástico, material orgánico e papel no patio do centro. Os luns despois do recreo, cada curso, e respectando a súa quenda correspondente, participou na devandita recollida protexidos todos con luvas.
  2. Separación selectiva do lixo na clase e posterior baleirado nos colectores xerais do centro.
  3. Patrullas verdes.
  4. Limpeza e plantación dos hortos aromático e ecolóxico.
4. Elaboración do Proxecto de Centro, este ano sobre a Convivencia: “Convivimos”. A proposta do Equipo de Biblioteca.
5. Magosto: Nas aulas leváronse a cabo actividades de recompilación de poemas, refráns, ditos, adiviñas... referidos a esta data. Tamén participamos no proxecto “Indulto da castaña”.
6. Día contra a violencia de xénero.
7. Festival de Nadal.
8. Día da PAZ.
9. Entroido.
  1. Participamos nos xoves de comadres e compadres, a semana do Meco (disfrazándonos cada día segundo indicaban as Ordes do Meco).
  2. Entroido Popular (onde cada nivel, dende infantil ata 6º de primaria, representaron os distintos deportes olímpicos).
10. Participación en actividades de Biblioteca:
  1. Vaile co conto ao mestre. E en clubs de escritura e lectura.
  2. Destacamos a actividade de Lectura Silenciosa levada a cabo nos quince primeiros minutos da xornada lectiva.
  3. Olimpíada do saber.
  4. Realización do “Mercadiño de libros usados” para festexar o Día do Libro.
  5. Lectura internivel dos venres.
11. Participación na nosa revista escolar Trágame Terra.
12. Participación nas actividades propostas polos equipos de Dinamización da Lingua Galega e de Biblioteca do mes das Letras Galegas:
  1. Gravación de catro programas de radio “A lingua nas ondas”.
  2. Concurso de cartaces “As Estacións de Manuel María”.
  3. Participación na actividade “na procura de Manuel María”.
  4. Ciencia en galego.
  5. Festival das Letras Galegas.
13. Festival de primavera: no que participaron alumnos das distintas clases de 3º e 4º con diferentes coreografías.

Actividades fóra do centro

Participamos en diversas saídas para visitar exposicións, visualizar películas e documentais pedagóxicos ou asistir a actos de representación teatrais, musicais ... así como as saídas á contorna correspondentes ao noso ciclo educativo: 3º de Primaria (Depuradora e Correos) e 4º de Primaria (Cooperativa vitivinícola e Concello).

A excursión anual de ciclo foi programada para coñecer a Paraxe Natural das Médulas (Bierzo). Esta excursión contaba con viaxe de ida e volta en autobús e comida ao ar libre.

Aproveitamento de medios e recursos

Os alumnos aproveitaron ao longo do curso os medios e recursos dos que dispón o centro.

Entre outros, destaca o uso da biblioteca para servizo de préstamos, de consulta ou investigación e como sala de xogos de mesa.

Así mesmo, nos recreos o uso do pavillón foi frecuente para realizar todo tipo de deportes, en horario de recreo, seguindo as quendas programadas polo mestre de EF ou cando chovía, para gorecerse.

Utilizouse a aula de informática no horario preestablecido, como introdución ao uso das ferramentas de elaboración de documentos de textos, presentacións, investigación na rede... co fin de que estes alumnos accedan cunhas competencias mínimas ás aulas "Abalar". E fóra deste horario como recurso de apoio ás investigacións e actividades de reforzo propostas polas titoras.

A maiores, contouse este curso cunha hora semanal de ALFIN (programa de Alfabetización Informática).

Emprego do encerado dixital da aula, recurso do que xa dispoñemos en todas as aulas do ciclo. Usouse o salón de actos para a proxección de películas, ensaios de obras, charlas, etc.

En resumo, o nivel de utilización de medios e recursos considérase satisfactorio.

Aínda que para un mellor aproveitamento do tempo escolar á hora de realizar traballos en grupo, proxectos de investigación...

Traballo por proxectos

Comezouse este curso a traballar por proxectos. E a experiencia foi moi positiva, polo que se continuará por este camiño no vindeiro curso. A distribución temporal foi decisiva para que o traballo, de formación Talento 3.0, á hora de organizar o horario, funcionara de modo axeitado. Salientar que sería necesario algún ordenador máis nas aulas para poder traballar a distintos niveis.

Nivel de consecución dos obxectivos

Este curso co fin de facer un uso máis obxectivo do carné por puntos, e así mesmo de facelo dun xeito máis coordinado sobre todo dentro do ciclo, acordamos poñer unha data intermedia para que o asinaran os pais, partindo as avaliacións e recompensando en cada unha destas datas aos que non perderan ningún punto. No terceiro trimestre reforzamos esta medida en 4º de primaria co "semáforo de conduta", con bos resultados.

Traballouse co Proxecto de Axenda 21 para conseguir unha maior orde nos espazos comúns, entradas e saídas, comedor, biblioteca... Xa dende hai anos vimos notando o descenso que presentan os rapaces en canto o nivel de autonomía á hora de realizar as actividades individuais. Como proposta para reforzala este curso dentro da aula seguimos mantendo actividades e tempos concretos:

- Desempeño de responsabilidades dentro da marcha da clase: Control de faltas, de recollida selectiva, escribir a data no encerado, control de saídas ao encerado, responsabilizalos de control de datas límite de entrega de traballos dentro da aula e para os distintos concursos.
- Realización de correccións comunitarias.
- Investigación de contidos en libros e enciclopedias para elaborar proxectos puntuais.
- Inclusión dunha hora de tutoría semanal para resolución de problemas, inquiredanzas, corrección de condutas e aspectos a mellorar para a seguinte semana.

Lectura silenciosa

Como cada ano este é un apartado que require mención aparte.

Seguimos a considerala moi motivadora e un bo recurso para motivar cara a desenvolver nos alumnos/as o gusto pola lectura.

Seguimos notando a preferencia pola lectura en castelán, o que podemos constatar xa que eran eles os que escollían os títulos para formar a biblioteca de aula co fin de que fóra máis motivador. Neste curso, seguimos a valorar as lecturas por medio de resumos, como xa acordamos en cursos anteriores.

Dificultades atopadas

A falta de autonomía, mencionada no anterior apartado, provoca nos alumnos/as gran inseguridade á hora de realizar as tarefas individuais, o que provoca dificultades importantes á hora de dinamizar as clases.

Doutra banda, non en todos os curso, pero en xeral observamos un incremento na falta de motivación, atención e esforzo persoal, en certos alumnos/as, aos que só en contados casos se lles pode reverter esa actitude, por falta de apoio dalgunhas familias, entre outros factores.

Avaliación dos apoios

Os apoios realizados foron de varios tipos:

- Apoios feitos polos especialistas de PT e AL imprescindibles para os alumnos con dificultades.
- Contamos con desdobres para traballar a lectura comprensiva, cálculo, problemas e proxectos.

Todas as aulas estiveron traballando co libro dixital como recurso de apoio.

Necesidades materiais

Nas aulas de 4º Curso, queremos facer constar o mal estado de mesas e cadeiras, o que fai que se lle enganche a roupa aos alumnos con frecuencia.

Actividades de reforzo cara o verán

Como o curso pasado recomendamos a todos os alumnos:

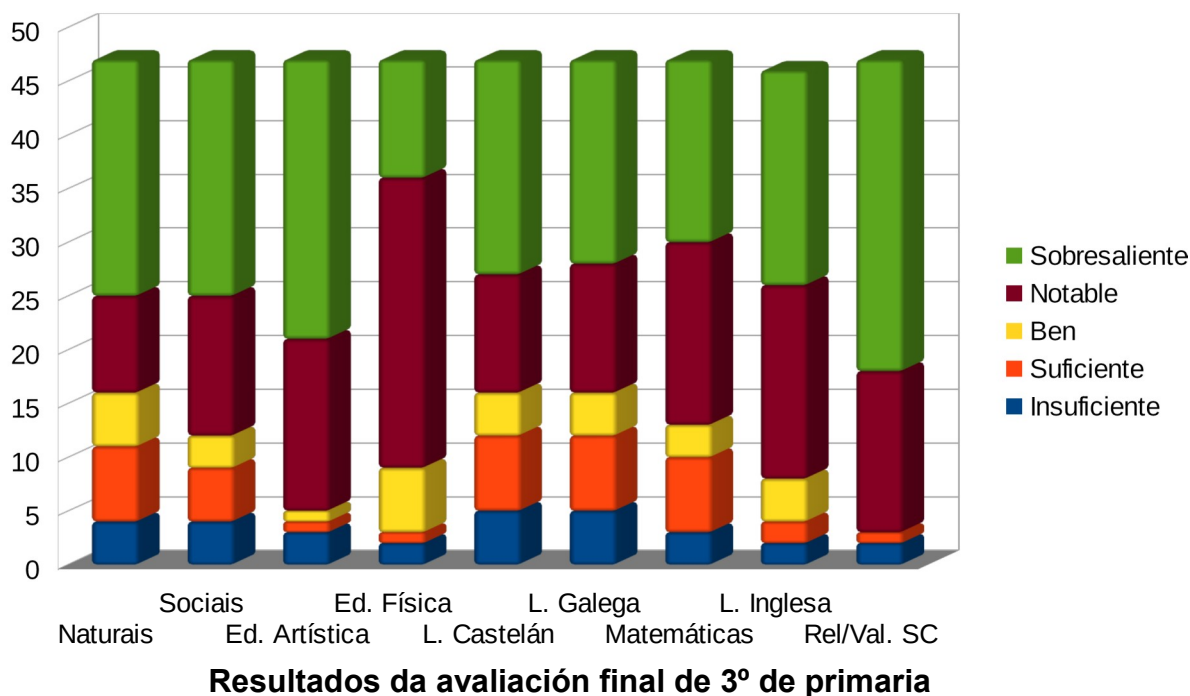
- Repasar operacións básicas en matemáticas.
- Trinta minutos de lectura diaria.
- A elaboración dun diario (non en todas as clases).
- O acceso á páxina web do centro onde están os blogs elaborados polas distintas titoras, e que contan con actividades de repaso e complementarias, ademais de xogos educativos adaptados á súa idade e nivel de coñecementos.
- "Psicolín": como medio para desenvolver o cerebro (non en todas as clases).

Medidas correctoras de cara ao curso que vén

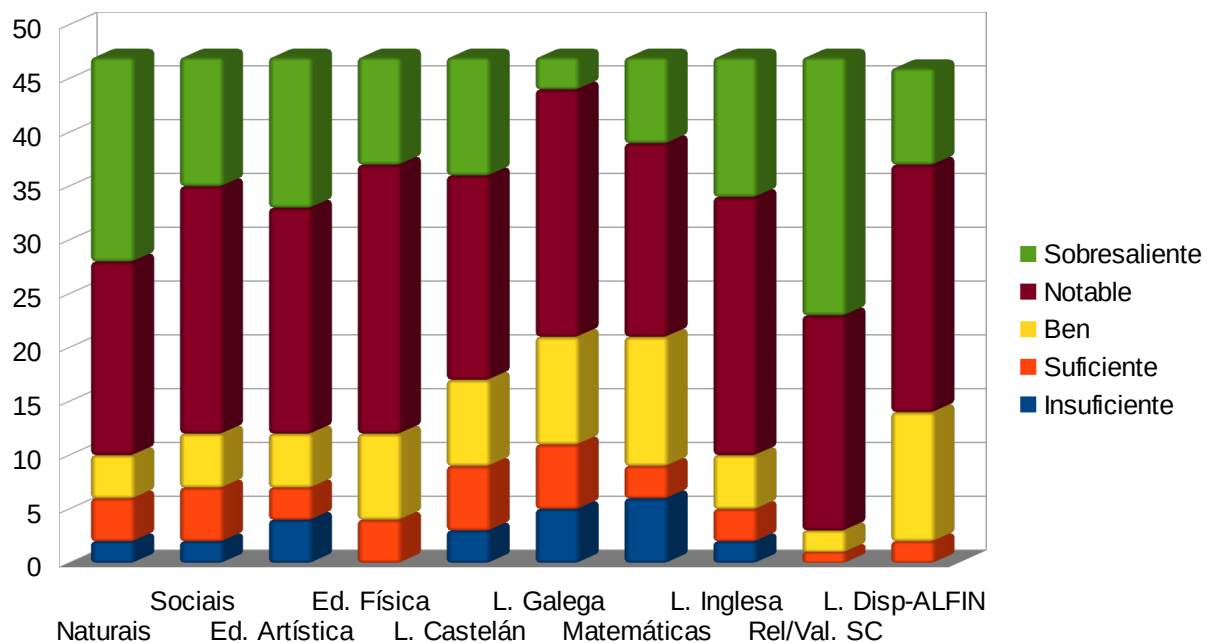
- Seguir aprofundando en actividades que melloren a autonomía como neste curso.
- Continuar coa coordinación dentro do ciclo e co resto dos ciclos, e os profesores de PT e AL.
- Manter a periodicidade das entrevistas coa orientadora ao longo do curso, para facer un seguimento máis exhaustivo do grupo e de cada alumno/a individualmente.
- Traballar mediante obradoiros permanentes as habilidades sociais e fórmulas de cortesía para mellorar a convivencia.

- Reunións cos pais a inicio de cada trimestre: a primeira reunión considerámola produtiva e nas demais (do 3º curso) botouse en falta a participación máis activa por parte dos pais.
- Salientar que durante este curso os dous grupos de 4º contaron cun elevado número de alumn@s con necesidades de apoio educativo e con necesidades educativas especiais. Isto, engadido ao feito de ser xa de por si moi numerosos. O que dificultou en gran medida a marcha académica do alumnado, que se viu enfrontado a unha situación de estrés constante; o que impediu o clima de calma preciso para que se dera unha situación de ensino-aprendizaxe axeitada. Esa elevada ratio e o elevado número de alumn@s con necesidades específicas, dificultou dar unha resposta de calidade dentro da aula ordinaria.

Despois de esgotar todas as medidas dispoñibles de apoio no centro, unha vez denegada a solicitude dun apoio permanente dentro da aula, queremos reflectir nesta memoria a petición de dividir estes dous cursos en tres grupos. O feito de baixar a ratio propiciaría que se puidera ofrecer a atención individualizada, imprescindible para este tipo de alumnado, e deste xeito crear ese ambiente relaxado necesario para unha boa marcha académica. Algo que mantendo as agrupacións actuais sería moi difícil de conseguir, como xa puidemos constatar os docentes implicados durante o presente curso, debido á sobrecarga á que o alumnado se ve sometido cada xornada escolar.

Resultados da avaliación final de 4º de primaria

MEMORIA TERCEIRO CICLO DE PRIMARIA**Compoñentes do ciclo:**

Titira de 6ºA: Elisa Puente Murias

Titira de 6ºB e coordinadora: Patricia López López

Titor de 5ºA: Luís Fernández Gudiña

Titira de 5ºB: Concepción Moldes Carriba

Mestra especialista en P.T.: Concepción Dolores Sánchez Rodríguez

Mestre especialista en Lingua Inglesa: Manuel Francisco Gómez Vidal

Mestre de Educación Católica: Ana Sánchez Castro

Mestre de matemáticas: Francisco Pérez Lemos

Orientadora (Rota polos distintos ciclos): Natalia Longo González

Outro profesorado que intervén no ciclo

Freixeiro Álvarez, Xoaquín: Mestre especialista en Educación Musical

Rodríguez Centrón, Modesto: Mestre especialista en Educación Física

López Fernández, Rubén: Mestre especialista en PT

Álvarez Silva, Ana Mª: Mestra especialista en PT

Breijo Calvo, Gemma: Mestra de AL

Gayoso Ríos, Marta: mestra de AL

Calendario de reunións e temas tratados:

As reunións do equipo de terceiro ciclo realizáronse semanalmente os mércores de 13:30 h. a 14:30 h.. Nelas tratáronse, entre outros, os seguintes temas:

- Elección da coordinadora e asignación do profesorado aos distintos equipos (EDLG, Biblioteca, TIC, Axenda 21, ...).
- Elaboración e aprobación dos obxectivos xerais a conseguir neste curso.
- Preparación da reunión cos pais/nais de alumnos/as do 1º trimestre e dos sucesivos trimestres.
- Propostas de saídas e actividades culturais.
- Participación nas actividades do centro.
- Participación en actividades solidarias.
- Información e participación en diversos concursos.
- Coordinación entre os/as mestres/as titores/as e o resto dos profesores que comparten clases no ciclo.
- Conveniencia de recordar as normas de comportamento no centro. Insistencia na importancia de combater a agresividade.
- Información sobre as datas e horas das sesións de avaliación de cada trimestre.
- Avaliación de actividades extra-escolares e complementarias.
- Reunión coa xefa de estudos e o orientador do IES Lauro Olmo para falar do alumnado que remata ciclo e se incorpora a ese centro.
- Memoria final de ciclo.

Actividades dentro da aula ou centro:

- Samaín (engalantar corredores, exposición de calacús, ...).
- Magosto (festa, degustación de castañas e indulto da castaña).
- “Polo San Martiño, peóns ao camiño”.

- Día da Ciencia en galego (gravación, observación e representación de experimentos por parte do alumnado para o resto do colexio).
- Festival de Nadal (teatro de sombras, panxoliñas, recitado poemas) e adornos do Nadal para engalanar os corredores.
- Día internacional sobre a violencia de xénero cun mural cheo de mans de cor lila e lectura dun manifesto.
- Día da Paz (coreografía “Madre tierra” de Chayanne e murais para os corredores). Visionado de curtas relacionadas coa violencia de xénero e a desigualdade cun posterior debate nas aulas por niveles.
- Entroido (xoves de compadres e de comadres, ordes do Meco, desfile de comparsas “Deportes olímpicos”, no que o alumnado de 5º representaron o rugby e os de 6º o baloncesto).
- Participación de todo alumnado na VI Edición do Plan Navega con Rumbo, co obxecto de concienciar aos escolares galegos no uso responsable da Internet.
- Obradoiro de Xogos da Deputación para o alumnado de 5º de E.P.
- Festival de Primavera (bailes con distintas coreografías preparadas polo alumnado).
- Charla da Cruz Vermella: “Primeiros auxilios para nenos/as” e charlas do Plan director sobre “Acoso escolar” e “Novas tecnoloxías”.
- Charla sobre “Os valores medio-ambientais do parque Natural da Lastra”.
- Achega de traballos para a Revista Escolar “Trágame Terra”.
- Mes das Letras Galegas organizado polo E.D.L.G.
- Festival das Letras galegas no que houbo monólogos por parte dos alumnos/as de 5ºB, recitado do poema “A fala” de Manuel María por parte dos alumnos de 6ºB e pezas musicais interpretados polos nenos e nenas dos catro cursos.
- Participación no Proxecto Documental de Centro “Convivimos”(análise de diferentes imaxes relacionadas coas a temática da convivencia e coas reflexións achegadas polos nenos elaborar a nosa constitución escolar).
- Graduación do alumnado de 6º E.P.
- Actividades organizadas polo equipo de Biblioteca: Vaille co conto ao mestre/a, clubs de escritura e lectura , lectura silenciosa, lectura en voz alta dos venres, Olimpíada do saber, Mercadiño de libros usados, contacontos, ...
- Actividades organizadas polo equipo de Axenda 21: patrullas verdes, participar na recollida do lixo do patio, recollida de papel para reciclar, participar nas actividades do horto aromático e ecolóxico, participar na realización de adornos con material reciclado para o Nadal e participación na recollida solidaria de tapóns de plástico.
- Actividades organizadas polo E.D.L.G.: participación no concurso de carteis sobre Manuel María, gravación e emisión dos programas “A lingua nas ondas”, actividade “Roteiro literario”, Tendal do Malecón, Festival das Letras, actividade de “Mochilas pola lingua” (saída a Veigamuíños/Tremiñá),...

Actividades fóra da aula:

- Visita a Xagoaza (Igrexa, Adegas e Mosteiro) e á Torre do Castro (5ºA e B).
- Visita á pizarreira e ao castelo de Arnado (6ºA e B).
- Visita ao Supermercado Eroski dentro do programa “Mates en tu super” (5ºA e B).
- Participación no programa “Ecopreguntoiro” de Radio Voz (5 nenos/as de 6º E.P.).
- Asistencia ao cine no Teatro Lauro Olmo con motivo da Semana da Natureza.
- Gravación dos programas de “A lingua nas ondas” no estudio de Radio Voz.
- Asistencia ao Teatro Lauro Olmo para ver unha obra de teatro en inglés.

- Visita ao instituto de referencia do alumnado de 6º de EP.
- Excursión para o alumnado de 5º e 6º de E.P a Cerceda.
- Excursión de final de curso de 3 días para o alumnado de 6º EP a Madrid.

Aproveitamento dos medios e recursos:

O alumnado de terceiro ciclo realizou un uso satisfactorio de todas as instalacións e recursos materiais e persoais existentes no centro. Algúns dos lugares máis frecuentados polo noso alumnado foron os seguintes:

- A Biblioteca do centro, onde o alumnado estivo nos tempos de lecer e acudiu para o préstamo de libros.
- O pavillón, o seu uso foi fundamental nos recreos para a práctica de diferentes deportes.
- O salón de actos para charlas, proxeccións, ensaios de obras e festivais.
- As aulas Abalar, dotadas con encerados dixitais e ordenadores para cada alumno/a, son outro dos recursos motivadores dos que dispoñemos para levar a cabo diariamente o labor docente, así como, os blogs dos distintos titores/as.
- As aulas de apoio de Pedagogía Terapéutica e de Audición e Linguaxe, posto que, o traballo con estes/as mestres/as foi imprescindible para abordar as dificultades de aprendizaxe do noso alumnado.

En canto aos recursos persoais, ademais dos mestres de apoio citados anteriormente, cabe sinalar o traballo da orientadora do centro que se encargou da avaliación e seguimento do alumnado, organizou os apoios, asesorou ás familias e aos titores/as, coordinouse cos servizos externos ao centro,...

Nivel de consecución dos obxectivos:

Gran parte dos obxectivos propostos ao comezo de curso foron acadados na súa totalidade. O equipo de terceiro ciclo continúa amosándose moi preocupado ante o aumento na aparición de conflitos entre o alumnado, non só nos tempos de lecer, senón tamén, en horario de clase. O Proxecto Documental “Convivimos” foi o inicio dunha reflexión sobre a convivencia para o alumnado pero deberíase continuar traballando de forma máis activa nos vindeiros cursos. Neste curso seguiuuse co Proxecto Experimental Educación Dixital co alumnado de 5º e 6º de E.P. Deste xeito, durante este curso académico seguimos traballando a través do portátil os contidos expostos nunha contorna virtual; substituindo así os libros de texto en soporte papel. Isto supuxo un cambio substancial na metodoloxía e no acceso á información, así como, un traballo e esforzo extra por parte dos titores/as; sobre todo para os de quinto que se incorporaron neste curso. No vindeiro curso 2015/16 este proxecto seguirá vixente para os dous cursos de terceiro ciclo.

Dificultades atopadas

Cada vez máis estamos a ver que hai unha falta de autonomía por parte dos alumnos/as e unha gran inseguridade para facer as tarefas eles sós.

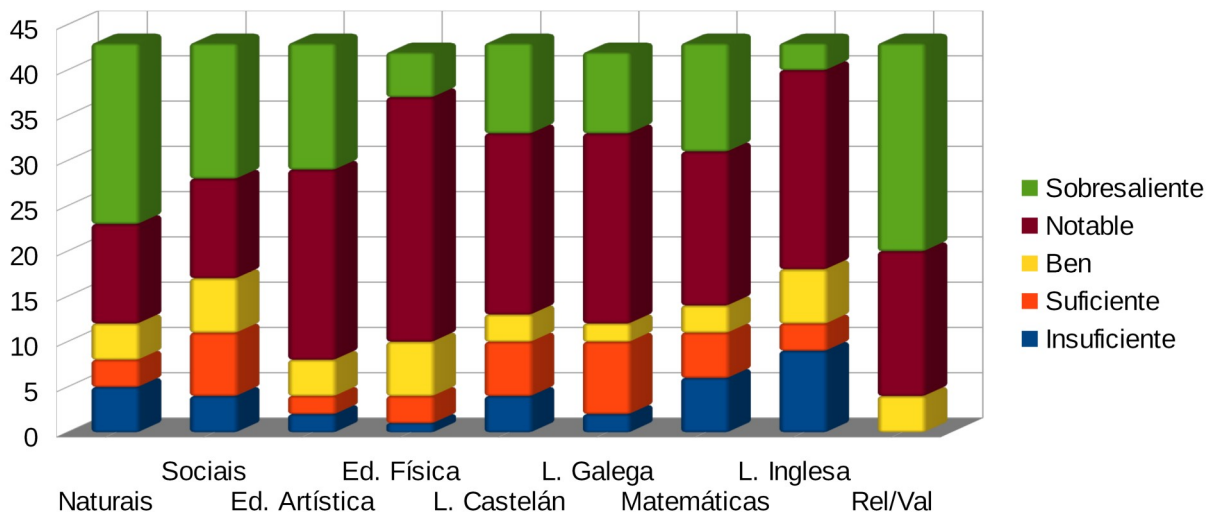
Así mesmo, en xeral observamos que hai carencias no hábito de traballo e no esforzo persoal e, que as actividades extra-escolares, ás veces, tamén interfíren no desenvolvemento curricular óptimo.

Sería desexable mellorar a colaboración entre os docentes e as familias dos/as alumnos/as para posibilitar un axeitado progreso académico. Neste curso xa se ampliaron as reunións

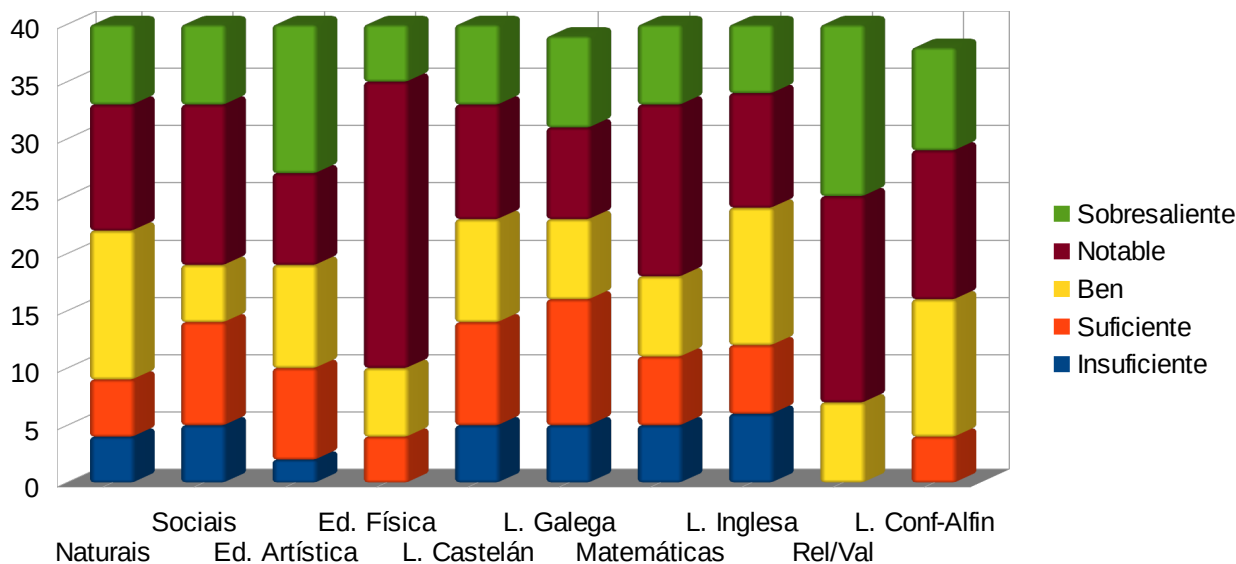
colectivas coas familias a unha por trimestre pero deberiamos tratar de buscar outras estratexias para afondar nestes temas e poder mellorar por parte de todos as dificultades coas que nos atopamos no día a día, tanto nas aulas coma fóra delas.

Actividades de reforzo cara o verán:

Ao longo das vacacións de verán deberíase seguir favorecendo o hábito lector, así como, as actividades onde se traballen as catro destrezas básicas (comprensión oral e escrita e expresión oral e escrita) e as operacións básicas de cálculo. O ambiente familiar debería propiciar este tipo de tarefas.

Resultados avaliación final 5º curso

Resultados avaliación final 6º curso

MEMORIA DO DEPARTAMENTO ORIENTACIÓN

Compoñentes do Departamento

Durante este curso o Departamento de Orientación estivo composto por:

- Álvarez Lana, Manuela: Mestra de Pedagogía Terapéutica. Aula Específica alumnado Déficit Motórico
- Álvarez Silva, Ana M^a: Mestra de Pedagogía Terapéutica
- Breijo Calvo, Gemma: Mestra de Audición e Linguaxe
- Gayoso Ríos, Marta: Mestra de Audición e Linguaxe que se ocupa do alumnado con nee e en escolarización combinada.
- Longo González, Natalia: Xefa do Departamento de Orientación
- López Fernández, Rubén: Mestre de Pedagogía Terapéutica. Aula Específica alumnado TEA
- López Guitián, Mª Teresa: Coordinadora de Ensino Infantil
- López López, Patricia: Responsable da coordinación de 5° e 6° de EP
- Rodríguez Centrón, Modesto: Responsable da coordinación de 3° e 4° de EP
- Sánchez Rodríguez, Concepción: Mestra de Pedagogía Terapéutica. Obradoiro alumnado altas capacidades
- Varela Gómez, Rosa: Responsable da coordinación de 1° e 2° de EP
- Dous profesores de Pedagogía Terapéutica (PT) estiveron asignados respectivamente ás dúas aulas específicas que funcionan no centro. Outra profesora de PT encargouse de levar a cabo o obradoiro de altas capacidades.
- Unha das profesoras de Audición e Linguaxe (AL) encargouse da atención ao alumnado con necesidades educativas especiais e en escolarización combinada, mentres que a outra mestra encargouse do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.
- Durante o primeiro trimestre e parte do segundo, unha das profesoras de PT tivo un permiso de maternidade, sendo substituída por Laura López López.

Reunións e temas tratados

- As reunións da totalidade dos membros do Departamento de Orientación do CEIP Condesa Fenosa tiveron unha periodicidade mensual, combinándose coas reunións do profesorado de apoio e a orientadora. Entre outros tratáronse os seguintes temas: Elaboración do Plan Xeral de Atención á Diversidade; Establecemento das accións prioritarias e liñas de actuación do Departamento de Orientación para este curso; Avaliación inicial; Revisión do Plan de Convivencia; Outros
- Ademais o profesorado especialista de apoio asistiu ás reunións semanais daquel ciclo ao que estaba adscrito. Porén a orientadora foi rotando alternativamente polos distintos ciclos. Nestas reunións tratáronse temas de interese para o centro no seu conxunto e outros que se afectaban a organización de dito ciclo.
- A orientadora tamén asistiu ás reunións da Comisión Pedagóxica en representación dos membros do Departamento, por indicación do Equipo Directivo, co fin de darlle máis operatividade ás reunións deste órgano. Nestas reunións tratáronse temas de coordinación docente previamente tratados no ciclo ou ben no claustro.
- As reunións co profesorado titor e/ou especialista realizáronse durante as horas de garda do profesorado nunha data acordada previamente. Habitualmente os temas tratados referíanse á marcha do grupo ou dalgún alumno/a en particular.

- As reunións co equipo directivo realizáronse periodicamente co fin de aportar asesoramento psicopedagóxico nos distintos temas que foron xurdindo para que este órgano executivo tomase a decisión que considerase máis oportuna.
- Sempre que foi preciso, realizáronse reunións entre a orientadora e as auxiliares técnicas educativas, co fin de dotar de pautas e concluír as axudas técnicas necesarias para favorecer a escolarización do alumnado con necesidades educativas especiais (n.e.e.) na lista das coidadoras.
- As reunións cos pais realizáronse nas horas dispostas a tal efecto no horario da orientadora, previa cita. Os temas tratados foron normalmente para pedir asesoramento sobre temas puntuais ou ben para solventar certos problemas de índole persoal. Valorar positivamente que haxa un período horario diario destinado ás familias repartido entre mañá e tarde para facelo máis dispoñible.
- A atención ao alumnado fíxose en horas de recreo e naqueles períodos horarios previamente establecidos co profesorado titor. Os temas das reunións eran de índole persoal ou para mellorar a marcha académica dos alumnos/as.

Marco de actuación

Como ben queda reflectido no Plan de Orientación Educativa, a intervención do departamento realizouse nos seguintes ámbitos:

- *Alumnado*: A intervención do Departamento neste ámbito centrouse na detección e avaliación das necesidades educativas do alumnado, no asesoramento e deseño de criterios organizativos e pedagóxicos para atención á diversidade, na integración inicial do alumnado de novo ingreso, na realización da avaliación psicopedagóxica cando os casos así o requirían, na atención a demandas persoais de orientación e no asesoramento e orientación académica en momentos decisivos da historia escolar do alumnado.
- *Profesorado*: O Departamento colaborou con todo o profesorado nas demandas que se lle expuxeron, contribuíndo á prevención, observación, detección, recollida e rexistro de información e análise e valoración da mesma. Realizouse un labor de asesoramento, cando o profesorado así o solicitou, sobre as actuacións que os titores podían levar a cabo en canto a atención á diversidade, avaliación, material adecuado, situacións persoais especiais, etc. A través do Departamento tentouse dar un carácter estable á coordinación de titores e profesorado especialista co profesorado de apoio ás necesidades educativas especiais.
- *Familias*: O Departamento colaborou coas familias dándolle resposta ás súas demandas, na medida das posibilidades e sempre en coordinación co profesorado titor. Noutras ocasións as entrevistas eran de carácter informativo, cando así se requiría para a avaliación psicopedagóxica ou para a detección temperán de necesidades. Realizouse tamén un labor de información e asesoramento ás familias do alumnado con necesidade específica de apoio educativo e as familias de aquel alumnado que se atopaba en períodos de transición: comezo e remate da educación primaria e inicio da escolarización.
- *Outros organismos*: A actuación do Departamento con outros organismos ou institucións pretendeu dar unha solución a dificultades que non se podían afrontar unicamente desde o propio centro, así como coordinar a intervención profesional que incide na atención do noso alumnado desde distintos ámbitos.
- Fomentouse a relación cos servizos e institucións que prestan atención socio-educativa e sanitaria a unha parte do noso alumnado. En concreto traballouse especialmente en coordinación co Equipo de Orientación Específico Provincial de Ourense, co Servizo de

Pediatría do Hospital Comarcal Valdeorras (HCV), co Servizo de Saúde Mental do HCV, co Servizo de Fisioterapia do HCV, coa Unidade de Saúde Mental Infantil, co Servizo de Neuroloxía Pediátrica e co Servizo de Atención Temperá do Hospital Clínico de Ourense (CHOU); cos Servizos Sociais do Concello de O Barco e do Centro de Saúde; con Menores; coas educadoras da fundación Arela; con distintas asociacións, así como cos especialistas privados que ofrecen axuda puntual a determinados alumnos/as do noso colexio.

Aproveitamento de medios e recursos

Desde o Departamento de Orientación tentáronse de planificar os adecuados medios e recursos específicos en función das necesidades de orientación detectadas de xeito que se utilizaran racional e eficazmente.

En canto aos recursos materiais o nivel de uso de espazos e materiais específicos considérase satisfactorio.

En canto aos recursos humanos, salienta que, a pesar de que valoramos o esforzo realizado pola Administración na dotación deste tipo de recursos, o constante incremento cada curso do alumnado con necesidades educativas especiais e o tipo de necesidades que presentan, compromete o número de horas que o profesorado de apoio de Audición e Linguaxe e de Pedagogía Terapéutica lle pode dedicar ao resto de alumnos/as con necesidades específicas de apoio educativo, así como a realización dos apoios dentro da aula.

Consideramos fundamental que, cara o curso que vén, se manteñan, cando menos os recursos humanos existentes e se dote ao centro dunha coidadora máis para dar unha resposta de calidade ao alumnado que necesite apoio.

Valoración da consecución dos obxectivos programados para o presente curso e das accións prioritarias

A continuación enuméranse os obxectivos e accións prioritarias levados a cabo, dentro dos ámbitos de actuación do Departamento:

- Realizáronse entrevistas ás familias de novo ingreso como parte dun labor preventivo de detección precoz coa finalidade de obter información relevante para o proceso de ensinanza - aprendizaxe.
- Deseñáronse medidas para a detección temperá das necesidades. Durante o curso realizáronse probas colectivas en 1º, 3º e 5º de Educación Primaria coa finalidade de obter pistas para orientar aos alumnos/as no terreo académico, actuando sobre as súas posibles dificultades e potenciando as súas habilidades.
- Organizáronse os espazos destinados a orientación e o apoio do alumnado procurando maximizar o seu uso: Con este fin, volveuse radicar unha das aulas de Audición e Linguaxe dentro da Casiña. Ademais renováronse as mesas máis deterioradas das aulas de apoio.
- Adquiríronse materiais para as actividades que se realizaron nalgúns das actividades do aula de apoio, así como material específico para o departamento (baterías de test).
- Elaboráronse os horarios de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e profesorado de apoio. Tentáronse optimizar os mesmos para conseguir o máximo aproveitamento dos recursos humanos.
- Colaborouse co conxunto do profesorado na posta en marcha e seguimento das medidas de atención educativa do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo. Esta tarefa realizouse nas reunións de coordinación co profesorado titor e, especialmente co profesorado de apoio do alumnado implicado. Co fin de rexistrar a

programación coas medidas e as distintas modificacións realizadas, elaboráronse unhas fichas trimestrais de seguimento nas que se reflectiron as mesmas.

- Asesorouse ao profesorado sobre as posibles adaptacións curriculares non significativas (metodoloxía, avaliación etc) co alumnado con necesidades de apoio derivadas de TDAH ou de Dificultades Específicas de Aprendizaxe.
- Realizouse a avaliación psicopedagóxica do alumnado derivado polo profesorado titor unha vez esgotadas outro tipo de medidas. Nalgún caso contouse coa axuda do Equipo de Orientación Específico.
- Actualizáronse un número considerable de informes psicopedagóxicos. Non se puideron actualizar a totalidade de informes do alumnado que recibe apoio, entre outras cousas polo elevado número de alumnos/as, e porque se deu primacía a outras tarefas.
- Informouse ás familias de alumnado con dificultades de aprendizaxe das medidas que se estiveron a aplicar e do seu resultado.
- Participouse nas sesións de avaliación coa finalidade de obter datos relevantes sobre a marcha do alumnado e de tomar as medidas oportunas.
- Realizouse o seguimento trimestral do alumnado en risco de non promoción e tomáronse as medidas que se consideraron máis adecuadas para a adquisición das aprendizaxes.
- Realizouse un modelo de plan de recuperación para cubrir polo titor destinado aos alumno/as que promocionaron con materias non superadas.
- Elaboráronse informes de avaliación trimestrais para as familias do alumnado de apoio educativo.
- Revisáronse as Adaptacións Curriculares dos alumnos/as con necesidades educativas especiais, así como se realizaron algunhas novas para outros nenos/as unha vez esgotadas as medidas máis ordinarias.
- Adaptáronse os documentos do centro ás novas plantillas proporcionadas polo inspector.
- Colaborouse na revisión do Plan de Convivencia de acordo á nova lexislación así como nos seus respectivos anexos.
- Contribuíuse no deseño de actuacións que fomenten unha boa convivencia escolar.
- Realizáronse unha serie de actividades preventivas para unha adecuada convivencia desde a perspectiva da disciplina positiva e o traballo das emocións.
- Interviuse na formación do alumnado para o exercicio dos seus dereitos e obrigas.
- Atendeuse asesorouse ao alumnado en situación de risco ao longo do curso.
- Facilitouse o labor do profesorado proporcionándolle materiais e recursos cando estes lle foron requiridos.
- Colaborouse coas familias para implicalas na marcha escolar dos seus fillos/as e asesoralas naqueles aspectos para os que se solicitou axuda.
- Chegouse a unha serie de acordos sobre os requisitos que debe cumprir a avaliación inicial na totalidade de cursos. Estas medidas foron revisadas na Comisión Pedagóxica (CCP). Queda pendente poñer estas medidas por escrito cara ao inicio do vindeiro curso.
- Deseñáronse accións para favorecer a adaptación do novo alumnado, o tránsito do mesmo entre etapas educativas e a coordinación entre o centro e o instituto. Por acordo coa dirección do IES, este curso a reunión coas familias de 6º de Educación Primaria, realizouse no que será o seu novo centro e non no colexio.

A valoración xeral da consecución dos obxectivos marcados no Plano de Orientación pódese pois considerar positiva, xa que se cumpriron na súa totalidade, ou parcialmente, a maior parte dos obxectivos e das accións prioritarias expostas a principio de curso.

Este feito débese en gran parte ao alto nivel de implicación de todos os membros do claustro, en especial do profesorado de apoio, así como do equipo directivo.

Dificultades atopadas. Propostas cara o vindeiro curso

Sinalar que, durante este curso, deuse continuidade a unha serie de obradoiros que xa funcionaban o curso pasado. Entre eles:

- O obradoiro de habilidades sociais dirixido a un grupo variable de alumnos.
- O obradoiro de enriquecemento curricular horizontal, destinado a alumnado con altas capacidades.
- Os obradoiros de estimulación sensorial e gustativa dirixido a alumnado dunha das aulas específicas e a algúns alumnos/as das aulas ordinarias.
- Porén o obradoiro de dificultades na escritura, orientado a reforzar no 2º e 3º ciclo aqueles problemas relacionadas coa escritura, non tivo continuidade ao non existir dispoñibilidade horaria.

Esperamos poder seguir realizando todos eles cara o curso que vén, xa que son valorados moi positivamente polo profesorado e ademais observamos moitos avances no alumnado

- Atopamos necesario facer máis sistemáticas ás reunións con aqueles titores que teñan alumnado de apoio ou con adaptacións curriculares e non deixalo unicamente á vontade persoal. Dotar de periodicidade ás reunións entre a orientadora e profesorado titor que ten alumnado de apoio sería moi recomendable.
- Durante este curso quixemos realizar charlas dirixidas ás familias sobre aspectos básicos da educación dos seus fillos/as. Este curso realizouse a proposta, mais ao final, por cuestións de tempo, só se levaron a cabo con alumnado de determinadas aulas. Cremos que para que non volva a ocorrer, o curso que vén, a proposta debe ir acompañada da correspondente temporalización, que debe programarse ao inicio do curso. Por petición do Equipo Directivo as charlas xirarán en torno ao tema do acoso educativo.
- Completar o Plan de Convivencia cos anexos: programa de habilidades sociais, de educación emocional etc
- Revisar o Plan de Acción Titorial e o Plan de Acolida de xeito que se planifiquen e ordenen sistematicamente as tarefas a realizar durante o curso.
- Plasmar por escrito nun documento para tal efecto as adaptacións curriculares non significativas do alumnado con necesidades (TDAH, TEA, Dificultades Específicas de Aprendizaxe etc).
- Volver a incidir en que este colexio atende numerosas demandas, tanto do alumnado que ten escolarizado como de alumnos procedentes ou adscritos a outros centros, que se matriculan neste por ser un centro preferente para a escolarización de alumnado con necesidade específica de apoio educativo, que conta con dúas aulas específicas. O feito de que os centros específicos queden lonxe fai que estas aulas se convertan nun substituto daqueles na nosa bisbarra.
- Ademais o noso centro ten un número bastante elevado de alumnos e clases moi numerosas, polo que as demandas de intervención se disparan.
- Por todos estes motivos, temos que incidir na necesidade de manter o persoal que traballa co alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.
- Varios alumnos do centro teñen a modalidade de escolarización combinada entre aula específica e ordinaria. Necesitan apoio as vinte e cinco horas lectivas. Este feito

“absorbe” a dous mestres de pedagogía terapéutica e a unha das mestras de Audición e Linguaxe, así como moitas das horas do persoal coidador.

- Desde o Departamento solicitamos que, cando menos, se manteñan os mesmos recursos en canto aos mestres de apoio e se incremente un posto de coidadora.
- Esta petición realizouse debido a que aumenta o número e as necesidades de alumnado que necesita da súa atención. Para o curso que vén tres alumnos máis dos que teñen asignada coidadora, van facer uso do comedor, e escolarízase un novo alumno con necesidades educativas especiais. Doutro modo sería imposible atender a todas as necesidades existentes.
- Tamén recalcar que os cursos de 4º de Educación Primaria teñen unhas ratios elevadas e un número alto de alumnado con necesidades educativas especiais. Sería moi conveniente que en 5º curso se puidesen crear tres liñas para dar a resposta axeitada á diversidade dentro da aula.
- Esperamos que estes feitos sigan tomándose en consideración á hora da dotación de recursos humanos para o vindeiro curso.

MEMORIA DE AUDICIÓN E LINGUAXE

Alumnado con N.E.A.E.

Nas aulas de Audición e Linguaxe atendemos este curso sesenta e cinco alumnos/as entre os que atopamos:

- Alteracións da fala: dislalias, disfonías, diglosias e discriminación fonolóxica.
- Alteracións da linguaxe.
- Alteracións da lecto-escritura.
- Trastornos do espectro autista.
- Parálises cerebrais.
- Dificultades de aprendizaxe.
- Outras dificultades (Atraso de Madureza).

Organización do alumnado

De todos eles/as, corenta e sete alumnos/as asistiron exclusivamente á aula de A.L. e outros dezaioito necesitaron a intervención tanto do/a especialista en P.T. como de A.L., pertencendo catro ás aulas específicas. Intentouse que todo o alumnado que precisou reeducación logopédica puidera ser atendido e, debido a iso, ao longo do curso, o horario sufriu distintas variacións.

Ao igual que o curso pasado, non se puido levar a cabo o Programa de Estimulación da Linguaxe Oral (carácter preventivo na etapa de E.I.) por parte das mestras de A.L. debido ao gran número de alumnado e por falta de sesións no horario de audición e linguaxe.

Organización do profesorado

Neste curso académico, o centro conta cunha dotación de dúas mestras de Audición e Linguaxe a tempo completo, unha con carácter definitivo (Marta Gayoso Ríos) e outra con destino provisional (Gemma Breijo Calvo).

Modelo de intervención

Elaborouse para cada alumno/a un Programa de Intervención. Os/as especialistas en P.T. e A.L. mantivemos reunións mensuais coa orientadora, co fin de organizar o traballo dos/as alumnos/as e revisar os avances e dificultades dos mesmos.

Ao longo do curso as funcións como mestras especialistas en A.L. centráronse na realización das seguintes actividades:

- Atención ao alumnado con n.e.a.e.
- Realización de avaliacións iniciais da linguaxe oral e da lectoescritura: empregamos diversas probas para avaliar a linguaxe oral como a Proba de Linguaxe Oral de Navarra (PLON), o rexistro fonolóxico inducido, entrevistas coas titoras e observacións, tanto na aula coma nos recreos.
- Participación nas reunións de avaliación trimestrais, tendo en conta o seguimento das sesións na aula de audición e linguaxe.
- Coordinación cos titores/as, mestres/as especialistas e mestres/as de P.T., así como, coa orientadora do centro.
- Reunións con pais e nais dos/as alumnos/as.
- Elaboración e adaptación de material específico para os distintos alumnos/as cos que se interveñen e organización dos espazos e do mobiliario das aulas de audición e linguaxe.
- Coordinación cos equipos externos ao centro: médicos re-habilitadores, logopeda, E.O.E.,...
- Participación nas actividades realizadas no centro: Magosto, Samaín, Nadal, Día da Paz, Entroido, Letras Galegas, Festa fin de curso, saídas culturais e outras conmemoracións.

Obxectivos

Como marco de referencia para o traballo na aula establecéronse unha serie de obxectivos xerais que posteriormente se adaptaron ao traballo específico con cada alumno/a. Estes obxectivos foron os seguintes:

- Facilitar ao alumnado a recuperación das dificultades que presenten na linguaxe oral e escrita.
- Empregar Sistemas Aumentativos e/ou Alternativos de Comunicación como medio de expresión.
- Favorecer a expresión da linguaxe mediante a participación activa do alumnado en xogos e conversas.
- Reforzar outros aspectos da aprendizaxe escolar relacionados coa linguaxe.
- Espertar no alumnado a conciencia do importante que resulta falar e escribir ben para relacionarnos cos demais.

- Potenciar a lectura como recurso para acceder a outras áreas de coñecemento.

Intervención de A.L.

As sesións tiveron unha duración de entre 20 e 50 minutos, dependendo das características do traballo con cada neno/a, así como, das modificacións no horario do centro (en setembro e xuño temos xornada única e partida no resto do período escolar). O número de sesións semanais oscilou entre as dúas e as cinco para cada alumno/a, sendo nalgúns ocasións sesións individuais e noutras en pequeno grupo. Todas as sesións se levaron a cabo na aula de AL. Para cada alumno/a estableceuse un plan de traballo individual ao principio de curso o cal se foi modificando para adaptarnos a cada rapaz ou rapaza. Este plan de traballo recolleuse nunhas fichas de seguimento que se revisaron trimestralmente.

Os obxectivos xerais da aula, xunto co plan de traballo para cada alumno/a, guiaron tanto a planificación das sesións como a metodoloxía das mesmas, fundamentalmente lúdica e na que o uso de programas informáticos, pictogramas, material auditivo, manipulador e gráfico tiveron moita importancia.

En xeral, podemos dicir que a maior parte do alumnado que acudiu a aula de A.L., ou ben acadou os obxectivos previstos ou ben avanzou no seu nivel de consecución dos mesmos. Nos casos dos alumnos/as que aínda non conseguiron os obxectivos, foron propostos para continuar coa intervención no vindeiro curso.

Coordinación co profesorado e reunións cos pais e nais

Ao longo do curso, a máis das reunións do Departamento de Orientación obrigatorias, houbo reunións informais e formais coa orientadora e co resto de especialistas en P.T para facilitar a coordinación do traballo entre todos. O feito de ter as aulas de A.L. e varias de P.T. na “Casiña” facilita a coordinación informal en calquera momento.

Realizáronse reunións cos titores/as do alumnado para favorecer a coordinación do traballo e ter diferentes visións dos progresos ou retrocesos dos mesmos. Nalgúna ocasión algún titor/a cumpriu de orientación para resolver algún problema, ofrecéndoselle as indicacións oportunas, a máis de proporcionarlle diverso material. Nos boletíns de seguimento trimestrais que se lle entregan ás familias, facilitáronse orientacións para favorecer os progresos dos seus fillos/as. Por suposto, non houbo problema en manter contactos persoais coas mesmas para falar da evolución dos/as fillos/as, así como, cando os titores/as o solicitaban para informarlles nas titorías.

Melloras na aula de A.L.

As dúas mestras de A.L. dispoñemos de aula propia. Estas dúas aulas están situadas no edificio denominado "A Casiña". Tendo en conta que a maioría do alumnado atendido son das aulas específicas e da etapa de E.I., o alumnado non tivo que desprazarse ata o segundo andar.

Este ano, adquiríronse mesas e cadeiras de traballo novas. E retiráronse mobles en mal estado ou innecesarios.

Ao longo deste curso, elaboráronse distintos materiais: para a respiración e o sopro, para a articulación, para a adquisición de vocabulario, para a estruturación sintáctica, para traballar as emocións, para traballar a conduta, para a estimulación...

Propostas de mellora

É preciso manter ás dúas mestras de A.L. a tempo completo, posto que, unha delas é a responsable da atención do alumnado con necesidades educativas graves e/ou permanentes que precisan de sesións diarias, mentres que a outra mestra ocúpase de satisfacer a gran demanda de dificultades na fala e linguaxe existente nun centro con tanto alumnado.

Os grupos de rapaces/as por sesión tamén foron moi numerosos cando estas deberían ser individuais. En ocasións, o número de intervencións foron insuficientes e moi curtas.

MEMORIA DE PEDAGOXÍA TERAPÉUTICA

Alumnos/as con N.E.A.E.

Durante este curso atendéronse nas aulas de Pedagogía Terapéutica un total de 59 alumnos/as con necesidades específicas de apoio educativo, 6 deles teñen A.C.(s). Existe un número crecente de alumnado, pendente de avaliación diagnóstica e da realización de A.C. (s) nas diferentes áreas, para comezos do seguinte curso escolar. O resto dos alumnos reciben reforzo educativo dentro e fóra da aula ordinaria, en moitos casos, como Adaptacións Curriculares Non Significativas. As necesidades atendidas durante o curso, foron:

- Atraso mental non filiado. Atraso psicomotriz.
- TDAH. Dificultades de aprendizaxe.
- Discapacidade motora. Parálise cerebral espástica.
- Inmaturidade xeneralizada. Déficit cognitivo.
- TEA. Trastorno de Espectro Autista.
- Atraso na madureza. Dificultades de aprendizaxe.
- Dificultades de aprendizaxe.
- Déficit de atención.
- Situación social – familiar desfavorecida.
- Altas capacidades intelectuais.

Organización do profesorado.

Neste ano académico contouse no centro con catro mestras/es de P.T. e dúas mestras de Audición e Linguaxe a tempo total. Unha das mestras de P.T. está asignada á aula específica de Discapacidade motórica, outro dos mestres de P.T. está asignado á aula específica de Trastornos do Espectro Autista (T.E.A.), e outra das mestras de P.T. está asignada a un grupo de altas capacidades intelectuais atendendo igualmente a outros alumnos/as segundo necesidades organizativas. Coordinámonos para un axeitado desenvolvemento do proceso educativo. Os apoios realízanse tanto dentro como fóra da aula ordinaria, segundo as necesidades dos alumnos, facendo unha rotación polas diferentes aulas de apoio específicas. Os mestres/as especialistas en Pedagogía Terapéutica foron os/as seguintes:

- **Álvarez Lana, Manuela.** Mestre especialista en P.T.
- **Álvarez Silva, Ana M^a.** Mestre especialista en P.T.
- **López Fernández, Rubén.** Mestre especialista en P.T.
- **Sánchez Rodríguez, Concepción Dolores.** Mestre especialista en P.T. (Substituída por López López, Laura, por baixa maternal).

Así mesmo, entre os recursos humanos, contamos coa axuda inestimable de dúas coidadoras (ATEs), e coa colaboración de mestres/as con dispoñibilidade horaria para atender as necesidades de apoio do noso alumnado.

Organización do alumnado

A maioría dos alumnos están integrados nas súas aulas ordinarias, acudindo algunhas horas a sesións de P.T., dentro da “Casiña” (aulas azul, vermella, amarela e verde) ou nas aulas novas do segundo andar (aula violeta e laranxa).

Catro dos alumnos/as permanecen a maioría do horario na “Casiña” na súa aula específica de autismo ou motóricos, estando integrados na aula ordinaria nas áreas de Educación Física e Música, acompañados normalmente das coidadoras. Estes alumnos acoden a Inglés co seu grupo de referencia nunha sesión semanal. Dous deles a unha sesión de Lingua Galega, unha de Ciencias Naturais, unha de Ciencias Sociais e unha de Alternativa, acompañados do seu P.T.

Así mesmo, reciben dentro da aula vermella (A Casiña) un obradoiro de Habilidades Sociais (Xogos de mesa, xogos de exterior), no que son acompañados de alumnado do grupo de referencia e grupos afíns (cursos inferiores).

Os horarios sufriron algunhas modificacións ao longo dos tres trimestres debido ao incremento de alumnado con novas necesidades. Revisáronse para dar cabida aos seguintes casos: Incorporación de alumnado con dificultades, aumento ou diminución de horas segundo a consecución de obxectivos, altas de alumnos que no primeiro ou segundo trimestre acadaron os obxectivos propostos.

Modelo de intervención.

Elabórase para cada alumno/a, un Plan de traballo trimestral (para os casos con reforzo educativo) e/ou anual, revisado en reunións periódicas dos P.T.s e A.L.s coa Orientadora, titores/as e profesorado especialista, co fin de organizar o traballo dos alumnos e revisar os avances e dificultades dos mesmos.

As funcións das/os mestras/es de P.T. foron as seguintes:

- Elaboración de actividades para os alumnos na aula específica.
- Elaboración de materiais específicos para o alumnado con N.E.E.
- Elaboración e adaptación de material de apoio para a aula ordinaria.
- Colaboración activa na elaboración e revisión de ACIs.
- Elaboración de programación de aula.
- Organización dos espazos e do mobiliario das aulas.
- Coordinación cos/as mestres/as titores/as e a orientadora.
- Apoio ós/ás mestres/as titores/as na aula ordinaria e nas saídas.
- Coordinación e colaboración coas familias na elaboración de materiais específicos para complementar o traballo realizado na aula.
- Coordinar e participar en grupos de traballo relacionado co alumnado con N.E.E.
- Participar nas reunións de avaliación.
- Participación nas actividades realizadas polo centro, promovidas polos distintos equipos:
  - Proxecto Documental Integrado (“A convivencia”)
  - EDLG (“Ciencia en galego”, “A caixa do correo”, “Concurso de carteis As estacións de Manuel María”, “A lingua nas ondas”, “Festa das letras galegas”, “Na procura de Manuel María”, “Exposición de carteis As estacións de Manuel María”, “Mochilas pola lingua”...)
  - Axenda 21 (“Patrullas verdes”, “Horto ecolóxico”, “Semana da Natureza”...)
  - Biblioteca: “A olimpíada do saber”, “Mercadiño de libros” “Trágame terra”...,
  - Celebracións escolares (Magosto, Samaín, Nadal, Día da Paz, Entroido, Festival da Primavera, , partido de fútbol cos mestres/as, Festa fin de curso, saídas culturais...)

Obxectivos.

Os obxectivos prioritarios de intervención, con estes alumnos están encamiñados a favorecer o maior grado de desenvolvemento persoal posible, tentando iniciar e/ou mellorar os seguintes aspectos: estimulación multisensorial, interacción e integración social, comunicación, representación simbólica, desenvolvemento psicomotor, habilidades sociais, de identidade e autonomía persoal.

Así mesmo, o coñecemento da contorna, a lecto-escritura, o cálculo, a estimulación das capacidades que potencien a mellora do déficit de atención e atrasos da madureza. Todo iso mediante a adquisición de hábitos de autonomía e rutinas diarias adaptadas a cada dificultade.

Determinar o grao de consecución dos obxectivos nestes alumnos é moi complicado, debido a que cando se alcanzan algúns, outros aínda están en proceso mentres que outros tiveron que ser reformulados, adaptados, ampliados e/ou eliminados.

Aínda así, podemos dicir que en liñas xerais houbo unha evolución moi positiva.

Para favorecer a consecución dos obxectivos sinalados, hai varios cursos, creamos unha “Aula de Estimulación Multisensorial” na aula destinada ao alumnado con discapacidade motórica (aula azul), máis a disposición de todo o alumnado que así o precise.

Durante este curso, continuamos ampliando a dotación de recursos de estimulación e a elaboración de recursos propios (láminas adaptadas, xogos encaixables...).

Metodoloxía.

Empregamos unha metodoloxía activa e participadora implicando a todos os alumnos no proceso de ensino-aprendizaxe. Partimos dos seguintes principios metodolóxicos que deberán rexer toda intervención educativa: partir do nivel de desenvolvemento do alumno e do entorno máis inmediato (modelo ecolóxico de aprendizaxe), aprendizaxe significativa, participación activa no propio proceso de aprendizaxe, aprendizaxe mediado, traballo a partir de rutinas... Foi necesario, tamén, motivar axeitadamente aos alumnos cara a aprendizaxe:

- Suscitando actividades que lles supoñan un reto.
- Reforzando “o proceso e o esforzo” e non os resultados.
- Potenciando a creatividade do alumnado, a partir dos seus propios intereses facilitándolle o material preciso para que eles poidan construír as súas propias aprendizaxes.
- Empregando apoios visuais (pictogramas, material audiovisual e informático) para facilitar e incrementar a intencionalidade comunicativa dos nenos con NEE.

Actividades.

Actividades do Alumnado:

Atendendo ás diversas necesidades coas que nos atopamos no centro, levamos a cabo unha *enseñanza individualizada, sectorizada, integrada, normalizada e inclusiva*, cunha serie de actividades en diversos tipos de agrupamentos flexibles (individual, pequeno e gran grupo) traballando en obradoiros nos que o alumnado co “material preciso segundo a tarefa a realizar” constrúía a súa propia aprendizaxe curricular.

As actividades están pensadas para dar resposta ás competencias clave reflectidas nos estándares de aprendizaxe que marca a lexislación vixente (*Decreto 105 de Educación Primaria*) e aos obxectivos formulados no plan de traballo individualizado. Destacar sobre todo o establecemento de rutinas diarias e normas de conduta ben definidas.

Sinalamos algunhas actividades individuais:

- Actividades con material impreso: libros, caderniños, ficha, diarios de investigación...
- Actividades con material visual: pictogramas (mapas conceptuais, axendas, secuencias...), paneis de comunicación, taboleiros, calendarios, lapbooks...
- Actividades con material manipulábel: crebacabezas, bloques lóxicos, ábacos, encaixables, espetables, básculas, maquetas, cintas métricas, dominós matemáticos, bingo, parchís ortográfico, xogos de mesa (xadrez, pai- filla-nai), xogo das cartas, material da contorna inmediata.
- Actividades con material de estimulación multisensorial: mesa de luz, serpe vibrante, coxín vibrador, teito de luces, luz negra, tubos luminosos, luvas luminosas, bonecos con texturas, camiño sensorial, caixa de sons, asociación de texturas...

- Actividades con software informático: Clic, Aprendilandia, Pipo, Pocoyó, Caillou, Cativadas, Adibú Trampolín, Winnie The Pooh, Comprensión Lectora (Aquari), Actividades para P.D.I., Arasuite.
- Actividades colgadas na rede: Vídeos de youtube, Symbaloo, blogues educativos do profesorado do centro (e doutros centros), blogue do Equipo de Orientación, E.D.L.G., Biblioteca... .
- Actividades plásticas (recortado, picado, amasado, pintura, ...).
- Obradoiros:
  - Obradoiros de Aula de TEA: Semanais (Obradoiro de estimulación lectora “Obradoiro de biblioteca”, Habilidades Sociais “Xogos de mesa e xogos de exterior”...) e estacionais (outono, samaín, magosto, nadal, inverno, entroido, primavera, letras galegas...).
  - Obradoiros de Aula de Motóricos: Obradoiro de estimulación multisensorial (Auditiva, Táctil, Motriz, Visual, Olfactiva, Respiratoria e Gustativa) , Obradoiro de plástica...
  - Obradoiros de grupo de Altas Capacidades Intelectuais: (Obradoiro de creación de relatos a partir dos intereses propios empregando material da contorna próxima, Obradoiro de escritura a partir de xogos motivadores para os alumnos/as, Obradoiro do corpo humano, Obradoiro de identificación de figuras matemáticas...
- Programas de Enriquecemento Curricular: Consistentes en ampliar coñecementos a partir dos intereses dos nenos, relacionados cas materias curriculares impartidas na aula ordinaria.
- Actividades en grupo de centro:
  - Actividades complementarias: Celebracións (Samaín, Magosto, Nadal, Día da Paz, Entroido, Día do Libro, Semana da Natureza, Os Maios, Letras Galegas), Festivais (Nadal, Primavera, Letras Galegas), Convivencia de Infantil “Cholo e Nela”, charlas, monicreques, contacontos (O Apalpador...) e todas aquelas actividades planificadas polos equipos de: Biblioteca, Axenda 21 e Equipo de Dinamización da Lingua Galega (E.D.L.G.).
  - Proxecto Documental Integrado: “A convivencia”.
- Saídas:
  - Na contorna: Punto limpo de Viloira, Bombeiros, Panadería, Correos, Xagoaza, “Mochilas pola lingua” a Veigamuíños-Tremiñá, Teatro Lauro Olmo, Garda Civil...
  - Fóra da contorna: , Visita a Madrid, Médulas, Ponferrada, Convivencia de Infantil “Cholo e Nela”, Granxa de Barreiros, Parque acuático de Cerceda.

Actividades do Profesorado:

- Proxecto Documental de Centro “A convivencia”: O noso alumnado participou cos seus respectivos compañeiros/as de aula ordinaria nas diferentes actividades realizadas para coñecer e documentar as principais normas que rexen a convivencia dos humanos a fin de elaborar o noso propio código de conduta como centro educativo (“A constitución escolar”).
- Actividades de fomento do emprego da lingua galega, promovidas polo E.D.L.G.: “A Lingua nas ondas”: Deseño, gravación e montaxe de catro programas de radio escolar, co motivo da homenaxe ao escritor lucense Manuel María Fernández Teixeiro, coa colaboración de Radio Voz. Cada programa consistiu na condución do programa por un grupo de terceiro ciclo e a participación do resto de ciclos e etapas con seccións tales como: “Semblanza do autor”, “A personaxe misteriosa”, “Escacha coa risa” e o “Alcalde dos nenos”).

- “Festa das Letras Galegas”: Adicado especialmente a homenaxear a figura e obra do escritor Manuel María, con dúas galas: unha para o alumnado de Educación Infantil, 1º e 2º de Educación Primaria e outra para o alumnado de 3º a 6º de Educación Primaria.
- Outras das actividades nas que o noso alumnado puido participar activamente foron: “Ciencia en galego”, “A caixa do correo. Postais de Nadal”, Concurso de Cartaces “As estacións de Manuel María”, “A lingua nas ondas”, “Festa das letras galegas”, “Na procura de Manuel María”, Exposición de cartaces no Teatro Lauro Olmo “As estacións de Manuel María” e “Mochilas pola lingua”.

Avaliación.

A avaliación proporciónanos información para axustar a intervención educativa. Por iso non podemos cingirnos só aos alumnos/as, senón tamén á nosa práctica como docentes. Respecto dos alumnos/as, levamos a cabo unha avaliación inicial (partindo da información reflectida nas fichas de seguimento realizadas unha vez rematado o curso anterior), continua e formativa, mediante:

- A observación directa do traballo diario dos alumnos, observando o seu traballo individual e en grupo, en diferentes tarefas e situacións.
- Análise das producións.
- Observación sistemática.
- Rexistros de conduta, anecdóticos...
- Probas de avaliación.
- Axendas de ida e volta.
- Sesións de avaliación trimestrais.
- Entrevistas cos titores/as e resto de profesionais participantes.
- Entrevistas cos/as pais/nais ou titores legais.

A evolución dos alumnos/as foi moi desparella. Algúns alumnos/as, con dificultades de aprendizaxe, acadaron o nivel medio do seu grupo de referencia e deixan de recibir o apoio. O resto do alumnado, se ben evolucionou, aínda precisan seguir recibindo o noso apoio. Os alumnos/as de aulas específicas, van evolucionando de acordo coas súas características específicas, segundo os seus obxectivos.

En canto ao noso traballo como mestres/as, démoslle prioridade a:

- O nivel de interacción cos alumnos.
- A adecuación dos materiais empregados.
- A pertinencia das actividades propostas.
- O nivel de interacción e coordinación entre os profesores e apoios.
- O nivel de interacción coas familias.
  - A procura dos intereses do alumnado.
  - O interese do profesorado pola participación en cursos de formación e a repercusión do traballo na aprendizaxe dos alumnos/as.

Como documentos de avaliación, temos os informes trimestrais para as familias, as Fichas de Seguimento, (revisadas trimestralmente), os criterios de avaliación das Programacións de Aula e os indicadores de avaliación dos Documentos de Adaptación Curricular.

Propostas de mellora

Cara o curso que vén, consideramos necesario:

- Material específico para o alumnado que o precise.
- Acondicionamento de paredes e teitos para solucionar o problema das humidades.

- INCREMENTAR o profesorado nomeado a tempo completo. Dos catro mestres especialistas en Pedagogía Terapéutica, dous xa están a tempo completo nas dúas aulas específicas co alumnado con necesidades educativas permanentes, quedando as outras dúas especialistas para satisfacer a gran demanda de alumnado con dificultades coas que conta o centro. Isto trae de seu a formación de agrupamentos numerosos e heteroxéneos que non son atendidos coa eficacia que esixirían as súas necesidades.

Ademais cada ano incrementase o número de alumnos que precisan intervención en todas as etapas, e que cos recursos existentes non poderán ser atendidos.

MEMORIA DE LINGUA INGLESA

Durante o curso escolar 2015-2016 impartíronse clases de inglés desde educación infantil de 3 anos ata 6º curso do ensino primario. Houbo dous profesores/as adicados á área de lingua inglesa:

- María Mercedes Gallego Delgado , que se encargou de:
  - Educación infantil 3 anos A e B 4 anos A e B 5 anos A e B
  - Educación Primaria 1º A e B 2º A e B
- Manuel Francisco Gómez Vidal, que atendeu os restantes cursos de primaria:
  - 3ºA e 3ºB • 4ºA e 4ºB • 5ºA e 5ºB • 6ºA e 6ºB

Na memoria desta área dedicarase un apartado específico para educación infantil e outro para os cursos que pertencen a educación primaria.

En **Educación Primaria** establecéronse as sesións semanais que indica a lei: dúas sesións no 1º ciclo de Primaria e tres sesións nos outros dous ciclos.

Como libros de texto utilizáronse:

- 1º ciclo: Quest 1 e 2 de Mac`Millan-Heineman
- 2º ciclo: Quest 3 e 4 de Mac`Millan-Heineman
- 3º ciclo: Para 5º e 6º cursos traballouse no Entorno Virtual de Aprendizaxe co libro dixital da plataforma Netex, do que falaremos especificamente.

Realizáronse actividades do seguinte tipo: readings, listenings, speakings, worksheets, traballo escrito e dramatizacións nas que se representaban os papeis dos personaxes das historietas do libro, visionado de DVDs, aprendizaxe de cancións, actividades no encerado dixital, lectura e visionado de libros na Encerado dixital, speaking books, actividades no ordenador, actividades cos libros en lingua inglesa da biblioteca de aula e da biblioteca do centro...

En canto ao método seguido polo alumnado de 1º e 2º ciclo, podemos dicir que, en xeral, aos nenos/as gustoulles este método de traballo, así como as actividades, cancións, xogos, páxina web, dvd e cd rom, que acompañan ás unidades didácticas. Nós queremos salientar a polivalencia e as posibilidades que ofrece o libro dixital ao ter todos os recursos ao golpe dun clic.

O profesorado desta área, en xeral, está contento co método, posto que ofrece actividades e recursos que resultan motivantes para o alumnado; atende ós distintos ritmos de aprendizaxe ,ofrecendo tarefas con distintos graos de dificultade e permite traballar dun xeito adecuado cara a adquisición das competencias básicas. Desde 1 a 4 optamos por darlle continuidade ao método de “Quest “da editorial Mc`MillanHeineman, xa que o vemos máis actualizado, chama máis o interese dos nenos/as e presta maior atención ao uso das

tecnoloxías de información e comunicación propoñendo tarefas máis axeitadas para conseguir que o alumnado acade unha boa competencia nesta area.

A metodoloxía utilizada é lúdica e parte dos intereses dos nenos/as. O proxecto no seu conxunto pon a énfase nas situacións comunicativas nas que se debe dar respostas verbais breves ou completas de forma controlada. Os aspectos lúdicos, humorísticos e divertidos (ex. o uso dos cómics, e dos xogos) que contribúen a que os nenos/as aprendan en situacións próximas ao seu mundo real tivéronse en conta e incluíronse co fin de conseguir que aprender inglés sexa unha experiencia interesante e construtiva. Os contidos presentáronse de forma contextualizada co fin de propiciar situacións de aprendizaxe significativa. Traballouse a partir de contextos (historietas, cancións, textos con grande apoio visual ,etc.) cos que os alumnos/as xa estaban familiarizados. A creación de situacións de aprendizaxe significativa tamén se viu reforzada polo uso de ilustracións que axudan a entender os significados novos. Pretendeuse desenvolver a competencia comunicativa nos alumnos/as a través de actividades nas que a linguaxe se utiliza con propósitos ou finalidades concretas: intercambio de información persoal, resolver problemas da vida cotiá, contar, comprar, vender, etc... As destrezas de comprensión e expresión, tanto orais coma escritas, desenvolvéronse de forma integrada favorecendo deste modo a adquisición/aprendizaxe de habilidades esenciais para comunicar en lingua estranxeira e contribuíndo ao desenvolvemento de capacidades que se especifican nos obxectivos xerais da área para esta Etapa. Destacar tamén que durante o curso programáronse actividades para distintas festividades como Halloween, Thanksgiving Day, Bonfire Night, Christmas Day, Valentine's Day, Easter, Carnival, Word Music Day,.. Todas estas actividades supoñen unha motivación extra para os rapaces e participan con gran entusiasmo.

En canto a 5º e 6º curso, dicir que a experiencia co libro dixital foi "agridoce". Todos os días houbo algún ordenador que non ía ou que non cargaba e iso xa dificultou o normal desenvolvemento da clase. E moitas das veces, a conexión a Internet ía lentísima, facéndonos perder moito tempo. Escollemos para o noso traballo diario o libro dixital da plataforma Netex e atopámonos con certos problemas de importancia:

- Nos listenings as voces e tonalidades son sempre de adultos, incluídos os que representan a nenos e nenas. Feito que lle resta atractivo e veracidade ás distintas situacións ou historias. Pensamos que a Consellería debería ter falado coas editoriais pioneiras e punteiras no ensino da lingua inglesa para chegar a un acordo para a plataforma.
- Faltan cancións adaptadas á súa idade e intereses, faltan comics e historietas que dirixan a atención cara os centros de interese; as unidades son demasiado longas, faltan modelos de exames. En fin, o intento está ben, pero é mellorable, sobre todo se se fala e se chega a un consenso cos implicados na materia (profesores, editoriais, expertos, asociacións,...)
- E un fallo monumental é o de que os alumnos que xa completaron algunha actividade que ista non lle apareza como feita, cando volven a entrar ou que non lle aparezan as cualificacións ao profesor/a.

En xeral, O Equipo de Area de Primaria realiza unha valoración positiva en canto á consecución dos obxectivos e contidos por parte do alumnado. Na meirande parte dos casos acadáronse os obxectivos referentes ao coñecemento da lingua estranxeira contemplados na programación, a pesares de que no terceiro trimestre, debido á saturación de actividades extraescolares e ás excursións, dispuxemos de moi poucas horas lectivas. Hai que resaltar que nos distintos ciclos houbo casos de nenos/as que debido as súas características necesitaron dunha atención individualizada e materiais específicos. Nestes casos non se acadaron os obxectivos mínimos programados para o curso, pero si houbo unha evolución positiva dentro das súas posibilidades. Continuamos coa nosa Aula de Lingua Inglesa e queremos facer constar as vantaxes derivadas de poder gozar dunha aula propia para inglés cos avances tecnolóxicos dos que dispón (equipo de son, canón de vídeo,ordenador con conexión a Internet,DVD, vídeo, televisión,...) Ademais houbo unha mellora da aula, coa instalación dunha Encerado dixital.

En **Educación Infantil** durante o curso escolar 2015-2016 impartíronse clases de inglés en todo o ciclo de educación infantil (3, 4, e 5 anos). Como en anos anteriores, optamos por unha única sesión semanal de entre 45 e 60 minutos de duración. Tempo que consideramos é o mínimo imprescindible para acadar os obxectivos do programa e para unha máis doada organización no centro. Así pois, en educación infantil atendeuse a un total de 102 alumnos/as distribuídos do seguinte modo:

- 3 anos A :14 alumnos/as
- 3 anos B : 14 alumnos/as
- 4 anos A : 15 alumnos/as
- 4 anos B : 15 alumnos/as
- 5 anos A : 23 alumnos/as
- 5 anos B : 23 alumnos/as

Nos cursos de Educación Infantil de 3, 4 e 5 anos os libros utilizados foron Playschool Starter, A e B respectivamente, da editorial Oxford University Press. Estes libros están compostos por fichas que favorecen a adquisición e o achegamento á lingua inglesa nestas idades. Tamén se fixo uso de material complementario, vídeos e fichas adaptadas, contos, Big Books, etc. A profesora deste tramo educativo, quere deixar constancia de que o centro “Condessa de Fenosa” conta cos materiais adecuados para impartir lingua estranxeira a esta idade temperán, mais sería conveniente solicitar cara a cursos vindeiros algún xogo en inglés adaptado a Infantil, crebacabezas, un ordenador portátil para levar as aulas e ser manipulado polos nenos/as. Para acadar os obxectivos previstos levouse a cabo unha metodoloxía motivadora e lúdica, partindo sempre dos intereses do alumnado. A valoración é moi positiva xa que se acadaron todos os obxectivos mínimos na aprendizaxe da lingua estranxeira.

En canto á dotación da aula considera que é adecuada e que dispón daqueles materiais imprescindibles para levar a cabo a ensinanza da lingua estranxeira (vídeo, televisor, radiocasette, lector de DVD,...).

No que se refire aos espazos considera preciso a existencia dunha segunda aula dispoñible para a ensinanza da lingua estranxeira, posto que no CEIP “ Condesa de Fenosa” cunha cantidade tan alta de alumnos e de grupos, as clases de inglés, tanto en Educación Infantil como nos dous primeiros grupos de Educación Primaria, impartíronse dentro da aula ordinaria dos alumnos. Esta circunstancia dificulta en gran medida a ensinanza do idioma así como a dispoñibilidade do material. Hai que destacar tamén que o número de alumnos por aula é moi elevado e sería máis axeitado diminuír este número para atender dun xeito máis eficaz as necesidades educativas e de reforzo que precisan os alumnos. En clases tan numerosas fai falta un profesor de reforzo nas sesións de lingua estranxeira. Así mesmo fai constar que a sonorización das aulas non é adecuada, posto que se producen reverberacións que impiden que os nenos/as que se sentan na parte traseira entendan ben os listenings. Este problema podería emendarse recubrindo as paredes da aula con cortiza.

Por último, queremos deixar constancia de que o noso centro solicitou de cara ao vindeiro curso a inclusión na rede de centros plurilingües de Galicia.

MEMORIA DA ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA

A Educación Física no noso centro estivo impartida durante este curso polos mestres: M^a de los Ángeles Guitián (psicomotricidade en Infantil) Mª Pilar Santás (no 1º Ciclo de Primaria) e Modesto Rodríguez (no 2º e 3º Ciclo de Primaria).

Consecución de obxectivos.

En canto aos obxectivos da área, destacamos como aspectos importantes, a consolidación de certos hábitos e actitudes:

- Hixiene corporal. Todos os nenos do 1º Ciclo aséanse ao remate da actividade física e os do 2º e 3º Ciclo dúchanse e mudan de roupa.
- A actividade física como hábito xerador de saúde e calidade de vida. Aliado na loita contra o sedentarismo e a obesidade.
- O xogo e o deporte como elemento lúdico. Educar a competitividade.
- A aprendizaxe de novos xogos como alternativas para o tempo de lecer e como axuda para un desenvolvemento motriz máis harmónico e completo.
- Tanto este obxectivo como o anterior estamos a traballalos, ademais de nas clases de Educación Física, a través de xogos alternativos no pavillón á hora do recreo (co 2º e 3º ciclo de Primaria). O mellor lugar para formar a deportistas habituais é a escola, baixo a tutela do profesorado que eduque e faga ao neno racionalizar o xogo e situar nun segundo plano o resultado; para potenciar aspectos como a diversión, o esforzo, o xogo en equipo, o xogo limpo,...
- A importancia da preparación do corpo para o exercicio físico (quentamento e estiradas) de cara a evitar posibles lesións.
- E as estiradas e a relaxación (a volta á calma) para recuperar o estado de repouso e evitar a aparición de maniotas ou outras lesións de maior entidade.
- Na **aula de psicomotricidade** neste curso continuamos coa programación marcada para os diferentes niveis, tratando de ir mesturando xogos psicomotrices con diferentes actividades nas que se dá prioridade á mobilidade xeral do corpo coa segmentaria. Os xogos individuais, por parellas ou en pequeno grupo, con ou sen obxectos (aros, pelotas, cintas de cores, cordas) foron alternándose con circuitos para o equilibrio e a mobilidade global. Dando prioridade en todo momento ao lecer e ao respecto ás capacidades de cada nen@.

Propostas de mellora xerais da aula de psicomotricidade:

- Arranxar os ocos, escunchados e humidades das paredes e pintalas.
- Reforzar os radiadores da calefacción con algún tipo de protección para evitar golpes e pequenos accidentes.
- Apertar os parafusos dos soportes que suxeitan os estantes xa que están moi frouxos e poden virse abaixo.
- Protexer os tubos fluorescentes do teito para evitar que nalgún momento un balón poda impactar contra eles e provocar algún accidente.
- Arranxar o zócalo que está despegado.
- Arranxar un dos módulos do espello que está roto.
- Propostas de mellora do material da aula de psicomotricidade:
- Necesítase para o vindeiro curso aumentar o número de pelotas (están gardadas no ximnasio as de “Zespri”)

- Retirar os aros grandes, xa que por moito que se lles poña cinta adhesiva vólvense soltar e son perigosos xa que poden provocar que algún neno/a se manche con eles.
- Retirar as esteiras porque están rotas e deterioradas e non se lles dá uso.
- Arranxar os cabalos de goma-espuma (necesitan lavarse e coserse e incluso mercar un par deles máis en previsión de que as aulas de 4º de infantil para o vindeiro curso van ser bastante numerosas).
- Lavar as teas que recobren diversos materiais de goma espuma (cilindros, escaleiras, ramplas, ...) xa que están cheos de po e manchas.

Educación Física e Saúde

Continuamos neste curso, en **Primaria**, levando un control do peso dos nosos alumnos para apreciar a súa progresión e detectar os casos de sobre-peso e obesidade. Así como tamén os de Baixo Peso. Como en anos anteriores pesámoslos e medímoslos ao inicio e final de curso e calculamos o **IMC** (Índice de **M**asa **C**orporal) que nos proporciona un maior coñecemento do estado do noso alumnado. Non debemos esquecer que a Obesidade é unha enfermidade, e como tal debe ser tratada. O mellor para manter un peso equilibrado é conxugar actividade física moderada habitual, cunha alimentación sa e en cantidade proporcionada.

Por outro lado, seguimos a darlle importancia á hixiene das posturas nos múltiples actos diarios en que fan uso das súas costas (ao coller pesos, ao sentarse, ao durmir,...). Así como cremos que debemos ser máis estritos no control do peso das mochilas (diversas organizacións médicas recomendan que non superen o 10% do peso do neno). Están hipotecando o corpo para o futuro e tanto os pais/nais coma o profesorado, podemos axudarlles a sensibilizarse e responsabilizarse en maior medida do seu corpo en período de crecemento. Debemos tomarnos este tema máis en serio.

Melloras e necesidades da Área de E.F.

Por fin, tras anos reivindicando a renovación das portas do pavillón, conseguimos que o concello instalase unhas portas novas de seguridade. Queremos agradecer que se atendese esta necesidade e poidamos, a partir de agora, ter a tranquilidade de que non nos imos atopar con novos destrozos nin roubos de material tras os períodos vacacionais.

Seguimos botando en falta que se puidera establecer cando menos unha reunión para intercambiar información co profesorado de E.F. do IES. Lauro Olmo que vaia impartir clase aos nosos alumnos de 6º o vindeiro curso académico. Así como para establecer unha coordinación relativa aos contidos impartidos na área, tanto no 3º Ciclo de Primaria coma no 1º Ciclo da E.S.O. Cremos que a reunión de todo o equipo de mestres de 6º de Primaria coa Xefa de Estudos do devandito I.E.S. (que si se realiza), non exclúe outra reunión por áreas, podendo ser tanto a finais de xuño como a principios de setembro.

Segue pendente a redistribución, máis racional, dos diferentes espazos de xogo no patio. O fútbol, os alumnos maiores do colexio e o xénero masculino, en concreto, copan os mellores espazos e durante máis tempo.

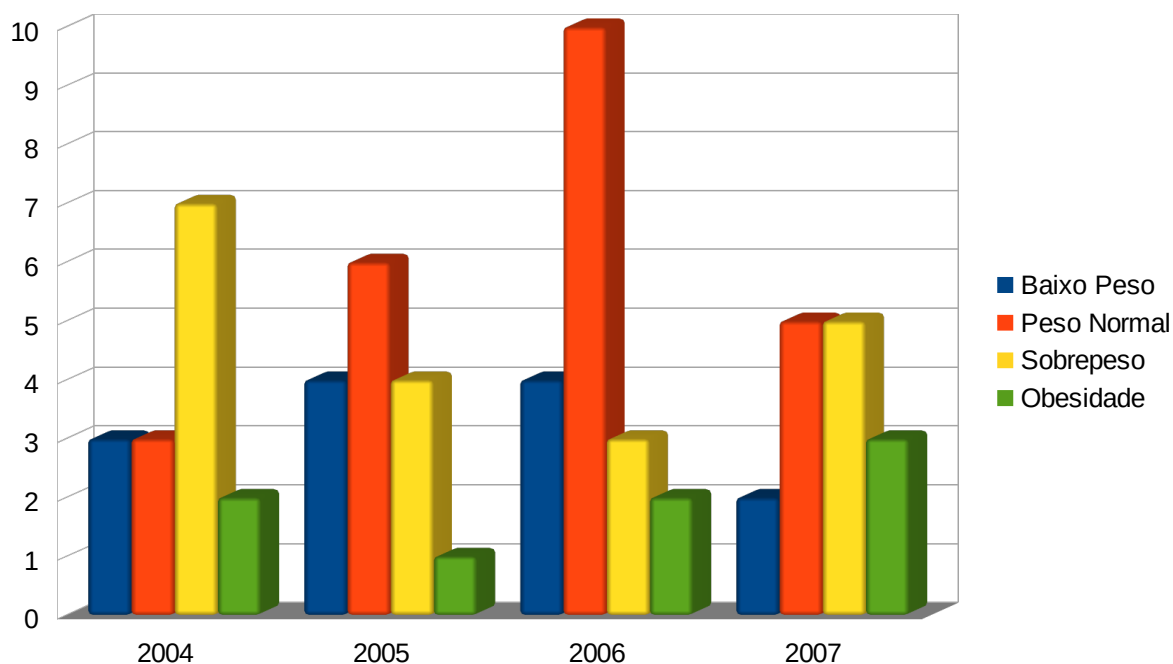
Actividades Extra-escolares e Complementarias de E.F.

- *Xogos alternativos* no pavillón á hora do recreo (para os alumnos de 2º e 3º Ciclo de Primaria).
- *Día do peón* (para todo o alumnado de Primaria). Incluindo a práctica deste xogo tradicional, así como unha exposición de peóns 'tuneados'. O día grande foi o 11 de novembro. Aínda que se aproveitou esa semana para traballar co peón nas clases de E.F.

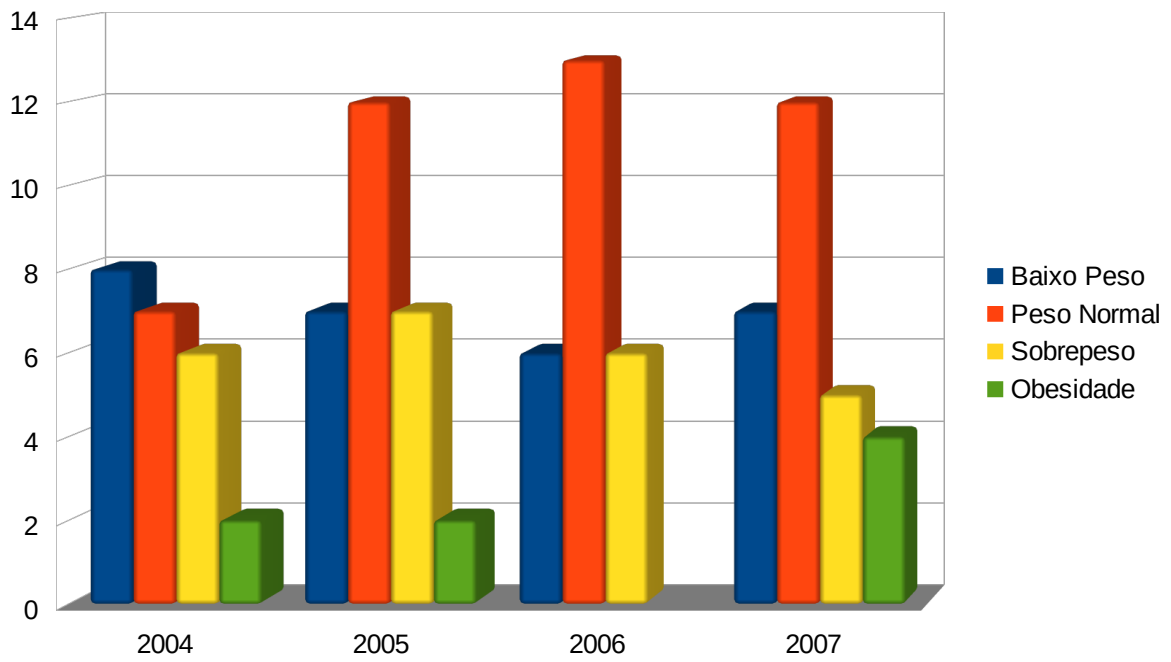
- Realizáronse 2 actividades complementarias que implicaron un percorrido a pé de máis de 8kms.: a *visita a Pizarras Gallegas*, entre Arcos e Vilamartín de Valdeorras, polo alumnado de 6º de Primaria e a *visita a Xagoaza e O Castro* cos alumnos de 5º de Primaria.
- Na excursión do 2º Ciclo ás *Médulas* fíxose unha pequena ruta polo interior desta fermosa paraxe.
- Xornada de *xogos acuáticos no Aquapark de Cerceda*, da que gozaron os alumnos do 3º Ciclo de Primaria e máis os do PROA de 3º e 4º curso.
- Este ano o *Entroido* tivo como temática os *Xogos Olímpicos*, o que supuxo un achegamento ás distintas modalidades deportivas que conforman as Olimpíadas.
- *XI Obradoiro de Xogos Populares e Tradicionais*: impartido en catro sesións (16, 22, 23 e 29 de febreiro) por monitores da Deputación de Ourense, para os alumnos de 5º de Primaria.
- *Curso de iniciación á natación* na piscina cuberta do Concello, impartida por monitores de natación para os nenos de 3º de Primaria. Esta actividade desenvolveuse en horario escolar durante oito semanas, a razón dunha sesión semanal. Foi durante o terceiro trimestre.
- *Partido de fútbol entre profesorado e alumnado de 6º de Primaria*. Como despedida do curso e da estancia no noso colexio desta promoción de alumnos.

Estatísticas de peso no alumnado de 6º a 3º de Primaria

Alumnos

Alumnas

MEMORIA DA AULA DE EDUCACIÓN MUSICAL

Mestres que interviñeron

Este ano a materia de Música foi impartida en primaria por Xoaquín Freixeiro, mestre especialista en EM, e por Mª Ángeles Guitián, profesora de apoio de ensino infantil, nos cursos do seu nivel.

As clases se desenvolveron na aula de música, situada no primeiro andar do edificio do colexio, nunha ala onde convivimos coa aula de idiomas e a de informática.

Actividades realizadas e recursos

Empregouse o ordenador co que foi dotada a aula en cursos pasados, o que permitiu facer exercicios de discriminación auditiva co alumnado, acceder a audicións de pezas empregando youtube ou a escoitar Cds de audio. Non se melloraron os altosfalantes cos que está dotado o ordenador, que é unha das necesidades que ten a aula para poder facer audicións en boas condicións mellora que teremos que afrontar de cara ao curso que vén.

Seguimos traballando no blogue de música e fíxose unha actividade na aula virtual dentro do apartado de música titulada “Chintófonos”, coa que se pretende desenvolver un proxecto de construción de instrumentos con materiais de refugallo ao tempo que se estudan as causas físicas do son.

Continuamos este curso poñendo en uso o ordenador da aula para realizar audicións, gravacións das producións dos nenos e nenas, etc... Neste sentido, e dado que o uso que se fai do ordenador require duns bos altosfalantes, de cara ao curso que vén se precisará substituír os actuais (pouco potentes e bastante deteriorados polo uso) por uns axeitados ás necesidades da aula.

Dende a clase de música aportáronse actividades, preparando na aula ao alumnado ou ben realizando obradoiros de danza para distintas festividades do colexio:

- Samaín
- Festival de Nadal
- Día da Paz
- Xogos populares
- Letras Galegas

Melloras necesarias de cara ao curso que vén

O material da aula, e tras un ano máis de traballo, está cada vez máis necesitado dunha renovación, sobre todo no que atinxe a baquetas, topes de xilófonos e metalófonos... Aínda que se mercaron este ano uns topes que axudaron a reparar en parte os instrumentos danados, non atopamos o mesmo tipo de tope que usan os instrumentos cos que nos dotou a consellería, polo que o son non é todo o bo que debera.

Tamén sería conveniente estudar algunhas adquisicións de materiais de percusión, fundamentalmente pandeiretas que teñan unha calidade mínima que permita traballar con elas sen problemas.

Teremos que facer unha limpeza dos instrumentos en mal estado, xa que resultan inútiles e só ocupan un espazo de almacenamento na aula moi necesario.

Outro aspecto que teremos que estudar é a posibilidade de dispormos dunhas bancadas para situar ao alumnado en exercicios de canto, para poder ter contacto visual con tod@s e mellorar a concentración na actividade, aínda que non resulta doada a súa instalación, xa que

había supor a perda de espazo na aula para a realización de bailes e outras actividades. Así que teremos que estudar seriamente que opcións podemos ter que, sen ocupar un espazo necesario para unha materia con actividades tan diversas, como é a educación musical, nos proporcione unha boa disposición do alumnado.

Por último, e como xa se sinalou no apartado anterior, rompeuse o trípode que empregabamos para a cámara, polo que haberá que mercar un que nos permita retomar as gravacións e volver a ter unha actividade intensa no blog.

MEMORIA DE RELIXIÓN

O colexio Condese de Fenosa contou cun total de 300 alumnos de Relixión católica para o curso 2015-2016.

A materia de Relixión Católica desenvolveuse en Educación Infantil e Educación Primaria da seguinte maneira:

En **Educación Infantil** impartiuse unha sesión semanal e a distribución dos grupos foi a seguinte:

3 anos   A e B

4 anos   A e B

5 anos   A e B

En **Educación Primaria** os grupos e a distribución horaria foi:

1º CICLO   1º A-B: unha sesión semanal.
2º A-B: dúas sesións semanais.

2º CICLO   3º A-B: unha sesión semanal.
4º A-B: unha sesión semanal.

3º CICLO   5º A-B: unha sesión semanal.
6º A-B: unha sesión semanal.

EDUCACIÓN INFANTIL

Durante o curso 2015-2016 os obxectivos do Proxecto Curricular de Relixión Católica en infantil foron acadados por todo alumnado.

En estes cursos non se utiliza libro de texto, trabállase en base a fichas sempre relacionadas cos temas a traballar e elaboradas a partir de distintos materiais.

Aspectos a considerar nos alumnos e alumnas destes cursos:

- Características madurativas dos alumnos/as.
- Actividades lúdicas.
- Importancia da afectividade.
- Necesidade da expresión corporal.
- Axuste da coordinación.
- A linguaxe.
- Música.

EDUCACIÓN PRIMARIA

1º CICLO

Neste ciclo os obxectivos propostos foron acadados de maneira satisfactoria por tódolos alumnos/as. Os obxectivos propostos foron: escoitar, ser ordenados, compartir cos demais, fomentar a relación cos compañeiros da clase, inculcar valores de autoestima, tolerancia, respectar aos demais...

Traballamos o libro de texto (editorial Anaya). Hai que considerar a dificultade ó principio de curso para seguir o libro xa que había alumnos/as que non tiñan desenvolvida a lectura. En ocasións a atención tivo que ser personalizada.

Ao longo do curso traballamos actividades centradas nunha amigable interacción entre eles e elas, tales como xogos...

2º CICLO

O logro dos obxectivos foi bastante satisfactorio debido á implicación do alumnado nas tarefas realizadas. Os obxectivos propostos foron: valorar as persoas que nos axudan a crecer como

persoas e en coñecementos, recoñecer o amor e o cariño á familia, saber axudar aos demais, compartir, comparar como actúa Xesús e como actúo eu...

Traballamos o libro de texto (editorial Anaya) facendo lecturas dos temas, explicación e actividades correspondentes, relacionándoas coa súa vida persoal.

O ritmo de traballo adaptouse aos alumnos/as, a través da combinación de:

- Libro de texto e selección dos exercicios e actividades propostas.
- Actividades de reforzo
- Actividades complementarias
- Medios audiovisuais
- Actividades plásticas

3º CICLO

A consecución dos obxectivos foi acadada convenientemente. Os obxectivos propostos foron: valorar aos amigos, a amizade, intentar ser máis feliz, saber organizarse, importancia dos Evanxeos como os libros máis importantes da Biblia, aprender a buscar na Biblia por capítulos e versículos, recoñecer expresións en obras de arte (pinturas, cadros etc). Traballamos os valores: Respecto aos profesores e compañeiros, igualdade entre compañeiros, ser responsables, constancia no traballo, respecto pola natureza...

Os libros de texto utilizados son da editorial NETEX (5º e 6º do proxecto Edixgal). Para afianzar os coñecementos proxectáronse vídeos diferentes.

VALORACIÓN XERAL

Durante o curso desenvolvéronse os contidos da programación de cada ciclo, ampliándose con actividades, vídeos, xogos, traballos de procura e lectura da Biblia, concurso de rapidez para encontrar citas Bíblicas... sobre parábolas e milagres, fichas relacionadas coas celebracións relixiosas.

En xeral, os obxectivos foron acadados convenientemente. O ambiente nas aulas é bastante bo aínda que ás veces xorden pequenos conflitos que solucionamos entre todos pola mensaxe de Xesús, que eles admiten case sempre de bo grado.

Tamén se traballou durante todo o curso, conxuntamente cos nenos de Valores Sociais e Cívicos o proxecto documental sobre a convivencia, acadando unha moi boa aceptación e participación por parte do alumnado.

MEMORIA DAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E COMUNICACIÓN

Neste curso a nivel das TICs teriamos que remarcar varios aspectos:

- A participación como centro piloto no proxecto EDIXGAL de implantación do libro dixital en 6º de primaria, completando deste xeito a total implantación deste proxecto na nosa etapa educativa.
- A dotación en 2 aulas de infantil de PDI, co que tamén se rematou a dotación destes equipamentos nas aulas clase
- A continuidade de formación na xestión da Aula Dixital da gran maioría do profesorado do centro, continuando o PFPP do curso pasado.
- A mellora da aula virtual, que fora recentemente modificada ao se integrar en Drupal.
- A actualización da aula virtual a Moodle 2.0

Seguimos, un ano máis, insistindo na necesidade de realizar un esforzo por non rebaixar o **protocolo de uso dos equipamentos**, xa que o cumprimento estrito deste garante poucas avarías. Tamén resulta moi importante o cumprimento do protocolo no que atinxe ao alumnado que saca os ordenadores do centro, ás medidas de protección dos aparatos e á responsabilidade do alumnado e das familias, xa que tivemos unha rotura de pantalla por, entendemos nós, unha mala praxe do protocolo.

Daquela insistiremos no próximo curso nesta cuestión, fundamental para garantir que os equipamentos, dos que só temos o usufructo e non a propiedade, deben ser tratados correctamente para asegurarmos as mellores prestacións por un longo tempo.

Queremos subliñar o importante labor de **formación** que realizou o profesorado do centro, de infantil e primaria, que grazas á modalidade de formación en centros puideron adquirir os coñecementos necesarios para realizar cursos na aula virtual do centro.

Por último, como **anotación metodolóxica** ás aulas Abalar e ás aulas que se suman ao traballo por proxectos de investigación, insistimos no apuntado xa no curso pasado, isto é, que debemos evitar en convertir o ordenador nunha máquina de realización de exercicios, e non esquecer que o gran reto do noso alumnado para o mundo que os espera, é a de manexar as informacións que circulan pola rede, un amplo mundo cheo de verdades, mentiras, oportunidades, ameazas... que só cun manexo serio e responsable serán quen de discriminar. Neste sentido as procuras de información, o contraste de fontes, o uso ético das informacións (citas, recoñecemento de autoría...) son competencias básicas que temos que reforzar nas nosas prácticas de clase accedendo a unha serie de exercicios tipo Procura de Tesouros, miniwebquests, proxectos de investigación, etc..

De cara ao curso que vén tentaremos dotar á aula de música dunha PDI, co que definitivamente remataremos esta dotación en todas as aulas do centro, aínda que quedaría a Biblioteca sen ela. Non nos preocupa grandemente que a Biblioteca sexa o derradeiro espazo para este equipamento xa que o emprego que se fai do proxector é como recurso de audiovisuais e a este nivel estamos servidos co equipamento actual.

Seguimos valorando o traballo dos blogues de aula, e máis agora que se converten en voceiros dos proxectos de aula, amplificando o traballo do alumnado cara ao exterior, dándolle o valor social que demanda este tipo de proxecto.

De cara ao curso o 1º ciclo comezará a empregar recursos TIC que substituirán paulatinamente aos libros en papel. Esta iniciativa que nos parece moi esperanzadora, xorde da práctica cotián cos medios TIC que se desenvolve neste ciclo e esixirá, de cara ao curso que vén dun horario de emprego da aula de informática maior por parte destas clases que haberá que ter en conta para favorecer na medida do posible esta decisión metodolóxica.

Seguimos reclamando unha atención máis rápida no que toca ás avarías dos equipamentos do centro por parte dos servizos técnicos da Consellería, Somos conscientes de non sermos os únicos a reclamar atención, e de que os medios son limitados para atender toda a demanda da educación en Galicia, pero, por exemplo, non se pode ter unha aula EDIXGAL paralizada durante máis dunha semana á espera dunha lámpada dun proxector que ten que traer un técnico dende Ourense.

O labor dos asesores SIEGA de zona podería moi ben cubrir este tipo de eventualidades con maior celeridade, ou mesmo o encargado TIC do centro podería facer o cambio de contar cos recambios, sempre, evidentemente, despois de facer as comprobacións necesarias para determinar a necesidade técnica do mesmo.

MEMORIA DA AXENDA 21

Como cada ano desenvolvemos a nivel de centro o Proxecto de Educación Medioambiental que implicou a toda comunidade educativa a través do Comité Ambiental.

O **Comité Ambiental** este ano estivo composto polos seguintes mestres:

M ^a Nieves Alejandre	Patricia López
Manuela Álvarez	Aurea Ochoa
Ana M ^a Álvarez	Francisco Pérez
Gemma Breijo	M ^a Encarnación Moldes
Rosa Varela	Pilar Santás

e tamén 2 nais de alumnos, unha coidadora do centro, unha representante do Concello e unha representante do persoal de administración e servizos.

Este Comité reuniuse unha vez por trimestre. Del partiron as actividades a desenvolver durante o curso, a introdución de novas actividades, a revisión das mesmas para valorar o seu funcionamento...

Entre as actividades relacionadas co coidado, a conservación e a mellora da nosa contorna levadas a cabo neste curso cabe destacar:

- **Retirada do composteiro.** Ante a presenza de roedores no centro procedentes do alcantarillado do horto e que se alimenataban dos restos vertidos no composteiro, procedeuse á retirada do mesmo por parte de persoal da concello.

Consultada a concellería de medioambiente, procedeuse á devolución ó Concello dos caldeiros de recollida de compost empregados polos nenos e nenas para a recollida do mesmo no centro para que puidesen ser empregados por outros centros educativos da comarca.

Os restos orgánicos xerados da limpeza do horto foron levados ó IES Lauro Olmo para que os vertesen no seu composteiro.

- **Obras no horto ecolóxico.** Nos primeiros meses do curso realizáronse no horto ecolóxico unha serie de reformas para a súa mellora. Cementar unha pequena zona á dereita ata as escaleiras para a colocación nela dun armario no que gardar as ferramentas de traballo (tesoiras de podas, angazos pequenos, pas, regadeiras, luvas de traballo...), poñer un teito de metacrilato nesa zona para protexer da chuvia e ó mesmo tempo permitir o paso da luz no horto, colocar unha billa e unha manguera para poder regar mellor. Ademais cubriuse o pasillo do horto con pequenas pedras brancas para evitar que se enlodase coa chuvia.

- **Inversión do premio** obtido o curso pasado no I Congreso Medioambiental de O Barco, na adquisición do armario das ferramentas de xardín, un par de caixas de almacenaxe para o serrín, en ferramentas e utensilios de xardín, unha papeleira de reciclaxe para a sala de mestres, cultivos, sustratos ecolóxicos, pegatinas novas para todos os colectores amarelos e verdes do patio...
- **Patrullas Verdes**: Continuaron formadas por 3 parellas de voluntarios que seguindo un cadro de quendas e encargáronse de coidar que o patio estivese en condicións óptimas e a reciclaxe dos colectores exteriores fose a axeitada nos recreos. Para fomentar a participación e o non abandono dos voluntarios iniciais durante o curso reduciuse o tempo de vixilancia á metade do recreo para que así os nenos pudesen disfrutar tamén un pouquiño de tempo de lecer.
- **Inspectores Ambientais**: Por parellas, dous alumnos de forma inesperada, visitaron todas as aulas do centro mentras estaban en uso para cubrir unha grella de “puntos ecolóxicos” que recolleu, entre outros aspectos o estado das luces, das persianas, se se estaban presentes e se lles daba o uso axeitado ós diferentes colectores (amarelo, azul e de restos orgánicos), se a calefacción estaba acesa e as portas e ventás abertas ó mesmo tempo, se había un lugar de almacenamento para o papel de reutilizar, se se adicaba un tempo á semana a tratar temas da Axenda 21 (no que os alumnos/as foran os protagonistas e os profesores os mediadores para canalizar as súas propostas. O grupo de mestres que asesorou ó Comité valorou esas grellas e tratouse de poñer solucións ós puntos negativos. Da valoración das grellas resultou o premio á clase máis ecolóxica.
- **Horto Aromático**: Este ano procedimos á renovación dalgunhas plantas. Cando voltemos das vacacións de verán procederase á poda das plantas para seguidamente poñelas a secar e facer infusións, bolsiñas a modo de ambientador para as aulas...

Como novidade púxose en marcha no horto aromático unha actividade cos nenos e nenas das aulas de 6º curso de Educación Infantil para darlles o coñecer o horto, explicarlle as propiedades e usos das diferentes plantas que nel cultivamos así como os coidados que requiren... e aportámoslles unhas pequenas mostras das diferentes plantas para a elaboración dun pequeno herbario de aula...
- **Horto Ecolóxico**: Despois das reformas acaecidas no horto a principios deste curso preparamos o horto para a plantación, planta e revisamos e coidamos que os produtos prantados estivesen en bo estado e tamén se estableceron quendas de rega e coidado en función da liberdade horaria dos titores e da coordinadora.

Entre os produtos obtidos na colleita, as leitugas destináronse ó comedor escolar e as fresas fóronse repartindo entre os nenas que colaboraron nos hortos amedida de ían madurando. O resto dos cultivos prantados (berenxenas, pementos, tomates, calabacíns e xudías) esperamos poder colleitalos á volta das vacacións de verán.

- **Reciclaxe Selectiva:** Dentro das diferentes dependencias do centro segue funcionando a recollida selectiva de lixo nos diferentes colectores. Mentres o persoal de limpeza se encarga de baleirar diariamente o colector fracción/resto (verde), de recoller o contido dos colectores amarelos e azuis polas aulas encárganse os luns un nenos/as de 6º curso de Primaria e os mércores uns nenos/as de 6º curso de educación Infantil
- **Limpeza do patio.** Faise de forma semanal cada luns, van rotando por aulas. Hai dúas brigadas de limpeza unha no patio de primaria e outra no de Infantil. Os nenos que fan a limpeza saen con luvas de plástico e bolsas de lixo. Este ano comezaron os nenos de 3º e 4º de Primaria para limpar os patios de Primaria e os de 6º curso de infantil (5 anos) para limpar o de Infantil.
- **Aforros Enerxéticos.** O ano pasado conseguimos reducir o gasto de calefacción no centro e este ano propoñémonos baixalo aínda un pouco máis procurando manter a calor nas aulas, evitar portas e ventás abertas innecesarias, pechar un dos radiadores das aulas se a calor é excesiva dentro da aula. O dotar de dobre ventás ás aulas de infantil contribuíu tamén en parte a este aforro enerxético. Apagar as luces cando a luz do día é suficiente, subir ben as persianas...
- **Aforro de Papel.** Este é unha tarefa de aínda seguimos tendo pendente, pois non acabamos de reducir o número de fotocopias a pesares do libro dixital nalgúns aulas e non sempre aproveitamos as fotocopias facéndoas a dobre cara.
- **Diminución do Ruído Medioambiental.** Este é un punto no que invertimos moitos esforzos ao longo do curso e no que cústanos moito obter resultados satisfactorios sobre todo no comedor e no momento de facer as filas ás entradas da mañá e da tarde.

En primaria os nenos no comité propuxeron establecer un “trato” cos titores, por cada X días que fixesen as filas en orde o titor/a deixaríalles unha tarde/hora para facer os traballos manuais que eles quixeran (con material de refugallo na aula), parece que vai funcionando. En Infantil conseguiuase reducir o ruído a través de recitar con eles unha retahíla con xestos no momento de facer as filas.

No comedor instaláronse bancos nalgúns mesas co cal cremos que alomenos o ruído de arrastrar as cadeiras se reducirá un pouco.

- **Día da árbore.** Para conmemorar este día procedimos á plantación de 2 carballos primeiramente nunhas macetas grandes para o seu posterior traslado ós xardíns do centro se fose posible ou a unha zona facilitada polo concello para tal fin
- **Semana da natureza.** Unha rapaza da Concellería de Medioambiente veunos falar da importancia das árbores para a comtorna e as nosas vidas e de como podemos contribuír á repoboación dos nosos montes a través da semente e coidado dun piñeiro.

Tamén continuamos axudando a recoller tapóns para conseguir bipedes, cadeiras adaptadas... para nenos que o precisan (Xa conseguimos algúns para algún dos nosos alumnos... e seguimos recollendo).

E a través de Ecoembes participamos na recollida de bolígrafos, rotuladores e subliñadores para conseguir produtos educativos (materiais ou horas en cursos de formación) para nenos que os precisen.

Estamos traballando nun blogue específico de Educación Ambiental no que se poderán atopar trucos para reducir, reutilizar e reciclar, actividades e xogos para educación Infantil e primaria, vídeos, cancións... Moi pronto verá a luz.

Os alumnos de 1º A participaron nun concurso medioambiental a nivel nacional cun conto titulado “Unha montaña de lixo”

Avaliación

Á hora de avaliar tivemos en conta os seguintes aspectos:

- O grao de participación/implicación dos distintos sectores da Comunidade educativa. Satisfactorio en todos eles.
- A mellora no estado da contorna. Á vista está a limpeza do patio do noso centro e o bo estado de conservación dos nosos xardíns e hortos.
- A adquisición das competencias por parte dos alumnos/as. Que se animan a participar en todas as actividades propostas da Ax21, aportan ideas de mellora e novas actividades...
- O incremento do interese polo coidado e mellora da nosa contorna.
- O disfrute coas actividades lúdicas prantexadas.

O grado de consecución dos obxectivos propostos é positivo. Acadáronse cun nivel satisfactorio as expectativas propostas ao comezo do proxecto.

ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS

As actividades Extraescolares e Complementarias son unha importante axuda no proceso de aprendizaxe dos nosos alumnos. Favorecen as aprendizaxes significativas e axudan a fixar os conceptos que, de forma máis teórica, se traballan nas aulas. En definitiva, facilitan o coñecemento da realidade que os rodea.

No noso centro, a tenor do número e calidade das mesmas, estamos convencidos da súa importancia no proceso de ensino-aprendizaxe. A través delas o alumnado ten un coñecemento máis real da contorna que o rodea, ten unha maior motivación cara a lectura, mellora a súa expresión oral, aprende a traballar en grupo, é máis solidario, respecta en maior medida o medio ambiente, adquire coñecementos curriculares dunha forma máis práctica, directa e lúdica, mantén as tradicións máis arraigadas na nosa cultura, pon en valor a nosa lingua... Queremos agradecer ás familias e a moitas outras persoas alleas á nosa comunidade educativa, a súa colaboración desinteresada na realización de moitas das actividades que a continuación se relacionan. Sen a aportación de todos eles, de todos vós, sería imposible levalas a cabo.

Concursos

- Durante o Segundo Trimestre (a partires do 15 de febreiro), organizouse no colexio a **Olimpiada do Saber** onde os nenos de Primaria, por grupos, demostraban os seus coñecementos sobre diversos temas.
- Concurso de Radio **Ecopreguntoiro**, de RADIOVOZ. Participaron alumnos de 6º de Primaria.
- Concurso de **cartaces sobre a vida e obra de Manuel María**, a quen se lle dedica no ano 2016 o día das Letras Galegas. Participaron todas as aulas do cole.
- Concurso Fertiberia de **Pintura Rural Infantil**, no que participou o alumnado do 1º Ciclo de Primaria.
- Campaña **“Fruta, un botín sabroso”**. Organizada pola marca de kiwis Zespri. Reunimos 300 adhesivos dos kiwis e gañamos 20 pelotas de plástico para utilizar no colexio.
- Concurso de debuxo da **Semana da Natureza**.

Actos solidarios

- **Tapóns de Valde**: Durante boa parte do curso, en colaboración con esta asociación, fixemos unha recollida de tapóns de plástico para nenos con minusvalías e dificultades económicas para sufragar aqueles aparellos que facilitarán o seu día a día. Na parte final do curso, os tapóns foron recollidos por un pai de Quiroga co mesmo fin que Tapóns de Valde (esta asociación deixou de comprometerse na súa recollida).
- Recollida de **cartuchos de tóner vacíos**.
- **Recollida de roupa e calzado usados** dentro dunha campaña de loita contra a drogodependencia, por parte do Grupo Martes-Villena (Alicante). Foi o día 1 de outubro.
- **Día da Bandeiriña**: a **Cruz Vermella** organizou unha recollida solidaria de fondos para axudar aos refuxiados sirios. O acto de entrega fíxose o día 8 de outubro.
- Recollida, durante todo o curso, de **bolígrafos sen tinta** para unha ONG.

Charlas, actuacións, exposicións e proxeccións

- 30 de setembro: **Xincana literaria** no Teatro Lauro Olmo, arredor da figura de **Filgueira Valverde**.
- 14 de outubro: recibimos o **Kitcaixa de Valores de La Caixa**, que foi usado por alumnos de distintos niveis, co obxecto de mellorar a **convivencia** no noso centro. Tivémolo con nós ata o día 9 de novembro.
- 5 de novembro: **Teatro Infantil “Ti tamén contas”**, representado pola Compañía A *Tropa de Trapo* no Teatro Lauro Olmo, para o alumnado do 2º Ciclo de Primaria.
- 10 de novembro: **Charla sobre Os valores medioambientais do Parque Natural da Serra da Enciña da Lastra**. Asistiron os alumnos do 3º Ciclo de Primaria.
- 15 e 16 de decembro: charlas do **Plan Director** para o alumnado do 3º Ciclo de Primaria, sobre **“Acoso Escolar”** e **“Novas Tecnoloxías. Riscos de Internet”**:
- 1 de febreiro: **Animación á lectura “Conto con pista”**, con **Raquel Queizás**. Para os alumnos de 3º, 4º e 6º de Primaria.
- 16, 22, 23 e 29 de febreiro: **XI Obradoiro de Xogos Tradicionais** para os alumnos de 5º de primaria. Realizado polos membros do Obradoiro de Xogos Populares e Tradicionais da Deputación de Ourense.
- 7 de marzo: **Sesión de Contacontos** por parte da editorial Kalandraka. Paco Nogueira desenvolveu “Cantarolas de Neira Vilas” para os alumnos de 1º de Primaria.
- 9, 10 e 11 de marzo: **Programa de Educación Viaria do Concello**. Para os alumnos de Infantil de 3 e 5 anos. Lamentar que este ano a Policía Local non realizou esta interesante actividade para o alumnado de 4º e 6º de Primaria, aínda que se lle solicitou e se nos confirmou que se desenvolvería coma todos os anos. Desexamos que o vindeiro curso si podamos contar coa actividade tamén para Primaria.
- 17, 31 de marzo e 1 de abril: **Cursiño de Primeiros Auxilios**, para os alumnos do 3º Ciclo de Primaria. Impartido por voluntarias da **Cruz Vermella**, ás que queremos agradecer esta interesante actividade que nos propuxeron.
- No segundo trimestre, fixéronse as gravacións do programa **“A lingua nas ondas”**, onde se traballou a expresión oral en galego. Coa inestimable colaboración da locutora de Radiovoz da nosa localidade, onde se emitiron os catro programas realizados polo alumnado de todo o centro.
- 18 de marzo: **FESTIVAL DE PRIMAVERA**. Con diferentes actuacións dende Infantil ata o 3º Ciclo de Primaria. Nesta actividade o noso alumnado dá renda solta ás súas habilidades artísticas. Fíxose un festival pola mañá protagonizado polos máis cativos e outro pola tarde por parte do alumnado de 2º e 3º Ciclo de Primaria.
- 31 de marzo: **Teatro en Inglés** *You Can’t Stop My Dream* (para os alumnos do 3º Ciclo de Primaria). Organizado polo Concello de O Barco.
- 4 de abril: **Proxección da película medioambiental dentro da Semana da Natureza** *La Princesa Mononoke*. No Teatro Lauro Olmo para os alumnos de 4º, 5º e 6º de Primaria.
- 7 de abril: **Plantación de sementes** no patio do colexio por parte do alumnado de Infantil. Dentro do programa da **Semana da Natureza**.
- 11 de abril: **Función de monicreques** *Rubab el árbol*. Para os alumnos de 1º a 3º de Primaria. No Teatro Lauro Olmo. Dentro da **Semana da Natureza**.
- 20 de abril: charla sobre pautas básicas para navegar seguros por internet **“Navega con rumbo”**, para os alumnos do 3º Ciclo de Primaria.
- 27 de abril: **Charla** Devólvelle a cor á natureza. Impartida pola **Sociedade para a Conservación do Patrimonio Natural e Etnográfico**. Para o 2º e 3º Ciclo de Primaria.
- 29 de abril: Actuación dun **mago-contacontos**. Actividade de animación á lectura para os nenos de Infantil.

- 24 de maio: **Charla da Hixienista Dental** para o alumnado de 3 anos.
- 14 de outubro: **Charla de Saúde Bucodental** “Coidando a miña boca”, impartida por persoal da Consellería de Sanidade, para o alumnado de 6º de Primaria.
- **Exposición de aparellos e ferramentas**, preparada e exposta polo alumnado e mestras do 1º Ciclo de Primaria.
- **Exposición de máquinas simples**, preparada e exposta polo alumnado e mestras do 1º Ciclo de Primaria.
- 26 de maio: **Exposición de obras escultóricas en madeira**, por parte dun artista berciano.
- 27 de maio: visita á **exposición de cartaces de Manuel María** exposta no Teatro Lauro Olmo. Foi o alumnado do 1º e 2º Ciclo de Ensino Primario.
- 30 de maio: **Encontro co autor Silvestre Gómez Xurxo** “*Ti non xogas*” para o 2º Ciclo de Primaria.

Celebracións, saídas e excursións

- Visita a **Pizarras Gallegas** (2 de outubro). O alumnado de 6º de Primaria puideron aprender o proceso de elaboración das lousas de pizarra, motor económico da nosa bisbarra.
- **Castañas Rafael** (15 de outubro): os alumnos de 2º de Primaria estiveron nas instalacións desta empresa clasificadora e distribuidora dun dos produtos alimenticios máis significativos da nosa bisbarra.
- **Mosteiro e igrexa de Xagoaza, Adega Godeval, Ponte Medieval e Torre do Castro** (22 de outubro): os alumnos do 5º de Primaria foron camiñando ata o núcleo de Xagoaza para visitar estes puntos de interese. Xa pola tarde completaron a excursión coa visita á Torre do Castro.
- Visita á **Cooperativa Vitivinícola Jesús Nazareno** (27 de outubro), por parte dos alumnos de 4º de Primaria.
- Visita a **Correos** (29 de outubro): actividade realizada polo alumnado de 3º de Primaria.
- **Samain** (29 de outubro): todo o colexio celebrouno con diversos actos e actividades (exposición de cabazas decoradas, festa terrorífica, representación con sombras chinesas dun conto de terror, etc.).
- **MAGOSTO** (6 de novembro): Un ano máis celebramos no patio do colexio unha das festas máis representativas e con máis arraigo na nosa Comunidade. Nunha grande fogueira e cunhas enormes pranchas metálicas asáronse as castañas para toda a Comunidade Educativa. Todos rematamos coas caras mouras polas negras cinzas da madeira queimada. Tamén se fixeron plantacións de castañas (“o indulto da castaña”) e recollida de receitas tradicionais con castañas.
- **Día do peón: “Polo S. Martiño, peóns ao camiño”** (11 de novembro): xornada de recuperación activa dun dos xogos populares infantís con maior arraigamento entre os nosos nenos. No recreo bailamos os nosos peóns por todo o patio. Fixemos tamén unha exposición de peóns ‘tuneados’.
- **Día Internacional Contra a Violencia de Xénero** (25 de novembro): todo o alumnado preparou en papel unhas copias das súas mans, pintáronas de cor violeta e pegáronas sobre uns enormes lazos. O 3º Ciclo acudiu a unha concentración na Praza do Concello en repulsa e para espertar a concienciación de toda a sociedade sobre este problema e co desexo de que remate esta sucesión de agresións e mortes de mulleres a mans das súas parellas.

- **Días da Ciencia en Galego** (27 de novembro, 4 e 7 de decembro): interesante actividade onde se conxuga a explicación de diferentes experimentos científicos utilizando como lingua de expresión o galego (expresión oral pública). Os experimentos foron realizados polo alumnado de 2º e 3º ciclo de Primaria para os demais alumnos de Primaria. E varios pais e nais de Infantil para o alumnado desta etapa educativa. Dende aquí queremos agradecer a estas familias a súa colaboración desinteresada para levar a cabo esta actividade.
- **Videoconferencia con Papa Noel** (10 de decembro): cos alumnos de 5 anos de Ensino Infantil.
- Visita ao centro do **Apalpador** (figura navideña autóctona). Foi o día 14 de decembro (para os alumnos de Infantil e 1º Ciclo de Primaria). Temos que agradecer a caracterización desinteresada do mestre David, xa xubilado.
- **FESTIVAL DE NADAL** (17 de decembro): coa participación de todos os nenos do colexio en dous Festivais. Un para Infantil en horario escolar (de 15:30h. a 17h.) e outro para Primaria (de 18h. a 20h.) Agradecemos ás nais de Infantil a súa representación teatral no Festival. Así como a colaboración de tres nais no seu papel estelar de Reis Magos de Oriente, o día 18 de decembro.
- Visita ao **Mercado** (21 de xaneiro e 1 de xuño): as aulas de 5 anos.
- **DÍA DA PAZ** (29 de xaneiro): Este ano o día da PAZ centrámolo na loita contra a violencia de xénero. Un grave problema ao que temos que plantar cara entre todos para conseguir erradicalo. Proxectamos para o 1º e o 2º Ciclo a película “Do revés” (Inside Out) e cantamos todo o colexio a canción *Madre Tierra* (de Chayanne).
- **ENTROIDO**: Como prelude do día grande de Entroido, celebramos o Xoves de Compadres (trasladado ao venres 29 de xaneiro, pola climatoloxía), Xoves de Comadres (4 de febreiro), Ordes do Meco (1 a 4 de febreiro). O remate foi un desfile para as familias o día 5 de febreiro. O alumnado disfrazouse, por niveis, de diferentes deportes, pois estamos ante un ano Olímpico. Houbo bandeira olímpica, antorcha e pebeteiro.
- Visita á **Estación Depuradora de Augas Residuais** do Barco (17 de febreiro): foron os alumnos de 3º de Primaria.
- Visita á **Estación de Autobuses, Estación de Ferrocarril e Taxi** (10 de marzo): por parte dos alumnos de 2º de Primaria. Queremos agradecer a colaboración desinteresada dun taxista, pai dun alumno de 5º de Primaria, no desenvolvemento desta actividade. Así como ao Encargado da Estación de Autobuses. Non así a ADIF, que en ningún momento nos facilitou a visita á Estación do Ferrocarril (tivémola que realizar por libre).
- Visita á **Clínica Veterinaria “Veterinarios del Sil”** (15 de marzo): foron os alumnos de Infantil de 4 anos.
- **Curso de Natación** na Piscina Cuberta Municipal (1, 4, 8, 11, 15, 18, 22, 25 e 29 de abril; 2, 6, 9, 13, 16, 20 e 30 de maio): para os alumnos de 3º de Primaria (8 sesións de 50’, cada curso).
- Visita ao **Supermercado Eroski** (5 de abril) coa actividade: “Mates no súper” para os alumnos de 5º de Primaria.
- **Día do libro** (19, 20, 21 e 22 de abril): **Mercadiño de troco de libros**. Cada un destes catro días os diferentes ciclos do colexio intercambiaron os seus libros infantís usados. Na Biblioteca do noso centro.
- **Representación en Ponferrada** (20 de maio). Á que asistiron os alumnos de Infantil de 4 e 5 anos.

- **Biblioteca Pública** (22 de abril): saída dos alumnos de 1º de Primaria para coñecer o funcionamento da Biblioteca Municipal do noso Concello. Aproveitaron para facer os seus carnés de usuario.
- **Excursión á Granxa-Escola de Barreiros** en Sarria (26 de abril), por parte do alumnado de Infantil de 4 anos.
- **Obradoiro** organizado pola Biblioteca Municipal arredor da figura de **Manuel María**, máis unha busca do tesouro e xantar campestre. Para os alumnos de 3º de Primaria (26 de abril) e 4º de Primaria (29 de abril).
- **Excursión a Ponferrada** (10 de maio), con representación teatral e visita ao castelo incluídas. Por parte do alumnado do 1º Ciclo de Primaria.
- **Centro de Saúde** (10 de maio): Visita dos nenos de 3 anos ás seccións de Odontoloxía e Fisioterapia.
- **Festivais das Letras Galegas**: que se celebraron os días 18 e 20 de maio. Este ano o protagonista das nosas letras foi **Manuel María**. Tamén se puxo en marcha a campaña intercentros baixo o lema **“Roteiro Literario”**. Na que axudamos a encher os locais comerciais do Barco de cadros cos máis fermosos versos de Manuel María.
- **XIX Convivencia de Infantil** (19 de maio): este ano tivo como temática os **arrecifes de coral**. Desenvolveuse na localidade de Vilariño de Conso. Esta actividade non sería posible sen a colaboración de moitas nais e pais dos propios alumnos de Infantil.
- **Excursión ás Médulas** (26 de maio): por parte do alumnado do 2º Ciclo de Primaria. Visitando a Paraxe Natural, a Aula Arqueolóxica e a Casa do Parque.
- **Parque de Bombeiros da Rúa** (31 de maio): foron os alumnos de Infantil de 4 anos.
- **IES. Lauro Olmo** (31 de maio): os alumnos de 6º de Primaria visitaron o que será o seu centro educativo a partires do vindeiro curso.
- **Excursión de Fin de Etapa Educativa dos alumnos de 6º de Primaria a MADRID** (1 a 3 de xuño).
- As **“Mochilas pola lingua”** viaxaron este curso ata **Veigamuíños-Tremiñá** (7 de xuño). Os nenos do 3º Ciclo de Primaria puideron ampliar os seus coñecementos sobre os puntos de máis interese e lugares máis relevantes deste anaco da nosa vila. Agradecemos enormemente ás Mulleres Rurais de Veigamuíños, que se volcaron enormemente con esta actividade.
- Excursión ás **Cabañas de Carucedo** (9 de xuño): os alumnos de 5anosB pasaron un día na natureza ao pé do lago de Carucedo.
- **Punto Limpo** (9 de xuño): Foron os alumnos de 1º de Primaria.
- Xornada de xogos acuáticos no **Aquapark de Cerceda** (10 de xuño): foron os alumnos do 3º Ciclo de Primaria e máis os do PROA.
- **Radio Escolar** (10 e 16 de xuño): os alumnos de Infantil de 5 anos prepararon cadanseu programa de Radio para saír nas ondas grazas á **Cadena COPE**.
- Visita ao **Concello** (13 de xuño) por parte dos alumnos de 4º de Primaria. O alcalde do Barco recibiu e escoitou as peticións dos nosos alumnos. tamén desenvolveron un Pleno Infantil.
- **Acto de Graduación do alumnado de Infantil de 5 anos** (17 de xuño). Agradecemos a colaboración das familias destes alumnos na organización deste día tan sinalado.
- **Partido de mestras e mestres contra o alumnado de 6º** (21 de xuño): no descanso do mesmo fíxose entrega de todos os premios relacionados coas actividades da Biblioteca e a Axenda21.
- **Acto de Graduación de 6º de Primaria** (21 de xuño).
- **Festa de Fin de Curso** (22 de xuño) organizada no patio do colexio pola ANPA do centro. Con inchables, música, festa da escuma e pinchada para toda a Comunidade

Educativa ao remate, para despedir este curso 2015-16 cheo de actividades extraescolares e complementarias (**80 actividades desenvolvidas en 121 días**) cun alto valor formativo, que non sería posible levar a cabo sen o esforzo de todo o profesorado; coa colaboración das familias en moitas das actividades e, por suposto, sen a achega de todas aquelas empresas, organismos públicos e persoas que, individualmente, aportaron o seu gran de area na formación dos nos@s alumn@s.

COMEDOR ESCOLAR

O **persoal** encargado da atención e funcionamento do Comedor do C.E.I.P. “Condessa de Fenosa” estivo integrado por:

- O director do centro, Francisco Pérez Lemos, que supervisou o funcionamento.
- A encargada de comedor, Pilar Prada Rodríguez
- O persoal laboral composto por unha cocíñeira e tres axudantes, que se ocupou da elaboración de comidas en base aos menús..
- Persoal de atención e vixilancia: integrado por persoas propostas polo director do centro nas condicións e número esixido segundo o número de comensais.
- Monitores especializados para levar a cabo as actividades extra escolares ofertadas pola A.N.P.A.
- Alumnado de 5º e 6º de primaria, usuario do comedor como axudante, en razón do carácter educativo do servizo de comedor escolar.

O **funcionamento** do Comedor escolar seguiu as pautas marcadas no Plan de funcionamento, baseado no Decreto 10/2007, do 25 de Xaneiro, polo que se regula o funcionamento dos Comedores escolares nos centros docentes públicos non universitarios dependentes da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.

O Servizo de Comedor Escolar funcionou desde o 10 de setembro ata o 19 de xuño. Este curso no Comedor Escolar comeron un total de trescentos vinte e dous alumnos/as, dos cales cento corenta son transportados e os demais do Barco.

Cara ao curso que vén, manterase o mesmo número de comensais, posto que as prazas que quedan vacantes ao marcharen os alumnos/as de 6º, cubriranse practicamente na súa totalidade por alumnado de novo ingreso. Como poñen de relevo os datos anteriores, o número de usuarios segue a ser moi alto.

Os labores de atención educativa, coidado e vixilancia dos nenos/as de Comedor foron realizadas por dez coidadores. Ademais, durante o tempo da comida, as dúas auxiliares técnicas educativas axudaron na atención dos nenos/as que están ao seu cargo.

Todo o alumnado comeu nunha única quenda en torno ás 13:30, despois de deixarlle uns minutos para lavar as mans e utilizar o servizo. Unicamente os alumnos/as de 5º e 6º, que axudan a servir as mesas, comían posteriormente ao mesmo tempo que o profesorado.

Despois da comida os nenos/as contaban con tempo libre que ben podían dedicar ao xogo libre ou ben a actividades que se lles ofertan como biblioteca, vídeo e outras actividades extra-escolares xestionadas pola A.N.P.A.. Naqueles días que o tempo non o permitiu os nenos/as fixeron o recreo de comedor dentro do pavillón e do patio cuberto.

Balance dos obxectivos

En termos xerais o balance dos **obxectivos** é satisfactorio. Conseguiuse ofertar un menú san e equilibrado, que incluíra alimentos de todos os grupos, así como ter en conta factores culturais da nosa comunidade. A aceptación deste polo alumnado usuario é moi positiva. Os nenos/as están moi concienciados de que deben comer un pouco de todo e non acostuma haber problemas. Aceptan de mellor grao os novos alimentos, así como peixes e hortalizas. Sen embargo cos nenos/as que comezan novos no comedor hai que “pelexar” moito, pois, en xeral, están pouco habituados a comer froitas, legumes e verduras. Incluso entre os máis pequenos, dánse casos de usuarios que só comen triturado ou seguen tomando biberón, o que dificulta a promoción duns hábitos alimentarios adecuados. Neste aspecto sería conveniente contar con máis axudas das familias que deben continuar na casa o labor realizado no Comedor Escolar.

Ao longo do curso potenciáronse durante os tres trimestres o traballo de determinadas normas. Fundamentalmente: deixar a mesa ben recollida, utilizar ben os cubertos e lavar as mans previamente á comida.

A respecto do control de ruído no comedor hai que sinalar que a medida dos piñeiros, posta en marcha no curso pasado, deixou de ter efectividade, tanto por se ter afeito a ela todos os usuarios como a certo abandono que nos atinxe cando unha actividade deixa de resultar novidosa. Haberá que pensar en deseñar distintas actividades para o control do ruído que se poidan ir alternando de tal xeito que non perdan a súa carga novidosa e poidan resultar efectivas.

A colocación dos nenos/as e das mesas permite un maior aproveitamento da sala e maior comodidade para que o alumnado que serve chegue con máis facilidade a todos os puntos.

Os alumnos/as de ensino Infantil seguen agrupados de momento no “comedor pequeno” que deberá desaparecer co tempo.

Tamén cara ao final do curso adquiríronse uns bancos corridos, para mellorar o aproveitamento do espazo dentro do comedor, para dúas mesas a xeito de proba. Nun principio estamos razoablemente contentos cos resultados obtidos e se barallará a posibilidade de estender este sistema a todo o comedor.

Os nenos/as con alerxias a certos alimentos foron radicados xuntos para evitar erros que puideran suceder cos camareiros, ocupándose unha nai coidadora do control deste alumnado extremando as medidas para evitar contaminacións dos alimentos por contacto con alérxenos.

Os resultados acadados foron positivos pero o aumento de nenos con distintas alerxias ou intolerancias a alimentos fai que o espazo reservado para eles teña que medrar cada día. Tamén é curioso que por informacións dos propios nenos, estes din que alimentos que están nas súas listas de alerxias ou intolerancias lle son subministrados na casa sen problema, polo que ás veces pensamos que a grande cantidade de alérxicos non está moi xustificada a nivel médico. Aínda así nós continuamos coa atención escrupulosa de todos os casos.

En canto ao **persoal colaborador**, repartíronse as mesas ao seu coidado por sectores, de xeito que cada persoa se fixo cargo dun número determinado de mesas asignado previamente. Esta organización segue a resultar máis eficaz. Durante o curso realizáronse diversas reunións co fin de lembrar as normas de comedor e atallar aqueles aspectos nos que era conveniente incidir.

Hai que salientar as melloras acadadas no traballo dos obxectivos de promocionar entre os nenos/as hábitos adecuados en torno ao servizo e manipulación hixiénica dos alimentos; promocionar hábitos de saúde bucodental, como é non inxerir lambetadas ao remate da comida; fomentar o coñecemento dos alimentos, das propiedades nutritivas dos mesmos e das conveniencias máis saudables en canto a súa combinación e métodos de cociñado.

As **minutas** de comedor seguen a ser as mesmas que cursos pasados con lixeiras modificacións, entre outras cousas de novos alimentos. Non varían moito posto que na realización dos mesmos colaborou un pediatra da zona, iniciativa moi positiva e beneficiosa para os usuarios do noso comedor escolar.

Durante este curso se repartiron os menús cada mes, e tamén se atopan colgados na páxina web do colexio.

Segue quedando pendente a realización dun **simulacro de incendio** na hora da comida, pois nos parece interesante que coincida coa hora de comedor. Sería bo contar coa colaboración do Concello neste aspecto.

Un dos obxectivos primordiais do Comedor Escolar deste Centro é proporcionar a toda a Comunidade Educativa un servizo básico e cotián que facilite a conveniencia do traballo diario das familias. Durante este curso foi posible dar este servizo, con gran satisfacción por parte da comunidade educativa deste centro.

En canto ás **instalacións** do Comedor e mantemento das mesmas realizáronse algunhas melloras e outras están en marcha cara o seguinte curso:

Melloras realizadas:

- Recambio das pezas da vaixela que o necesitaban e do enxoval de cociña.
- Desratización e desinsectación do comedor e cociña por parte da empresa contratada polo Concello, que se realiza todos os anos polo mes de agosto
- Colocación dos protectores da luz en varios puntos
- Reparación da cámara frigorífica
- Substitución do cadro de mandos da peladora
- Limpeza e acondicionamento das paredes e teito da cociña e despensa
- Adquisición de bancos e mesas adaptados á altura do alumnado usuario.

Anexos

Memoria ENDL
Memoria PXAD
Memoria PLAMBE
Listaxe libros de texto

O ENDL, continuou coa labor iniciada en cursos anteriores, como órgano de recollida das iniciativas formuladas polo claustro a través de reunións dos equipos de ciclo, e elaboración ou recollida de actividades cos equipos implicados (ENDL, Eq. Apoio Biblioteca, Eq. Docentes, Ax.21...) coa supervisión final do Equipo Directivo. Así mesmo, como en anteriores cursos, realizamos actividades en coordinación cos ENDL dos centros públicos da nosa localidade e organismos ou asociacións locais como o CCA (Centro Comercial Aberto).

Como cada ano, na primeira reunión xa realizada, sometemos ao total de actividades a un serio escrutinio, a fin de seleccionar as que formarán parte da nosa planificación anual. Neste curso pretendemos dotar ao alumnado de maior autonomía na selección das actividades a realizar, para favorecer así mesmo a significatividade e implicación nas mesmas, facendo propostas de actividades por niveis que eles deberán de seleccionar por votación popular. Clasificamos as actividades entre **xerais de centro** (Os nosos autores en voz alta, Taboleiro de aniversarios, Ciencia en Galego, Festa das Letras, Actividades dos E.D.L.G.), e **optativas** para cada etapa e nivel. Decidimos non reflectir aquelas que non eran propostas específicas do E.N.D.L.

A continuación presentamos as ACTIVIDADES PEDAGÓXICAS desenvolvidas ao longo do presente curso escolar 2015/2016.

Actividades pedagóxicas

“Ciencia en galego”

Co gallo do Día da Ciencia en Galego, o noso centro leva todo o mes realizando experimentos en galego polos rapaces e rapazas de Educación Infantil, 5º e 6º de Educación Primaria. Partindo da proposta de que o alumnado sexa o auténtico protagonista este ano dimos un paso máis no desenvolvemento da competencia científica do noso alumnado, integrando esta actividade dentro do currículo de Ciencias da Natureza. Acordamos traballar as **fases de investigación científica** co alumnado de 5º e 6º de Educación Primaria, sobre **“Experiencias físicas e químicas”**, encadradas nos temas do currículo: *Circuitos eléctricos e Enerxías Renovables*. Enumeramos a continuación un listado dos experimentos realizados nesta ocasión, polos grupos participantes:

Listado de experiencias “ciencia en galego” en educación infantil

- “Ondas bailarinas”.
- “O papel que non arde”.
- “O vaso que bebe só”.

Listado de experiencias “ciencia en galego” en educación primaria

“Circuitos eléctricos”

5ºA

- “A fonte”.
- “O aspirador”.

5ºB

- “O barco”.
- “O ascensor”.

“Enerxías renovables”

6ºA

- **Enerxía eólica:**
  - “Muiño de vento con botellas” (Sara Estévez).
  - “O viravento” (Lucía Ansín e Lucía Núñez).
  - “Muiño con rolos de papel” (María).

- “Muiño de Don Quixote” (Yaziel).
- “Muiño de vento con palillos” (Salma).
- “Muiño de vento” (Mauro).
- **Enerxía solar:**
  - “Molinillo de placas solares” (Alicia).
  - “Radiador solar” (Alicia).
  - “Panel caseiro” (Lucas).
  - “Placa solar con latas de refresco” (Ainara).
  - “Panel solar con estufa” (Hugo).

6ºB

- **Enerxía hidráulica:**
  - “Muiño con culleres”. (Uxía Rodruíguez).
  - “Turbina hidráulica” (Sara Vega).
  - “Muiño cunha xarra”. (Lidia).
  - “Ascensor hidráulico” (Tirso).
  - “Suspensión hidráulica” (Juanjo).
- **Enerxía térmica:**
  - “Serpe de papel” (Mauro).
  - “Volcán submarino” (Mar).
  - “Conductividade térmica”. (Rafaela)
  - “Fonte de augas termais”. (Sabela).

Na Semana de Ciencia en galego (**23 a 27 de novembro**) por grupos poidemos ver no salón de actos as videomontaxes das experiencias elaboradas (exposicións de contidos e experiencias traballadas) realizados polo alumnado de 5º e 6º de Educación Primaria. **Educación Infantil**, tamén participou da Ciencia en Galego coma o resto do alumnado, mediante a asistencia voluntaria ao visionado das “Experiencias de Ciencia en Galego” realizadas polo alumnado de 3º ciclo. Pola tarde da mesma xornada, **o 27 de novembro**, realizaron os seus propios experimentos, contando coa colaboración dos pais e nais que fixeron as veces de científicos. Os experimentos realizados foron os seguintes:

- **“Ondas bailarinas”.**
- **“O papel que non arde”.**
- **“O vaso que bebe só”.**

Para ilustrar a súa participación, elaboramos unha videomontaxe que ilustra todas as fases de realización de cada un dos experimentos e ilustra con imaxes o desenvolvemento da “Xornada de Ciencia en Galego”. A continuación unha selección de imaxes correspondentes a cada un dos experimentos realizados. Como se poderá comprobar, nesta xornada contamos coa colaboración das familias, que fixeron as veces de “investigadores”, e realizamos estas experiencias no exterior do cole en diferentes puntos do patio de Educación Infantil.

“O nadal no condessa”

Como cada ano, coa chegada do mes de decembro, teñen lugar as celebracións do Nadal. No condessa non deixamos pasar a oportunidade para festexar ao tempo que reivindicar a necesidade de retomar as nosas tradicións máis populares, como son a figura da personaxe de nadal “O Apalpador”, empregando coma sempre a nosa lingua como o vehículo principal de expresión. Esta foi a programación de ACTIVIDADES DO NADAL para o mes de decembro:

- **Primeira quincena: Ambientación de pasillos e aulas.**

- **Concurso de Panxoliñas de Nadal “A festa do Belén” (Lucía Pérez-Chema Purón).**
- **Martes 14 de decembro: Visita do “Axudante do Apalpador”.** Dentro das actividades realizadas co gallo da chegada do Nadal, acordamos propor, entre outras actividades como o “FESTIVAL DE NADAL” e “DECORACIÓN DE CORREDORES”, a visita do “**APALPADOR**” (14 de decembro) como actividade para o alumnado de Educación Infantil, que será realizada a modo de “Animación” por un ex-mestre e literato prolífico e moi recoñecido da nosa bisbarra (Dn. David Daniel Vázquez Álvarez). Neste caso, non viña caracterizado da figura do “Apalpador” posto que por repetición desta actividade xa podería ser identificado por todos os nenos e nenas. Inventou o autor unha lenda sobre a súa personaxe como “Axudante do Apalpador”. O alumnado ficou abraiado coa súa lenda e mantivo a crenza sobre a figura do “Apalpador” As actividades a realizar polo Axudante do Apalpador, foron as seguintes:
  - Visita do axudante do apalpador polas aulas: 3 anos e 4 anos xuntos nun aula. 5 anos cada grupo na súa aula.
  - Visita para os alumnos de 1º e 2º de E.P. no salón de actos.
  - Entrega de agasallos de madeira segundo a tradición (6) xogos de madeira.
  - Entrega de castañas asadas.
  - Entrega dun consello personalizado e reflexión en gran grupo sobre o mesmo.
  - **17 de decembro: Festival de Nadal.** Este foi o programa das dúas galas de Educación Infantil e Educación Primaria, celebradas de xeito consecutivo na mesma xornada.
  - **18 de decembro:**
    - o Visita dos Reis magos e de Papá Noël.
    - o Entrega de notas en horario de 10 a 13:30.
  - **Xoves 8 de xaneiro:** Reanudación das clases do segundo trimestre.

“A caixa do correo”

Dende o Equipo de Normalización do **CEIP CONDESA DE FENOSA** (O Barco de Valdeorras)-Ourense), queremos presentarvos a segunda convocatoria da actividade “**A caixa do correo**”.

Tal como sucedeu na súa andadura inicial, tivo como **destinatarios** o alumnado de 3º e 4º curso de Educación Primaria.

Este curso acordamos dar un novo pulo a esta actividade pasando a un nivel superior. Xa que o curso pasado practicamos a realización de cartas interciclo, nun tipo de sobre-carta particular, este ano acordamos a realización e envío de “**POSTAIS DE NADAL**” a amigos e familiares, que nun formato de sobre convencional serán elaboradas na aula con diversos formatos. O EDLG fíxose cargo do custe do do selo e o sobre. Realizamos e revisamos as cartas ou postais na aula cos datos reais de destinatario e remitente que depositamos por cursos na caixa do correo do centro. Posteriormente á oficina de correos da localidade todas as cartas realizadas e debidamente seladas segundo o seu destino.

Dende o **martes 1, ata o mércores 9 de decembro**, os nenos/as escribiron as cartas nos seus cadernos a modo de borrador onde recibiron as oportunas revisións dos titores/as para que cumplan coas normas básicas de formato, presentación e emprego axeitado da lingua. Logo metéronas no sobre convencional que lle proporcionamos, tamaño A4 e lle pegaron o selo que precisaba para chegar ao seu destino.

O **xoves 10**, o alumnado de **3ºB**, baixou xunto cos seus titores e fixeron o acto de depositar as súas cartas no buzón. Foi un momento emocionante que reflicten as seguintes imaxes.

O **luns 14**, o alumnado de **3ºA**, baixou xunto cos seus titores a depositar as súas cartas no buzón.

Durante esa mesma xornada (14 de decembro) foron os grupos contrarios de 4º de E.P. os que depositaron as súas cartas na nosa “Caixa do correo”.

Finalizado este tempo, estará a disposición do nivel que así o solicite previamente, para a organización do carteiro tanto na recollida como na entrega.

“Actividades do mes das letras 2015”

Dende o Equipo de Normalización do **CEIP CONDESA DE FENOSA** (O Barco de Valdeorras”-Ourense), queremos presentarvos as actividades que se desenvolverán co gallo do MES DAS LETRAS.

Trátase dun amplo abano de actividades que aínda que veñen sendo traballadas dende meses precedentes, teñen a súa visibilidade neste mes que como cada ano, pretende impulsar o emprego da nosa lingua e o coñecemento da nosa rica cultura literaria, así como aos seus literatos. Neste documento presentamos brevemente estas actividades que pasaremos a describir en profundidade nun apartado especificamente adicado a cada unha delas:

- A lingua nas ondas.
- Concurso de cartaces: “as estacións de manuel maría”
- Festa das letras galegas.
- Actividade conxunta cos edlg da localidade: “na procura de manuel maría”.
- Exposición no teatro lauro olmo: “as estacións de manuel maría”.
- Mochilas pola lingua.

“A lingua nas ondas”

Durante os meses precedentes dende o E.D.L.G., comezamos a deseñar a estrutura dos **catro programas** que se emitirán ao longo do mes de maio.

Adicamos os catro programas a coñecer en profundidade tanto a súa traxectoria vital como profesional e literaria do recoñecido literato **Manuel María Fernández Teixeiro**, Todo o centro simultaneamente participou nesta actividade. A continuación recolleemos unha grella na que se pode observar a organización de contidos e responsables, en cadanseu programa dos catro que constitúen “A LINGUA NAS ONDAS 2016”.

Destacamos a participación dos cursos superiores 5º e 6º de Educación Primaria, que se encargarán de 2 das 5 seccións que constitúen os catro programas.

Planificación inicial de “a lingua nas ondas 2016”

Este ano adicados a homenaxear a figura e Manuel María. A planificación inicial mantén unha estrutura similar a de anos previos, máis engadindo modificacións nalgúns seccións e adaptándonos ás novidades que se producen, tales como o feito de que non podemos asegurar este curso a difusión en “RadioVoz” debido a unha restructuración de persoal na emisora e máis o posible peche da mesma. Nembargantes, realizaremos a gravación dos mesmos igualmente para a súa difusión a través das canles das que dispomos: aulas, web do centro...

Aínda que mantemos a estrutura xeral das seccións establecidas no curso pasado por axeitarse ao nivel de competencia de cada destinatario, facemos unha modificación na coñecida como “NOTICIARIO ESTRAFALARIO” para axeitala ao traballo de investigación realizado polos grupos implicados (3ºAB e 4ºAB). Así, neste ano, desdoblamos esta sección en dúas: “Biografías Célebres” e “O alcalde dos nenos”.

Gravación, edición, montaxe e difusión

Unha vez finalizado o deseño de cada unha das seccións comezamos o proceso de gravación. Nesta ocasión, non podemos contar coa axuda da locutora da emisora de Valdeorras de RADIO VOZ, que por cuestión organizativas da emisora non podía acudir ao centro para a gravación de cada unha das seccións polo que foi un membro do EDLG (o coordinador) o que (empregando unha gravadora profesional emprestada por RADIO VOZ, o que gustosamente se ofreceu a realizar a gravación do audio de cada sección dos programas organizados, a fin de emitilos durante os catro mérores do mes de maio.

Durante moitas semanas, tivemos que buscar tempo dentro do noso horario para organizar a gravación de tódalas seccións nas que lembremos que participa todo o centro, polo que o proceso foi complicado dende o punto de vista loxístico e organizativo.

Iniciamos as gravacións entre marzo e abril. Aproveitamos as horas do coordinador en luns e mércores de 15:30 a 16:15 h, así como outras horas nas que como mestre de apoio entre nalgúnhas aulas. Xa rematando as gravacións das diferentes seccións, o día venres **22 de abril en horario de 12 a 13:30 horas**, levamos a un grupo de nenos e nenas de 5ºA/B, 6ºA/B a gravar a RADIO VOZ, as presentacións dos catro programas. Fómolos a buscar polas aulas e marchamos xusto antes do recreo.

Nesas sesións de gravación, simultaneamente ao audio, un membro do E.D.L.G. realizaría un rexistro fotográfico exhaustivo de cada neno/a na súa orde de participación, a fin de confeccionar unha videomontaxe dos catro programas que complementa á escoita activa da emisión radial. Estas videomontaxes se aloxarán na plataforma virtual do noso centro a fin de estar a disposición de alumnado, profesorado e familias, para o seu aproveitamento educativo e desfrute persoal.

Difusión dos programas:

A emisora local “Radio Voz” emitirá os catro programas de radio gravados polo noso alumnado para toda a súa audiencia, (97.9 FM), os catro mércores do mes de maio (4, 11, 18 e 25) en horario a partir das 10:15 horas.

Todo o centro simultaneamente escoitaremos os catro programas no momento da lectura silenciosa, despois da entrada.

Ao longo do mes, as videomontaxes dos programas serán serán colgadas na AULA VIRTUAL do centro no espazo reservado a NORMALIZACIÓN, e referidas na lapela de normalización da web do centro, nos seguintes enlaces:

<http://www.edu.xunta.es/centros/ceipcondesafenosa/aulavirtual/course/category.php?id=6>

<http://centros.edu.xunta.es/ceipcondesadefenosa/normalizacion.html>

Como mostra das videomontaxes realizadas, no seguinte cadro, podemos observar algunhas imaxes que rexistran os sumarios de cadanseu programa:

Concurso de cartaces : “na procura de Manuel María”

Acordamos para traballar a **Manuel María** en todo o centro coa participación nun **concurso de carteis** sobre a bio-bibliografía de Manuel María, promovido por “Política Lingüística” e co que pretendemos fundamentalmente ir poñendo en contacto aos nenos e nenas do colexio coa figura deste poeta popular e coas características da súa obra. A idea consistiu na elaboración por niveis, e contanto coa participación de todo o profesorado e alumnado do centro, de 10 carteis e os seus correspondentes títulos, en medidas 50x70 sobre base de madeira, tridimensionais e empregando variadas técnicas artísticas.

Cada cartel, como se explicará máis adiante, consta de tres elementos: a figura de Manuel María ao longo do tempo; as paisaxes das súas diferentes etapas vitais, situadas como fondo recoñecible de cada cartel; por último unha árbore que simboliza a súa

vida e obra, na que irán aparecendo os títulos máis significativos da súa produción correspondente con cada etapa biográfica sinalada.

“Festa das letras galegas 2016”

En consonancia e como colofón ao traballo de investigación realizado na actividade radiofónica A LINGUA NAS ONDAS, na que coñecemos a biografía e obra do autor **MANUEL MARÍA FERNÁNDEZ TEIXEIRO**, o noso Festival das Letras Galegas, decidiu darlle un lugar especial e adicarlle as actuacións que nel se presentaron. Así, os recitados e obras de teatro en lingua galega, que veñen sendo actuacións habituais no noso festival, este ano foron pezas literarias de **MANUEL MARÍA FERNÁNDEZ TEIXEIRO**.

Así pois, finalmente a nosa “FESTA DAS LETRAS 2016” constituíuse nestas dúas galas, cadansúa nunha xornada diferente:

- **GALA 1: EDUCACIÓN PRIMARIA (3ºAB/4ºAB/5ºAB):** 18 de maio de 2016. 10:00-11:45h aprox.
- **GALA 2: EDUCACIÓN INFANTIL + 1º CICLO (1ºAB/ 2ºAB):** 20 de maio de 2016. 10:00-11:45h aprox.

Fixéronse dous modelos de **programas**, que deseñamos para repartir polas aulas polos presentadores das dúas galas, que sería colocado nun lugar visible, na entrada do salón de actos, a fin de informar exactamente da quenda de actuación e máis poder coñecer o conxunto das actuacións que poderían disfrutar como espectadores en cada unha das dúas galas:

Dentro das actuacións programadas, atopamos dende, unha **videomontaxe** coa biografía do autor, **recitados** da súa obra, **monólogo**, **bailes**, **canciós**, así como unha pequena peza de teatro.

Exposición “as estacións de manuel maría”

En reunión privada coa concelleira de cultura do concello de O Barco, propuxémoslle o préstamo dos nosos cartaces e programación didáctica, realizados sobre a biografía e obra do autor homenaxeado Manuel María, para a súa exposición na casa da cultura de O Barco, baixo o título “**As estacións de Manuel María**”. Amosouse moi interesada e puxo á nosa disposición a unha técnico da Biblioteca da vila para a súa coordinación. Se instaláron os cartaces na Casa da Cultura, do 16 de maio ata fin de mes. Esta foi a súa ubicación final na entrada do “Teatro Lauro Olmo”.

Se realizáron caderniños de traballo para guiar o visionado da exposición cunha ficha descritiva de realización de cada un dos cartaces para a súa lectura polo alumnado en gran ou pequeno grupo e un listado de preguntas “**PREGUNTOIRO**” adecuadas a os diferentes niveis de competencia curricular do alumnado:

- **Caderniño para 1º ciclo (1º e 2º e.p.).**
- **Caderniño para 2º ciclo (3º e 4º e.p.).**

O noso centro, acudiu á exposición, na xornada do venres 27 de maio, durante o horario da mañá. Os horarios acordados foron os seguintes:

- **Educación infantil e 3º ciclo (5º e 6º e.p.)** : Acordaron, visitar a exposición cando volva da Casa da Cultura e se instale no centro.
- **3ºA/B:** 27 de maio en horario de 10:15 a 11:15h.
- **4ºA/B:** 27 de maio en horario de 11:15 a 12:15h.
- **1º CICLO (1ºA/B e 2ºA/B)** : 27 de maio en horario de 12:15 a 13:15h.

Unha vez finalizada a lectura das fichas técnicas, deu comezo o momento de reunirse en pequeno grupo (10 grupos, un por cartaz) para analizar o cartaz que lle correspondeu a cada grupo e respostar ás cuestión formuladas especificamente para ese cartaz. As imaxes amosan aos nenos e nenas traballando sobre os cartaces.

A exposición tivo unha acollida excelente entre alumnado e profesorado participante, escoitadas as valoracións de todos, e tendo en conta o nivel de atención do alumnado en cada unha das visitas. Coa exposición “coroamos” o gran esforzo realizado na elaboración dos cartaces durante largos meses, acadando igualmente un recoñecemento social e persoal que ben merecíamos.

“Actividades conxuntas cos e.d.l.g. da localidade”:

“Na procura de Manuel María”

Como todos os anos os centros educativos públicos do Barco de Valdeorras e de Rubiá xuntan esforzos para organizar actividades co gallo da Semana das Letras Galegas. E, tamén, unha vez máis esperamos contar coa axuda da AEVA, para conseguir así a maior difusión das nosas iniciativas. A proposta deste ano ten dúas vertentes: **roteiro literario e tendal xigante no malecón.**

A temporalización destas actividades foi a segunda quincena do mes de maio de 2015 (Do 11 ao 31 de maio) coincidindo coa celebración do Día das Letras Galegas.

- **Presentación da campaña diante dos medios:** 11 de maio na sede do cca.
- **Roteiro literario:** dende o 12 de maio ata o final do mes (día 28 de maio).
- **Colgada do tendal:** 19 de maio pola tarde.
- **Entrega dos premios:** martes 31 de maio pola tarde no cca.
- **Roteiro literario:** os nenos e as nenas dos colexios e institutos participantes elaboraron versos de manuel maría, do poema “a fala”, ilustrándoos da mellor maneira posible, para presentalos nos escaparates das tendas colaboradoras. A xincana consistiu en percorrer as tendas cuxos escaparates están decorados cos versos de Manuel María e selar o oco co carimbo da tenda. Unha vez que se teñan todos os ocos cubertos co seu selo, depositarase o folleto (xunto cos datos persoais) nunha furna que estará ubicada nun dos locais escollidos polo CCA. Entre todos os participantes que completen o percorrido se fixo un sorteo no que foi escollido o gañador ou gañadora. Empregamos os versos do poema “A FALA” de Manuel María para o ROTEIRO LITERARIO. Distribuimos as estrofas entre os centros educativos, a fin de que o reparto dos mesmos para a elaboración dos “Cadros” para os escaparates, fose equitativa. Para o noso colexio, foron adscritos a terceira estrofa completa máis dous versos soltos da sétima estrofa.
- **Tendal xigante no malecón:** o obxectivo é decorar teas cos versos de manuel maría para que toda a cidadanía poida gozar da súa poesía. No caso do noso centro, consistiu no estampado sobre tea de catro versos da primeira estrofa de “A LÚA”, acompañado de decoración alusiva á temática dos versos.
  - **3 ANOS A/B:** “A señora Lúa
  - **4 ANOS A/B:** inda está solteira.
  - **5 ANOS A:** ¡ A señora Lúa,
  - **5 ANOS B:** a Lúa lueira!” (“A Lúa”)
- **Presentación da campaña:** se realizou o día **11 de maio ás 18:00h**, na oficina do cca, no edificio anexo ao concello vello. Foi convidada a prensa da zona, para a súa difusión. Neste acto, os coordinadores dos diferentes E.D.L.G. dos centros educativos públicos da localidade, levamos as camisetas elaboradas para as tendas e relatamos os obxectivos desta campaña, respostando ás preguntas feitas pola prensa ao respecto. Algunhas das imaxes que ilustran este acto, así como as novas publicadas tanto en prensa escrita como online, foron as seguintes:

- **Entrega de premios:cheques-agasallo:** a entrega, realizada en acto formal con rolda de prensa incluída, foi o mércores **31 de xuño ás 18:00 horas**, na oficina do c.c.a. Os premiados do noso centro foron o alumnado da etapa de Educación Infantil. Para dar un enfoque máis literario a este acto acordamos que os representantes das aulas gañadoras recitasen ante a prensa algún poema de Manuel María. A continuación unha selección de fotografías que rexistran o acto de entrega dos cheques-agasallo.

“Mochilas pola lingua 2016” (Veigamuíños-Tremiñá)

Como cada ano, finalizamos as nosas actividades do MES DAS LINGUAS e practicamente as actividades de NORMALIZACIÓN e DINAMIZACIÓN da lingua galega, con esta actividade MOCHILAS POLA LINGUA, ofertada para os cursos 5º e 6º de Educación Primaria.

Para esta ocasión, as localidade elixidas, foron **VEIGAMUIÑOS** e **TREMIÑÁ**, cun formato de xincana por grupos, semellante ao “Mochilas pola Lingua en Viloira”, en xornada de mañá no mes de xuño. Estas dúas pequenas localidade que aínda que próximas e xa visitadas, son grandes descoñecida para o noso alumnado.

Aínda que por norma habitual finalizamos o mes de maio con esta actividade, por cuestións do calendario de actividades dos destinatarios, tivemos que retrasar a súa realización para o día **7 de xuño** en horario escolar reducido (xornada de mañá de 9:15 a 14:15).

○ **Temporalización:**

- **Saída:** 9:15.
- **Comezo das actividades:** 9:30h.
- **1º parte:** 9:30 a 11:00 h aprox.
- **Descanso:** 11:00 a 11:30. Explicación da segunda parte.
- **2ª parte:** 11:30 a 13:30h.
- **Regreso:** 13:30h.

○ **Puntos de interese:**

- Granxa de vacas (igreja de veigamuiños).
- Praza do buraco (veigamuiños).
- Río mariñán.
- Ponte pombeira (tremiñá).
- Rúas de tremiñá.

○ **Actividades:**

- Visitar os lugares destacados.
- Ver, escoitar unha exposición oral e por expertos (palilleiras, fiadoras, pandere-teiras) e realizar unha práctica.

Facer un **“ROTEIRO DE OBRADOIROS”**: por grupos organizados dende a aula e cargados cunha cámara de fotos persoal, os alumnos/as deberán ler unhas pistas que os conducirán a algún dos lugares visitados para identificar e fotografar algún elemento dese lugar. Realizaremos percorridos diferentes para cada grupo a fin de que non coincidan no mesmo espazo. Completará o percorrido correctamente aquel grupo que realice as fotografías que se lle piden nas pistas na orde correcta.

A continuación, recollemos nunha grella, o itinerario inicial previsto para esta xornada lúdico-educativa, na que destaca a distribución horaria en dúas grandes partes (unha formativa e outra lúdico-educativa), cun descanso na parte central da xornada para un tempo de relax:

Percorrido definitivo:

- **Graxa (9:30 a 10:00h. aprox.):**
- En gran grupo saímos do cole e fomos pola beirarúa ata chegar á veciña localidade de VEIGAMUIÑOS á zona próxima á igrexa. Unha vez aló unha das veciñas do pobo e máis mamá dunha nena do cole, nos ensinou a súa pequena granxa de vacas, respostando a cada unha das inquiredanzas dos nenos e nenas.
- **Pandereteiras/ fiadoras/ palilleiras/ (10 a 10:30h. aprox.):** En gran grupo, fomos conducidos á unha zona da localidade coñecida como “Praza do Buraco”. Aló nos agardaban as veciñas integrantes da “Asociación de Mulleres rurais de Veigamuiños”. Formando tres grupos. Un grupo de pandereteiras que nos deleitaron coa música de temas tradicionais. Outro grupo de fiadoras, que nos explicaron o proceso de fiado dende a lá da ovella ata a realización dalgún tecido. Logo outro grupo de “palilleiras” que nos ensinaron o proceso de elaboraición de finos tecidos. En todos os casos permitiron que o alumnado fose participe da experiencia en primeira persoa.
- **Río Mariñán (10:30 a 11:00 aprox.)** En grupos aula (5ºA, 5ºB, 6ºA, 6ºB) conducidos por o mestre de música Xoaquín, gran coñecedor da vexetación da zona, baixamos á zona do río Mariñán na subida dende Veigamuiños ata a localidade veciña de Tremiñá. Aló poideron coñecer a vexetación de ribeira.
- **Historia oral(11:00 a 11:30 aprox.)**
- Unha vez que todos os grupos aula visitaron a vexetación do río Mariñán, reunímonos en gran grupo na Ponte Pombeira que é o cruce de camiños e o centro da pequena localidade de Tremiñá. Unha vez todos reunidos, podemos descansar, degustando as nosas merendas e unha veciña da localidade nos explicou a orixe do pobo segundo figura nos documentos coñecidos. Un extraballador da fábrica de hidrocarburos próxima CEDIE nos explicou as orixes desta fábrica e do mineral co que traballan. (* Recollemos un resumo da historia local en documento anexo).
- **Roteiro de obradoiros:** distribuídos en grupos mixtos seleccionados entre cada unha das aulas participantes (5ºa, 5ºb, 6ºa, 6ºb). Asignamos a cada grupo unha letra da palabra “MOCHILAS”, e un mestre/a responsable de conducir a ese grupo ou grupos polo roteiro de obradoiros. Durante 15 minutos asistimos a unha explicación de cada un dos obradoiros por un veciño do pobo, e máis unha pequena actividade en cada un deles. A un aviso de silbato, rotamos a nosa posición a o obradoiro seguinte.
- **Barro (grupo mo):** da man do artista da alde “xelo de tremiñá”, poideron elaborar con barro cada neno/a, elementos tales como cuncas, cestas, ou outros obxectos do seu interese co seu nome para poder identificalos. Despois deixámoslos a secar para que o artista os poidera meter no seu forno e traelos ao cole unha vez que estiveran perfectamente preparados. Ao exterior e dun xeito moi artesanal os nenos poideron disfrutar desta única experiencia, finalizando incluso lavando as súas máns nun regato próximo.
- **Adega (grupo ch):** un veciño do pobo, gustosamente nos ensinou a súa adega situada no centro da vila e datada na época medieval. Os nenos poideron coñecer o proceso de elaboración do viño e as súas inquiredanzas foron totalmente respostadas.
- **Cesteiro (grupo i):** o pai dunha das nosas compañeiras, realiza dende a súa infancia cestas con pao de vimbio. Dada a súa experiencia poido relatar a elaboración dunha cesta dende o comezo da recollida do vimbio, ata o momento do remate. O alumnado estivo moi atento e poido facer preguntas.

- **Mel (grupo I):** unha veciña do pobo e máis coidadora de comedor do noso centro, ten colmeas de abellas polo que nos puido ensinar dende a colmea por dentro, os tipos de abellas e a súa función, o traxe , así como o proceso de elaboración do mel. Así mesmo rematamos cunha degustación do mel caseiro elaborado polas súas abellas.
- **Horta (grupo as):** dúas veciñas do pobo, nos ensinaron a súa horta, de grandes dimensións e con moito tipo de verduras e hortalizas propias da estación. Amais de responder ás cuestións formuladas polo alumnado, poideron plantar unhas leitugas coas súas propias mans
- **Degustación de postres (13:30h aprox):**finalmente a medida que cada grupo ía finalizando o seu percorrido de obradoiros, nos íamos reunindo nunha adegá coñecida como o “alambique”. Ese sería o punto de encontro. Aló nos agardaba unha selección de doces elaborados pola nai dunha mestra do cole e veciña da localidade. Incluso o alumnado e profesorado con intolerancias alimentarias poido degustar postres elaborados para eles/as.
- Como cada ano, finalizamos as nosas actividades do MES DA LINGUA e practicamente as actividades de NORMALIZACIÓN e DINAMIZACIÓN da lingua galega, con esta actividade MOCHILAS POLA LINGUA. Todas as actividades aquí descritas, foron perfectamente documentadas, nas actualizacións web que periódicamente se fixeron na web do centro, no espazo reservado a NORMALIZACIÓN, no seguinte enlace:

<http://centros.edu.xunta.es/ceipcondesadefenosa/normalizacion.html>

Avaliación e propostas de mellora

Este ano finaliza un ciclo de catro anos para o EDLG, dado que o seu coordinador se retira das súas funcións para o curso seguinte. Por esta razón, cumpre facer unha autoavaliación de procesos e resultados, de cara a determinar as mellores achegas que poden ser mantidas e promover a mellora daqueles aspectos menos positivos. Así en primeiro lugar lembrar a cantidade e calidade das actividades novas levadas a cabo durante este período:

- Taboleiro de aniversarios.
- Lipdub “O tren da lingua”.
- O “kamishibai”.
- O túnel do terror.
- O Apalpador.
- “A lingua nas ondas”.
- “A caixa do correo”.
- Concurso de carteis “As estacións de Manuel María”.
- Actividades conxuntas cos EDLG da localidade: “Eu falo así”, “Pon de moda o galego” e “Na procura de Manuel María”.
- “Mochilas pola lingua”.

A máis das novas achegas, dimos un novo pulo a outras que viñan sendo traballadas dun modo distinto como “A CIENCIA EN GALEGO”, que pasou de ser unha xornada a converterse na SEMANA DE CIENCIA EN GALEGO, con galas para o visionado de experimentos elaborados como vídeos tutoriais, demostracións nas aulas para os máis pequenos e incluso experiencias de investigación para os maiores.

No NADAL, recollemos a tradición próxima á nosa zona da figura do “APALPADOR”, e a fomos traballando de xeito diferente ao longo destes catro anos. Por unha banda a nivel de coñecemento da tradición mediante a lectura de libros sobre a súa figura e exposición por parte dos nenos no KAMISHIBAI. Logo contratamos a un contacontos para que recrease a súa

figura. Máis tarde foi un pai o que representou ao Apalpador, para finalmente acudir ao centro o “axudante do Apalpador” na figura do noso ex-compañeiro e literato David Daniel Vázquez Álvarez. En todos os casos o alumnado quedou satisfeito e conseguimos dar maior protagonismo a unha figura propia sen connotacións relixiosas.

A FESTA DAS LETRAS GALEGAS, converteuse no MES DAS LETRAS, no que se incardinaron moitas das nosas actividades, o cal supuxo para as titorías a necesidade de axustar o seu horario para atender a todas as propostas (tanto propias do noso EDLG, como outras propias do nivel ou de fóra do centro).

A FESTA DAS LETRAS GALEGAS, se converteu en dúas GALAS para E.I e E.P. que adicamos non só ao autor homenaxeado pola real academia en cada curso académico, senón que puxemos en valor ao noso ex-compañeiro e literato David Daniel Vázquez Álvarez, rendéndolle unha ben merecida e preparada homenaxe. Dende a defensa da equidade e igualdade de oportunidades para todos os nenos/as independentemente das súas características individuais, tentamos que todo tipo de alumnado tivera a súa oportunidade de participar en todas as nosas propostas e “brillar” ante o resto, polo que escollemos a moitos/as dos presentadores/as das nosas galas entre o alumnado de apoio.

Amais destas novidosas propostas, como equipo, colaboramos na totalidade de actividades do centro e no nivel no que nos inscribimos, nas que foi precisa a nosa participación (facendo decorados, vídeos, ensaios, árbores, lazos...) e na que tentamos favorecer o emprego do galego, para facer real iso de “predicar co exemplo”.

Basta camiñar polo centro para descubrir en calquera currunchito un cadro, unha imaxe que quedou como mudo testemuña da actividade para a que foi elaborado: Os taboleiros de aniversario, As camisetas de “Pon de Moda o galego”, Os carteis de Manuel María, “Os cadros do roteiro literario”, “As árbores pola paz”, “Os lazos contra a violencia de xénero”....

Quedamos pois gratamente satisfeitos da nosa pequena achega de catro anos ao alumnado deste centro. Agardamos que agrome un novo xeito de traballar a lingua por parte do profesorado e que se instalen como lembranzas felices nos corazóns do alumnado que tivo a sorte de gozar das nosas propostas.

Debemos sinalar como principal eiva destes anos de traballo arreo que, aínda que se tentou coa planificación de actividades ao comezo do curso e coa adhesión voluntaria dos ciclos, evitar a condensación de propostas, finalmente maio resultou o mes máis saturado. É por iso que para o vindeiro curso propomos ter aínda máis precaución á hora de temporizar as actividades.

En termos xerais, sinalar que a participación por parte de profesorado e alumnado foi altamente positiva, en todas as etapas, ciclos e niveis, incluíndo tanto persoal docente como non docente.

Non obstante existiron situacións que amosaron que nalgún caso puntual a implicación persoal e profesional nestas tarefas era só circunstancial (por presión de grupo) e non polo convencemento profundo de estar a traballar en actividades cun valor educativo. Neste sentido aconsellamos, como vimos facendo, a implicación voluntaria e voluntariosa que impulse e non free o desenvolvemento dun proceso aceptado e valorado pola maioría. A fin de contas, facemos estas actividades por e para os nenos e nenas.

Agardamos que para o vindeiro o EDLG continúe a traballar como creadores de experiencias educativas, pensadas como “oportunidades” para aprender a falar, sentir e gozar coa nosa lingua.

MEMORIA DO PLAN XERAL DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- **Avaliación dos resultados obtidos polo alumnado afectado polo plan.**

Durante este curso foron atendidos no centro os seguintes alumnos/as distribuídos deste xeito:

- 4 alumnos/as en modalidade de escolarización combinada entre aula específica e aula ordinaria.
- 65 alumnos/as nas aulas de apoio de Audición e Linguaxe (AL)
- 60 alumnos/as de apoio de Pedagogía Terapéutica (PT), fóra e dentro da aula ordinaria.
- Hai que ter en conta que algún alumno recibe apoio de AL e PT simultaneamente

Esta listaxe de alumnado está dentro dun proceso aberto, polo que existe a posibilidade de entrar ou saír, en calquera momento do curso, segundo a evolución do alumno/a. Todos os alumnos/as atendidos con medidas de atención á diversidade son avaliados a través de informes persoais, que se achegan ás familias trimestralmente.

Nas sesións de avaliación é onde con carácter xeral se determina a valoración da medida de apoio e a toma de decisións con respecto ao alumno/a.

Creemos conveniente que se dea sistematicidade as reunións entre orientadora e profesorado de alumnos/as con apoio co fin de poder adoptar as medidas máis oportunas tan pronto sexa conveniente.

En termos xerais, a evolución que presentaron o alumnado de apoio foi positiva, aínda que a maior parte deles siga a precisar atención individualizada debido ás dificultades que presenta.

Hai un grupo de alumnos con necesidades educativas especiais (nee) que necesitan máis horas de apoio dentro da aula, aínda que, o feito de que o reciban, está suxeito á dispoñibilidade horaria do profesorado de apoio.

Mantivéronse dúas aulas específicas cun profesor de apoio, en cada unha delas, que cubría os horarios do alumnado asignado ás mesmas.

Ademais creouse unha aula para a atención do alumnado de altas capacidades co fin de poder levar a cabo o programa realizado pola especialista do EOE de Ourense. Unha profesora de apoio encargouse do mesmo.

Ao longo do curso o profesorado de apoio de AL e PT levou a cabo un seguimento continuo do reforzo que estivo a realizar co alumnado con necesidades específicas de apoio educativo (neae). Con este motivo, cubriuse unha ficha de seguimento na que se

reflectiron as áreas e obxectivos a traballar, así como os posibles cambios no programa de reforzo a levar a cabo ou no material a utilizar. Estas fichas servirán o vindeiro curso como punto de partida no caso daqueles alumnos nos que se mantén o apoio.

Para atender ao alumnado con neae contouse coa seguinte plantilla de profesionais:

Profesorado de PT	4	<ul style="list-style-type: none"> • 1 con destino definitivo • 3 con destino provisional
Profesorado de AL	2	<ul style="list-style-type: none"> • 1 con destino definitivo • 1 con destino provisional
Auxiliares Técnico Educativas	2	<ul style="list-style-type: none"> • 1 con destino no centro • 1 con destino provisional. Esta coidadora foi substituída durante o curso por estar de baixa.
Orientadora	1	<ul style="list-style-type: none"> • Destino definitivo

Ademais para reforzar as aprendizaxes do alumnado de Infantil contouse con dúas profesoras de apoio e para reforzar as aprendizaxes do alumnado de Primaria que non foron obxecto de atención polo profesorado especialista de apoio, contouse cos restos horarios de titores e especialistas unha vez atendidas as necesidades xerais do centro.

Consideramos absolutamente imprescindible para dar unha resposta axeitada ao alumnado con neae seguir contando cos mesmos recursos que no curso actual.

En canto á organización dos espazos físicos destinados á atención do alumnado con neae, que o recibe fóra da aula, foi satisfactoria, tendo en conta o elevado número de alumnos/as que asisten ás aulas de apoio.

Cando é posible o apoio ao alumnado con neae realízase dentro da aula, aínda que existen casos nos que o apoio se realiza fóra da mesma: desfase curricular significativo; agrupación do alumnado pertencente a diferentes clases tendo en conta o seu nivel curricular; problemas atencionais ou de conduta dos alumnos.

- **Avaliación do plan propiamente dito.**

Para levar a cabo a avaliación do Plan Xeral de Atención á Diversidade (PXAD) tivéronse en conta as seguintes fontes de información: intercambios orais, avaliacións, conclusións das reunións realizadas, observacións e traballo diario.

A partir destas fontes de información podemos destacar os seguintes aspectos:

- As actuacións relativas á atención á diversidade no centro fixéronse conforme ao previsto no Plan Xeral de Atención á Diversidade, en canto aos obxectivos ,á organización dos apoios e aos tempos e actividades contemplados para atender ao alumnado, profesorado e familias.
- En termos xerais o plan partiu das necesidades reais do centro detectadas nas reunións de comezo de curso e naquelas que foron xurdindo ao longo do curso.
- O nivel de colaboración e participación dos responsables do PXAD pódese cualificar de alto, especialmente do profesorado, que amosou unha gran implicación para que se conseguiran os obxectivos plantexados. Tamén hai que resaltar o labor do Equipo Directivo, que facilitou, na medida das posibilidades, a posta en práctica das decisións tomadas.
- Valorar positivamente o nivel de colaboración e participación dos servizos externos ao centro; EOE, Servizos Sociais, Servizo de Sanitarios etc
- Levouse a cabo orientación personalizada do alumnado que o demandou, así como se deu apoio a todos os nenos que, nalgún momento do curso, así o necesitaron, aínda que houbo certa dificultade para realizar o seguimento psicopedagóxico de cada un deles debido ao elevado número de alumnos. Por ese motivo, déuselle prioridade a aqueles casos máis urxentes.
- O Departamento de Orientación contou cunha serie de horas de atención individual a alumnos que así o demandaron. Estas demandas realizounas o titor do alumno en cuestión, os pais de ditos alumnos ou ben os propios alumnos.
- En xeneral, a atención individualizada relacionouse cos seguintes aspectos: dificultades de aprendizaxe, dificultades na posta en práctica de técnicas de traballo individual, desmotivación ante os estudos; problemas persoais; orientación académica e profesional e avaliación psicopedagóxica.
- Tamén levouse a cabo orientación personalizada con todas as familias do alumnado que así o demandaron, tendo en conta as necesidades dos seus fillos.
- Mantivéronse as horas de atención a pais que foron utilizadas por moitos deles. A meirande parte das entrevistas desenvolvidas centráronse na preocupación dos pais polo proceso de aprendizaxe dos seus fillos, na petición de orientacións e pautas ante determinados problemas dos seus fillos e, en menor grao,

asesoramento en problemas familiares. Atendéronse un gran número de demandas tanto de pais de educación infantil como de educación primaria.

- Coordinouse a atención ao alumnado con neae que pasa a Educación Secundaria Obrigatoria: información psicopedagóxica acumulada na etapa, resultados de probas, información sobre situación familiar, relación de alumnos que promocionan con obxectivos sen consolidar...

- **Propostas de mellora**

- Dotar de periodicidade ás reunións da orientadora cos titores de todos os niveis. En ocasións, a falta de tempos a nivel de centro ten como consecuencia que estas non se realicen. Debemos recordar que a actuación inconexa e illada de profesorado titor e especialistas non cubre a finalidade educativa que as medidas de atención á diversidade perseguen.
- Establecer uns criterios de atención que prioricen o alumnado que debe ser atendido polo profesorado de apoio de AL. e PT
- Seguir a traballar no protocolo de detección temperá, así como nos mecanismos de detección.
- Revisar os documentos de centro en consonancia coas instrucións dadas polo novo inspector de zona.
- Programas habilidades sociais e emocionais
- Difusión das medidas tomadas nas Adaptacións Curriculares Non Significativas (ACNS) do alumnado con Trastorno por Déficit de Atención e Hiperactividade (TDAH) e Dificultades Específicas de Aprendizaxe (DEA).
- Realizar unha serie de charlas enfocadas ás familias sobre acoso escolar
- Fomentar a aprendizaxe cooperativa como medio para dar cabida á atención individual do alumnado que presenta neae dentro das clases tan numerosas.
- Deixar tempos nas Comisións pedagóxicas para o proceso de seguimento, avaliación e mellora do PXAD.